

KALPA-TAKU

ISO 9001 CERTIFIED COMPANY

Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ
Մասնաճյուղի գրասենյակ՝ Հայաստանի հանրապետություն, ք. Երևան,
Վ. Սարգսյան 10, Պիացցա Գոռանդե շենք, 108 տարածք

Հրազդանից Շինուհայր Միջանցքի Էլեկտրահաղորդման Գծի Վերակառուցման Ծրագիր

Վերաբնակեցման գործողության պլան

Հատված 4. Վայք գիծ

Պայմանագիր

Նորադուզ-Լիճք-Վարդենիս-Վայք-Որոտան-1 220կՎ ՕԳ-ի կառույցի
նախագծման, մատակարարման և տեղակայման գնում
21.11.2012թ-ի No. HV-W-1/2011 Պայմանագիր

Կազմված՝

Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդի կողմից

Ներկայացման ամսաթիվը

28 օգոստոսի, 2015թ.

Բովանդակություն

1.Ներածություն	8
1.1. Ծրագրի նկարագրություն	8
1.2. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը	8
1.3. Ծրագրի նկարագրությունը.....	8
1.4. Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի կազմման հիմնավորում	9
1.5. Վերաբնակեցման գործողության հակիրճ պլանի նպատակը և շրջանակը	10
1.6. Ծրագրի վերջնաժամկետը	11
1.7. Փաստաթղթի հրապարակում	12
2.Ազդեցության գնահատում	13
2.1. Սահմանում.....	13
2.2. Ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը	13
2.3. Ազդեցությունը հողի վրա	14
2.3.1. Հողերի դասակարգումը, ըստ ՀՀ օրենքի	14
2.3.2. Հողի կորուստ.....	15
2.4. Ազդեցությունը մշակաբույսերի վրա	16
2.5. Ազդեցությունը ծառերի վրա	17
2.6. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների մարդահամարը և ազդեցությունը նրանց կենսամակարդակի վրա	17
2.6.1. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների սոցիալ-տնտեսական նկարագիրը	17
2.6.2. Ազդեցություն աղքատ և խոցելի տնային տնտեսությունների վրա.....	20
2.6.3. Եկամտի վրա զգալի ազդեցություն կրող ազդակիր SS-ներ.....	21
2.7. Ազդեցություն՝ ամփոփումը	22
3.1. Նկարագրություն.....	24
3.2. Հանրային քննարկումներ և հրապարակման պլան	24
3.3. Հանրային քննարկում	24
3.3.1. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ	24
3.3.2. Ոչ-պաշտոնական հանրային քննարկումներ.....	27
3.3.3. ՎԳՊ-ի իրականացման և շինարարության ընթացքում հանրային քննարկումներ.....	27
3.4. Տեղեկատվության հրապարակում	27

4. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ և Գործընթացներ	29
4.1. Ներածություն	29
4.2. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ.....	29
4.2.1. Առաջին փուլ	29
4.2.2. Երկրորդ փուլ	29
4.2.3. Երրորդ փուլ	30
4.3. Հիմնական պատասխանատու կողմերը և առկա կապերը բողոքներ ներկայացնելու համար	30
4.4. Բողոքների գրանցման և հասցեագրման գործընթաց.....	31
4.4.1. Ուսումնասիրում և փաստաթղթավորում	31
4.4.2. Դիտարկում	31
4.5. Շինարարության փուլում ԲԿՄ	31
5. Ինստիտուցիոնալ շրջանակ.....	33
5.1. Ներածություն	33
5.2. ԲԷՑ.....	33
5.2.1. Ընդհանուր նկարագրություն	33
5.2.2. Հիմնական պատասխանատվությունները.....	34
5.2.3. ՎԳՊ-ի իրականացման միավոր.....	34
5.3. ԲԷՑ-ի խորհրդատուները.....	34
5.3.1. Շինարար կապալառու.....	34
5.3.2. Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու.....	35
5.3.3 Անկախ խորհրդատու.....	35
5.4. Պետական Կառավարման Մարմիններ	35
5.5. Մարզպետարաններ (Տարածաշրջանային լիազոր մարմիններ)	35
5.6. Տեղական Ինքնակառավարման Մարմիններ.....	36
5.7. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով.....	36
5.8. Հասարակական Կազմակերպություններ.....	36
5.9. Համաշխարհային Բանկ	36
6.Օրենսդրական Հայեցակարգ	37
6.1. Տեղական օրենսդրական հայեցակարգ	37
6.2. Հայաստանի օրենքների և Համաշխարհային Բանկի Պարտադրված Վերաբնակեցման Քաղաքականության համեմատությունը	38
6.3. Օրենսդրական բացերի վերլուծություն	39
7.Իրավասության և Իրավունքների Շրջանակ Իրավասություն	40

7.1	Իրավասություն	40
7.2.	Իրավունքների շրջանակը	40
7.2.1.	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	41
7.2.2.	Պետական և համայնքային հողեր	41
7.2.3.	Այլ փոխհատուցումներ և դրամական օժանդակություն	41
7.3.	Տերմինների աղյուսակ	42
7.4.	Վնասված գույքի գնահատում	43
8.	Վերաբնակեցման բյուջեն	45
8.1.	Ներածություն	45
8.2.	Աղբյուրների և դրամական միջոցների բաշխում	45
8.3.	Փոխհատուցում հողի, մշակաբույսերի, ծառերի և այլ կորուստների դեպքում	45
8.3.1.	Գնահատման և փոխհատուցման հաշվարկային մոտեցումը	45
8.3.2.	Փոխհատուցում մասնավոր հողատարածքների կորստի համար	46
8.3.3.	Փոխհատուցում հողի վարձակալներին	46
8.3.4.	Փոխհատուցում մշակաբույսերի համար	47
8.3.5.	Փոխհատուցում ծառերի համար	47
8.3.6.	Զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն	49
8.3.7.	Դրամական աջակցություն խոցելի խմբերին	50
8.4	Գրանցման ծախսերը	50
8.5	Բյուջեի ամփոփում	51
9.	Վերաբնակեցման Գործողությունների պլանի իրականացման գործընթաց	52
9.1	Ներածություն	52
9.2	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստական աշխատանքները	52
9.3	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման նախապատրաստական աշխատանքները	53
9.4	Վերաբնակեցման Գործողությունների պլանի իրականացման կարևորագույն փուլերը	53
9.5	ՎԳՊ-ի իրականացման ժամանակացույց	55
10.	Մշտադիտարկում	57
10.1	Ներածություն	57
10.2	Ներքին մշտադիտարկում	57
10.3	Արտաքին մշտադիտարկում	57
10.4.	Գնահատում վերաբնակեցումից հետո	58

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱՏ	Ազդակիր տնային տնտեսություն
ԱՏԳ	Ազդակիր տնային տնտեսության գլխավոր
ՇԿ	Շինարար Կապալառու
ՉՈՒ	Չափագրման ուսումնասիրություն
ՎԱ	Վերաբնակեցված անձինք
ԳՕՀՊՆ	Գույքի օտարում հանրային և պետական նպատակներով
ԲՍԱԳ	Բնապահպանական և սոցիալական ազդեցության գնահատում
ԷՄՀՕ	Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիության ծրագիր
ՀՀկ	Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն
ԲԿՄ	Բողոքների կարգավորման մեխանիզմ
ՏՏԳ	Տնային տնտեսության գլխավոր
ԲԷՑ	Բարձրավոլտ Էլեկտրական Ցանցեր ՓԲԸ
ԻԱԽ	Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու
ԿՊԹԼ	Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ
ՏԻ	Տեղական իշխանություններ
ՏԻՄ	Տեղական Ինքնակառավարման մարմիններ
ԱԱՀՑ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն
ՀԿ	Հասարակական Կազմակերպություն
ԳԶ	Գործառնական ձեռնարկ
ԱԵԱ	Ազդեցության ենթարկված անձինք
ՀՔ	Հանրային Քննարկում
ՀՔՀՊ	Հանրային Քննարկման և Հրապարակման Պլան
Ծրագիր	Հրազդանից Շինուհայր միջանցքի ծրագիր
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՎԳՊ	Վերաբնակեցման գործողության Պլան
ԱԳ	Անվտանգության Գոտի
ՎՔՇ	Վերաբնակեցման Քաղաքակաքնության Շրջանակ
ԱԳԿՊԿ	Անշարժ Գույքի Կադաստրի Պետական Կոմիտե
ՊՈԱԿ	Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն
ԵԿ	Ենթակայան
ՏԱ	Տեխնիկական Առաջադրանք
ՀՊ	Համայնքապետ
ՀԲ	Համաշխարհային Բանկ

Մահմանումներ

Վերաբնակեցում՝ Բանկի տերմինաբանությամբ նշանակում է հողի զբաղեցումից կամ հողօգտագործման սահմանափակումից առաջացող բոլոր տնտեսական և սոցիալական վնասները, ինչպես նաև դրանից բխող փոխհատուցման և մեղմացման միջոցառումները: Վերաբնակեցումը չի սահմանափակվում իր սովորական նշանակությամբ՝ փաստացի վերաբնակեցում:

Կախված դեպքից, վերաբնակեցումը կարող է ներառել՝ (ա) հողի կամ հողի վրա գտնվող կառույցների ժամանակավոր կամ մշտական ձեռքբերում, ներառյալ ձեռնարկատիրական գործունեության հետ կապված կառույցները, (բ) փաստացի վերաբնակեցում և (գ) տեղահանման տնտեսական հետևանքների հասցեագրում տեղահանված անձանց (SU) եկամուտների և կենսամակարդակի բարելավման համար (կամ առնվազն նախկին մակարդակի վերականգնում):

Ազդեցության ենթարկված անձինք (ԱԵԱ) այն անձինք են, ովքեր տուժում են ծրագրի ուղղակի տնտեսական և սոցիալական ազդեցությունից, որը կարող է արտահայտվել հետևյալ կերպ.

- Ակտիվների կորուստ կամ վնաս,
- Պետական կարիքների համար հողի օտարում,
- Պարտադրված տեղահանում,
- Բացասական ազդեցություն ձեռքբերված կամ սեփականություն հանդիսացող (ժամանակավոր կամ մշտական) ցանկացած բնակելի շինության, հողի (ներառյալ հողի վրա գտնվող շինությունները, գյուղատնտեսական նշանակության հողերը և արոտավայրերը) կամ ցանկացած այլ հիմնական միջոցի նկատմամբ իրավունքների, սեփականության իրավունքի կամ այլ տնտեսական շահերի վրա:
- Բացասական ազդեցություն արտադրական նշանակության ակտիվների հասանելիության վրա (ժամանակավոր կամ մշտական):
- Բացասական ազդեցություն ձեռնարկատիրական գործունեության, զբաղվածության, աշխատանքի կամ բնակության վայրի վրա:

Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը (ՎԳՇ)՝ վերաբնակեցումը կարգավորող փաստաթուղթ է, որը պատրաստվում է, երբ ծրագրի գնահատման փուլում վերաբնակեցման ծավալներն ու աշխարհագրական տեղանքները հստակ հայտնի չեն, քանի որ ծրագիրն ունի բազմաթիվ բաղադրիչներ կամ ծրագրի վերջնական նախագծի մշակումը (ինչպես որ այս դեպքում) ավարտվելու է ավելի ուշ (շինարարության փուլի աշխատանքային նախագծեր): Քաղաքականության շրջանակը սահմանում է ծրագրի իրագործման ընթացքում հնարավոր վերաբնակեցման գործողության նպատակներն ու սկզբունքները, կազմակերպական լուծումները և ֆինանսավորման մեխանիզմները: Շրջանակը նաև գնահատում է ազդակիր անձանց և վերաբնակեցումների հավանական թիվը, հատկապես ֆինանսական միջնորդություն ենթադրող ծրագրերում, և գնահատում հնարավոր վերաբնակեցման նախապատրաստման, իրականացման և վերահսկողության ինստիտուցիոնալ կարողությունները: Երբ ծրագրի իրականացման ընթացքում վերաբնակեցման չափերը հստակեցվում են, ապա մինչ ծրագրի ֆինանսավորման հաստատումը ՎԳՊ (կամ համառոտ ՎԳՊ՝ կախված ազդեցությունների աստիճանից և խստությունից) է պատրաստվում (ԳՁ 4.12, պարբ. 29–30):

Վերաբնակեցման գործողությունների պլանը (ՎԳՊ)՝ վերաբնակեցման փաստաթուղթ է, որը պատրաստվում է երբ հստակեցվում է ծրագրի աշխարհագրական դիրքը, այն է՝ հայտնի են էլեկտրահաղորդման գծի մանրամասն ծրագիրը և հենասյուների հստակ դիրքերը: Եթե էլեկտրահաղորդման գծի վերջնական ծրագիրը չի բավարարում օրենքով սահմանված անվտանգության գոտու նվազագույն պահանջները, ապա հողի ձեռքբերումը հանգեցնում է մարդկանց ֆիզիկական տեղահանման և/կամ ապաստանի կորստի, և/կամ եկամտի աղբյուրի կորստի, և/կամ տնտեսական ռեսուրսների անհասանելիության կամ հասանելիության սահմանափակման: ՎԳՊ-ն պատրաստում է մարդկանց կամ նրանց եկամուտների վրա ազդեցության սկզբնապատճառ հանդիսացող կողմը: ՎԳՊ-ն պարունակում է մանրամասն և իրավական տեսանկյունից պարտավորություն ունեցող պահանջներ, որին

համաձայն պետք է կատարվի մարդկանց վերաբնակեցումը և փոխհատուցումը մինչ քացասական հետևանքներ ունեցող միջոցառումների իրականացումը: ՎԳՊ-ն պարունակում է ծրագրի ազդեցությունը կրողների մարդահամարի արդյունքները, ներառյալ կադաստրային տեղեկատվությունը և կորուստների մանրամասն ցուցակը:

Փոխհատուցում՝ վճարում հողի օտարման կամ այլ ակտիվների, ներառյալ հիմնական միջոցների, մասնակի կամ ամբողջական կորստի դիմաց, որը կատարվում է բնախրային, դրամական կամ այլ ակտիվներով փոխհատուցման եղանակով:

Հողի ձեռքբերում՝ հողի, շինությունների կամ դրա վրա գտնվող այլ գույքի նկատմամբ ծրագրի իրականացման նպատակով իրավունքների ձեռքբերում կամ օտարում:

Գյուղատնտեսական նշանակության հողակտորների փոխհատուցման արժեք՝ հավասար արտադրողական կամ օգտագործման ներուժով և ծրագրից տուժած հողակտորի մոտակայքում գտնվող այլ հողակտորի մինչև ծրագրի սկիզբը կամ տեղահանումը ունեցած արժեքն է՝ գումարած հետևյալ ծախսերը՝ հողակտորի նախապատրաստման, որպեսզի այն ունենա նույն հատկանիշները, ինչ որ ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված հողակտորը, պետական գրանցման տուրքերն ու վճարները, փոխանցման հետ կապված հարկերը և այլ հողակտորի տրամադրման հետ կապված վճարներն ու տուրքերը:

Տների կամ այլ շինությունների փոխհատուցման արժեք՝ ծրագրից տուժած շինությունների որակին հավասար կամ ավելի լավ որակի և նույն տարածքում գտնվող կառույցների շուկայական արժեքը: Այդ արժեքը պետք է ներառի.

- ա) շինարարական նյութերը,
- բ) շինհրապարակ շինանյութերի տեղափոխման ծախսերը,
- գ) վարձու աշխատողների և կապալառուների վարձատրությունը,
- դ) գրանցման բոլոր ծախսերը:

Վերջնաժամկետ՝ ծրագրի աշխարհագրական սահմաններում ծրագրի ազդեցությանը ենթարկվածների մարդահամարի մեկնարկման ամսաթիվ: Դա այն ամսաթիվն է, որից հետո ծրագրի նպատակներով հողի գրադեցման կամ ձեռքբերման դիմաց ոչ մի փոխհատուցում չի տրամադրվում:

Խոցելի տնային տնտեսություններ՝ տնային տնտեսություններ, որոնք չեն կարող համակերպվել ճգնաժամային կամ շոկային իրավիճակներին և ապահովել իրենց բարօրությունը և կենսամակարդակը:

Այս տնային տնտեսությունները սովորաբար տառապում են թերսնուցումից, ունեն ցածր կրթական մակարդակ կամ ընդհանրապես կրթություն չունեն, գործազուրկ են և չունեն եկամտի աղբյուր, ծեր են, հանդիսանում են էթնիկ փոքրամասնություն և առկա է գենդերային անհավասարություն:

1. Ներածություն

1.1. Ծրագրի նկարագրություն

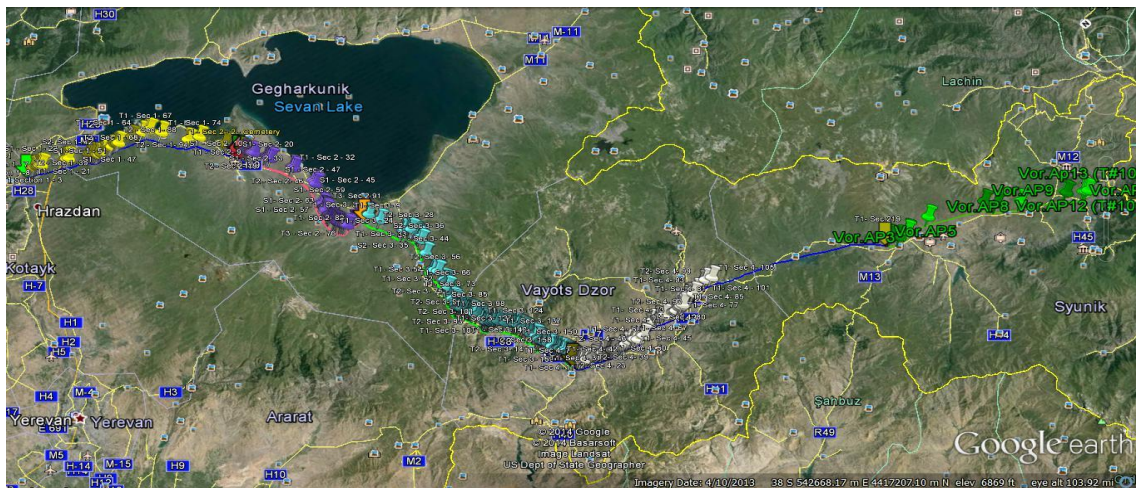
1. Համաշխարհային Բանկի կողմից (ՀԲ) ֆինանսավորված Հրազդանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագիրը (Ծրագիր) իրականացվում է «Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ի (ԲԷՑ) կողմից, Հայաստանի Կառավարության (ՀՀԿ) ենթավարկով: Ծրագիրը նպատակ ունի ամբողջովին վերափոխել Հրազդանի ՋԷԿ-ից (Հայաստանի հյուսիս-արևելք) մինչև Շինուհայրի ենթակայան (հարավ) ձգվող 230 կմ երկարությամբ բարձրավոլտ գծը ցանցի հուսալիությունը բարձրացնելու, գծի թողունակությունը ավելացնելու և Հայաստանում էներգամատակարարման բացը լրացնելու նպատակով:

1.2. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը

2. Հայաստանի Հանրապետությունը լեռնային երկիր է 29,743 կմ² տարածքով: Հյուսիսում այն սահմանակից է Վրաստանին, արևելյան մասում Ադրբեջանին, հարավում՝ Իրանին և արևմուտքում՝ Թուրքիային: Ծրագրի տարածքը Հայաստանի հարավային հատվածն է, որի մեջ մտնում են Կոտայքի, Գեղարքունիքի, Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերը:

3. Էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման բաղադրիչը բաղկացած է հինգ առանձին հատվածներից՝ Նորադուզ (45 կմ), Լիճք (25 կմ), Վարդենիս (45 կմ), Վայք (70 կմ) և Որոտան (40 կմ), որոնք անցնում են երկրի կենտրոնական մարզերով (օրինակ՝ Կոտայքի մարզ)՝ հատելով Վայք քաղաքը, և ավարտվում երկրի հարավում (Սյունիքի մարզ, Գորիս քաղաքի մերձակայք): Գծի ընդհանուր երկարությունը կազմում է մոտ 232,5 կմ: Ենթակայաններն ու էլեկտրակայանները գտնվում են Հրազդանում (Հրազդանի ջերմային էլեկտրակայան), Գավառում, Լիճքում, Եղեգնաձորում, Շաղաթ գյուղում (Սպանդարյան հիդրոէլեկտրակայան) և Շինուհայրում:

Պատկեր 1. Ծրագրի աշխարհագրական դիրքը

1.3. Ծրագրի նկարագրությունը

4. Ծրագիրը նախատեսում է նոր հենասյուների մոնտաժում, ներառյալ հիմքերը, ինչպես նաև էլեկտրահաղորդման լարերի, մեկուսիչների և այլ առանցքային ենթակառուցվածքների փոխարինում:

Գործող գիծը շահագործման է հանձնվել 1956թ.-ին և հասել է իր օգտակար ծառայության սահմանագծին և տեխնիկապես այլևս չի համապատասխանում ժամանակակից ստանդարտներին: Վերականգման արդյունքում ներկայիս 300 մ² լայնակի կտրվածքի մակերեսով էլեկտրահաղորդիչ լարերը կփոխարինվեն նոր 400 մ² տրամագծով էլեկտրահաղորդիչ լարերով գծի թողունակությունը և հուսալիությունը բարելավելու համար:

5. Նոր գիծը մեծամասամբ զուգահեռ է լինելու հնին (մոտ 50 մետր հեռավորության վրա): Այն հիմնականում անցնելու է նույն անվտանգության գոտիով (ԱԳ): Այնուամենայնիվ, ներկայիս գիծն անցնում է մեծ թվով գյուղական և քաղաքային բնակավայրերով, որտեղ անվտանգության գոտին առանց հողի ձեռքբերման հնարավոր չի լինի 50 մետրով տեղաշարժել: Այդ իսկ պատճառով, բնակավայրերից և բնակիչների պարտադրված վերաբնակեցումից խուսափելու համար ընտրվել են շրջանցման ուղիներ: Շեղումները նախագծվել են ոչ միայն բնակավայրերը, այլ նաև մշակութային նշանակության հատվածները և դժվարին տեղանքը գոյություն ունեցող անվտանգության գոտուց շրջանցելու համար:

1.4. Վերաբնակեցման Գործողության Պլանի կազմման հիմնավորում

6. Քանի որ նոր գիծը ամբողջությամբ չի գտնվելու գոյություն ունեցող գծի անվտանգության գոտու սահմաններում, ապա հողակտորների և հողօգտագործման վրա մշտական ազդեցության դեպքում առաջանալու է հողի ձեռքբերման անհրաժեշտություն (հաշվի առնելով բարձրության սահմանափակումները): Հողի ձեռքբերումը պահանջվում է հենարանների հիմքերի շինարարության համար: Եթե գծի անվտանգության գոտում հայտնվեն տներ և անվտանգ հեռավորության նվազագույն պահանջները չբավարարվեն, ապա կառաջանա վերաբնակեցման անհրաժեշտություն: Այնուամենայնիվ, ծրագրի մանրամասն նախագծման շնորհիվ հնարավոր է եղել գտնել լուծումներ, որոնք թույլ են տվել խուսափել ազդակիր անձանց ուղղակի տեղահանումից:

7. Ծրագրով չի պահանջվում հողերի էական ձեռքբերում և չի ներառելու ԱԵԱ-ց ֆիզիկական վերաբնակեցում: Այդ իսկ պատճառով կազմվել է հակիրճ ՎԳՊ, ըստ ԳՁ 4.12, Հավելված Ա, պարբ. 2:

8. ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացը հեշտացնելու և ամբողջ Ծրագիրն իրականացնելու համար ծրագիրը բաժանվել է հետևյալ հինգ հատվածների, որոնց համար առանձին ՎԳՊ-ներ կազմվում են կամ արդեն կազմվել են:

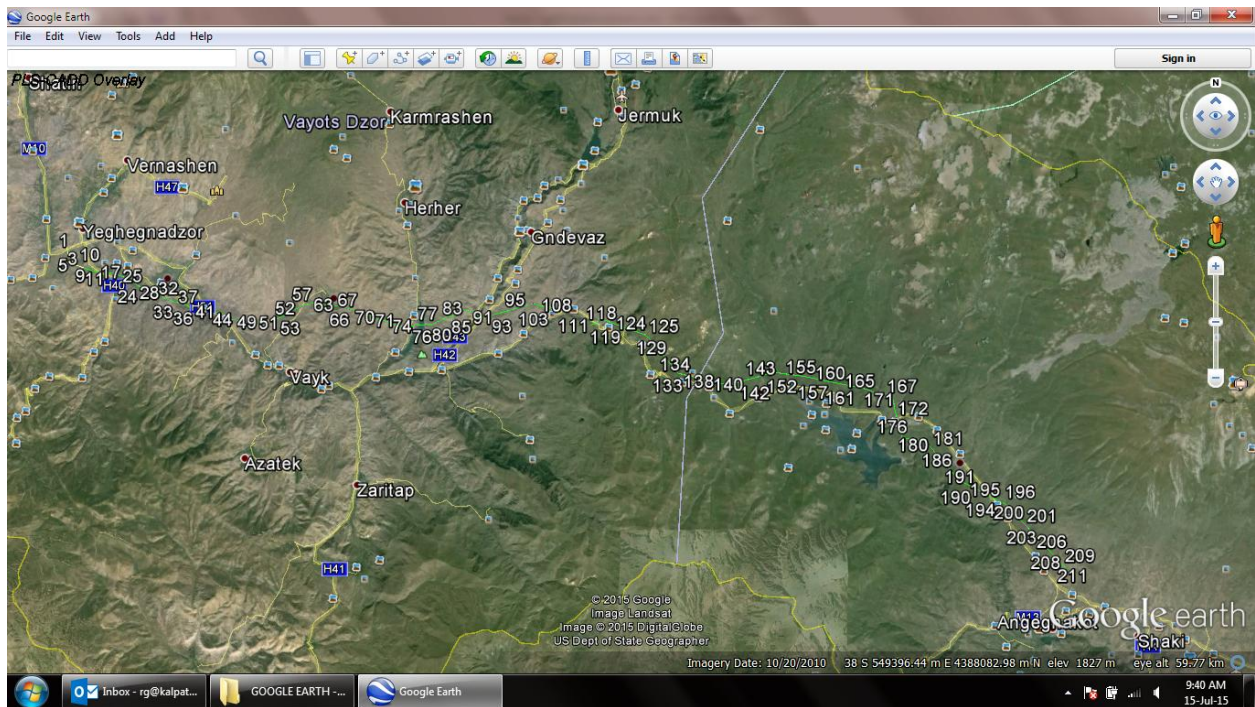
1. Հրազդանի ՋԷԿ - Կամո (Նորադուզ)՝ միաշղթա 41.1 կմ + երկշղթա 3.5 կմ
2. Կամո - Լիճք (Լիճք)՝ միաշղթա 29.8 կմ
3. Լիճք - Եղեգնաձոր (Վարդենիս)՝ միաշղթա 49.1 կմ
4. Եղեգնաձոր – Սպանդարյան ՀԷԿ (Վայք)՝ միաշղթա 64 կմ + երկշղթա 4.6 կմ
5. Սպանդարյան ՀԷԿ - Շինուհայր (Որոտան 1)՝ միաշղթա 36.4 կմ

9. Այս ՎԳՊ-ում ներկայացվում են Հատված 4-ի՝ Եղեգնաձոր-Սպանդարյան, 68.6կմ, վերաբնակեցման խնդիրները: Հենց որ ուսումնասիրությունը սկսվեց, պարզվեց, որ նախագիծը վերանայելու լրացուցիչ անհրաժեշտություն կա, որպեսզի նվազեցվի ազդեցությունը ծառերի (մոտ 400 ծառ մեկ տարածքում) և ձեռնարկատիրության (ձկնբառուծություն) վրա, ինչպես նաև հայտնաբերվել են մի շարք խնդիրներ՝ կապված կադաստրի հետ:¹ Այս խնդիրը լուծելու համար վարձվել է լրացուցիչ խորհրդատու, ով կաջակցվի

¹ Կադաստրային խնդիրների մեջ մտնում է կադաստրային քարտեզների անհամապատասխանությունը և համայնքներից/ԱԵԱ-ից կամ դիտարկումներից ստացված տեղեկատվությունը, կադաստրային քարտեզներում առկա սխալները և այլն: Սա խանգարեց

Պետական Կադաստրում մոտ 40 հատ հենարանների տեղակայման վայրերի տվյալները վերանայելու համար²: Վերանայման գործընթացն կվերջնականացվի 2015թ-ի սեպտեմբերին: Նախագծային խումբը տրամադրեց նոր նախագիծ 4 հատ հենարանների տեղակայման վայրերի համար ազդեցությունը նվազեցնելու համար: Հաշվի առնելով, որ Կապալառուն տեղանքում է, և շինարարական աշխատանքներ են ընթանում պետական հողատարածքներում, անհրաժեշտ է արագացնել ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման գործընթացը ոչ խնդրահարույց վայրերում, վերջինները հանվել են այս ՎԳՊ-ից: Հենց որ Պետական Կադաստրը վերանայի փաստաթղթերը, մարդահամարը և սոցիալ-տնտեսական ուսումնասիրությունն ու գնահատումը կկատարվի մեկ անգամ ևս և ՎԳՊ-ն կթարմացվի: Լրացուցիչ հանրային քննարկում և տեղեկատվության հրապարակում կկազմակերպվի թարմացված ՎԳՊ-ի համար (մանրամասները ներկայացված են Հանրային Քննարկումների համապատասխան գլխում): Ոչ մի աշխատանք չի իրականացվի ազդակիր հողատարածքների վրա, մինչև ազդակիր տնային տնտեսություններին չվճարվի ամբողջական փոխհատուցումը: Քանի որ տարբեր հենարանների տեղակայման վայրերի համար հողատարածքները սփռված են, հնարավոր կլինի կազմակերպել բոլոր շինարարական աշխատանքներն այնպես, որ չփոխհատուցված հողատարածքները ազդեցության չենթարկվեն:

Պատկեր 2. Հատված 4 ի աշխարհագրական դիրքը

1.5. Վերաբնակեցման գործողության հակիրճ պլանի նպատակը և շրջանակը

10. ՎԳՊ-ի հիմնական նպատակը ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված անձանց հայտնաբերելն ու աջակցելն է նրանց կյանքի որակը և կենսակերպը վերականգնելու և առնվազն այն մակարդակին հասցնելու համար, որը նրանք ունեցել են մինչև Ծրագիրը:

չափագրում իրականացնող խմբին որոշել հողի ճշգրիտ սեփականատերերին, վարձակալներին և հողօգտագործողներին, եթե կան այդպիսիք:

² Դժվար է տրամադրել ազդակիր հողատարածքների քանակը, քանի որ միայն Պետական Կադաստրի կողմից տրամադրված տվյալները ուսումնասիրելուց հետո հնարավոր կլինի տարբերակել, արդյոք 1, 2 կամ 3 հողատարածքներ են գտնվում յուրաքանչյուր հենարանի տեղակայման վայրում: Ավելին, այս հողատարածքները կարող են լինել կամ մասնավոր կամ էլ համայնային հողեր:

11. Երբ կազմվել է մանրամասն նախագիծը՝ հիմնվելով կադաստրային չափագրման վրա, որում ազդեցության ենթարկված գույքերը սկզբնական անվտանգության գոտու հետ միասին բացահայտվել են, Կառավարությունը ընդունել է 2014թ-ի հունիսի 12 N 599-Ն նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ որոշումը, ըստ որի չափագրող թիմին թույլատրվում է կատարել գույքագրում և կազմել գույքերի վերջնական ցանկը Գերակա Հանրային Շահ ճանաչելու համար, որով կընդունվի Ծրագիրը բացառապես որպես պետական (հանրային) հետաքրքրություն:

12. Նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ որոշումն ընդունվելուց հետո ՎԳՊ-ի կազմման համար ձեռնարկվում են հետևյալ քայլերը՝

1. ԱԵԱ , ազդակիր տնային տնտեսությունների մարդահամարի ավարտում և կորուստների գույքագրում,
2. Մանրամասն չափագրումների, նկարագրության ավարտում և ազդեցության ենթարկված հողերի, մշակաբույսերի գնահատում,
3. ԱԵԱ հետ հանրային քննարկումների ավարտում,
4. Բոլոր տեսակի կորուստների համար փոխհատուցման մանրամասն բյուջեի կազմում:

13. Այս ՎԳՊ-ն ներկայացնում է մանրամասն հաշվետվություններ փոխհատուցման, վերաբնակեցման և վերականգնման համար՝

1. ԱԵԱ նկարագիրը,
2. Ենթաձրագրի կորուստների և ազդեցությունների չափը,
3. Տեղեկատվության հրապարակումը, հանրային քննարկումները և մասնակցությունը,
4. Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը փոխհատուցման վճարումների և վերականգնման համար,
5. Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը,
6. Վերաբնակեցման բյուջեն և ֆինանսավորման պլանը, ներառյալ գնահատումը և փոխհատուցումը կորցրած ակտիվների և վերականգնման համար,
7. Վերաբնակեցման պլանի իրականացման ժամանակացույցը և ինստիտուցիոնալ բաղադրիչների հայեցակարգը, և
8. ՎԳՊ-ի իրականացման մշտադիտարկումը:

1.6. Ծրագրի վերջնաժամկետը

14. Ծրագրի վերջնաժամկետը 2015թ-ի մարտի 10-ն է, երբ սկսվում են մարդահամարը և գույքագրումը: Բոլոր մարդիկ, կազմակերպությունները, որոնք վերջնաժամկետից հետո տեղափոխվում են Ծրագրի տարածք և/կամ մարդիկ, որոնք իրականացնում են շինարարական աշխատանքներ, տնկում են ծառեր և այլն, համարվում ենք իրավունք չունեցող ԱԵԱ, և այսպիսով չեն ստանում ոչ մի փոխհատուցում: Հայտարարությունը փակցվում է տեղական ինքնակառավարման մարմնի (ՏԻՄ) գրասենյակներում յուրաքանչյուր բնակավայրում հանրային քննարկումների սկսման ամսաթվին: Վերջնաժամկետի վերաբերյալ հայտարարության մանրամասները հրատարակվել են ԱԵԱ պաշտոնական հանրային քննարկման (ՀՔ) հանդիպումների ժամանակ:

1.7. Փաստաթղթի հրապարակում

15. Այս ՎԳՊ-ն կհրապարակվի ԲԷՑ-ի կայքում հայերեն և անգլերեն լեզուներով, Համաշխարհային բանկի կողմից հաստատվելուց հետո: ՎԳՊ-ն կազմվել է համատեղ: ՎԳՊ-ի կազմման ժամանակ մի շարք հանրային լսումներ են իրականացվել ազդակիր համայնքներում (մանրամասները ներկայացված են համապատասխան գլխում): Այն կհրապարակվի և կներկայացվի Հանրային Քննարկումների ժամանակ ազդեցության ենթարկված համայնքներում և կվերանայվի ԱԵԱ և շահագրգիռ կողմերի մեկնաբանությունների համաձայն: ՎԳՊ-ն հասանելի կլինի բոլոր ազդակիր համայնքներում, տեղական ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակներում:

2. Ազդեցության գնահատում

2.1. Մահմանում

16. Այս ՎԳՊ-ի կազմման համար ընդունված հիմնական սկզբունքներից մեկն այն է, որ փոխհատուցման բոլոր վճարումները և կենսակերպի վերականգնման աջակցությունը պետք է հիմնվի ազդակիր անձանց Ծրագրի ազդեցությունների մանրամասն ուսումնասիրման վրա: Այս ՎԳՊ-ի համար մի շարք ուսումնասիրություններ են իրականացվել 2015թ-ի մարտից մինչև 2015թ-ի ապրիլը: Ծրագրի վերաբնակեցման ազդեցությունների չափը ճշգրիտ կերպով գնահատելու համար կատարվել են հետևյալ ուսումնասիրությունները.

1. **Չափագրման ուսումնասիրություն (ՉՈԻ)** – չափել հողերի ազդեցության ենթարկված տարածքները, ինչպես նաև վնասված գույքի քանակն ու տեսակը:
2. **Կորուստների գույքագրում** – որոշել և գնահատել հողերի և ձեռքբերման ենթակա գույքի բնութագրերը:
3. **Վնասված գույքի փոխհատուցման արժեքի գնահատումը** - որոշել կորցրած գույքի, եկամտի, կենսամակարդակի այլ աղբյուրների և ծախսերի փոխհատուցման գումարը ՎԳՊ-ի բյուջեն կազմելու համար:
4. **Մարդահամարի անցկացում** – որոշել ազդակիր տնային տնտեսությունների և նրանց աղանների ճշգրիտ քանակը, ներառելով որոշ տարրական սոցիալական բնութագրերը՝ սեռը, էթնիկ պատկանելիությունը, կրթությունը, կենսամակարդակի աղբյուրները:

2.2. Ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը

17. Կալպատարու ընկերությունը վարձել է լիցենզավորված քարտեզագրող և չափագրող ընկերություն, ինչպես նաև լիցենզավորված գնահատող ընկերություն, որպես ենթակապալառուներ՝ չափելու և գնահատելու ցանկացած գույք, որը պետք է ձեռք բերվի: ՉՈԻ-ի և գույքագրման ծավալի մեջ մտնում է հետևյալ գույքերի կամ ակտիվների որոշումը, դասակարգումը, չափագրումը և գնահատումը, որոնք են՝ հողը (գյուղատնտեսական, բնակելի, արդյունաբերական և առևտրային նպատակներով կիրառվող տարածք), ներառյալ այս հողատարածքների վրա բարելավումները, շենքերը/շինությունները (բնակելի և բիզնես կառույցները, ներառյալ շենքերի կատեգորիան և շինությունների տեսակները), ԱԵԱ հողի տիրապետման իրավական կարգավիճակը, մշակաբույսերի տարածքը և տեսակը, ծառերի քանակը և տեսակը, բիզնեսի վրա ազդեցությունը (ազդեցության տեսակը և իրավական կարգավիճակը), զբաղվածության կորուստները, համայնքային/հանրային գույքերի քանակը, տեսակը և տարածքը:

18. Չափումները իրականացվել են, համաձայն No 283-Ն Որոշման Հավելված 1-ի պահանջների, ՀՀ Կառավարությանն առընթեր Անշարժ Գույքի Կադաստրի Պետական Կոմիտեի (ԱԿԿՊԿ) Նախագահի կողմից 2011թ-ի հոկտեմբերի 20-ին տրամադրված (անշարժ գույքի չափման (գրանցում) հրահանգի: Ազդակիր անձինք տեղանք այցելելուց մեկ օր առաջ հեռախոսով տեղեկացվում են ուսումնասիրության ամսաթվի և ժամանակի մասին: Այս գործընթացը երաշխավորում է, որ գույքագրման ընթացքը վերահսկվում է ԱԵԱ կողմից:

19. Որպես գույքագրման ուսումնասիրության արդյունք, 54 նկարագրության արձանագրություններ են ստորագրվել ԱԵԱ կողմից: Արձանագրության ստորագրման գործընթացը նախատեսված է ՀՀ օրենքով՝

երաշխավորելու, որ բոլոր ազդեցությունները պաշտոնապես ներկայացվել են արձանագրությունում, այնուհետև ստուգվել և հաստատվել են ԱԵԱ կողմից:

20. Ազդակիր տնային տնտեսությունների մարդահամարը իրականացվել է փորձառու հարցազրուցավարների կողմից: Բոլոր ազդակիր անձինք հարցվել են հարցաթերթերի դեմ առ դեմ հարցազրույցի միջոցով կամ հեռախոսով (հարցաթերթը տես Հավելված 1): Յուրաքանչյուր հարցաթերթ լրացնելու համար պահանջվել է 15-20 րոպե: Հավաքված տվյալները մշակվել են՝ օգտագործելով SPSS 22 վիճակագրական փաթեթը: 126 ազդակիր տնային տնտեսություններից ուսումնասիրվել են 109-ը: Ազդեցության ենթարկված 17 տնային տնտեսություններ չեն մասնակցել հետազոտությանը, քանի որ ազդակիր ընտանիքները մշտապես բնակվում են արտերկրում³:

2.3. Ազդեցությունը հողի վրա

2.3.1. Հողերի դասակարգումը, ըստ ՀՀ օրենքի

21. ՀՀ հողային օրենսգիրքը (մայիս 2001) դասակարգում է հողը հետևյալ ինը կատեգորիաների՝ (1) գյուղատնտեսական, (2) բնակավայրային/բնակելի, (3) արդյունաբերական, հանքավայրային և արտադրական (4) էներգետիկ, տրանսպորտային, կոմունիկացիոն, ճարտարագիտական ենթակառուցվածքի օբյեկտներ (5) հատուկ նպատակներով պաշտպանված հողատարածք, (6) հատուկ նշանակության, (7) անտառային, (8) ջրային և (9) պետական պահուստային հողատարածք: Նպատակային կարևորության յուրաքանչյուր հողատարածք, հիմնվելով իր օգտագործման տիպի վրա, դասակարգվում է ըստ իր ֆունկցիոնալ կարևորության կատեգորիայի:

22. Ազդեցության ենթարկված հողերը խմբավորվում են հետևյալ երեք տիպերի՝ հիմնվելով սեփականության կարգավիճակի վրա.

- **Մասնավոր հողեր**՝ այն հողատարածքներն են, որոնք պատկանում են ֆիզիկական անձի կամ ընկերության, և այս իրավունքը գրանցված է Պետական Կադաստրում:
- **Համայնքային հողեր**՝ այն հողատարածքներն են, որոնք պատկանում են համայնքին և դրանցով զբաղվում են Տեղական Ինքնակառավարման Մարմինները: Համայնքային հողերը կարող են լինել չօգտագործված, օգտագործված ընդհանուր նպատակներով, օրինակ՝ որպես արոտավայր համայնքի անդամների կողմից՝ վարձով տրված անհատին/ընկերությանը, անօրինական (չգրանցված) օգտագործված տնային տնտեսության/ընկերության կողմից:
- **Պետական հողեր**՝ հողատարածքներ են, որոնք պատկանում են ՀՀ կառավարությանը: Պետական հողերը կարող են լինել չօգտագործված, օգտագործված հիմնական ճանապարհների, պետական օբյեկտների, զինվորական նպատակների համար և այլն: Որոշ պետական հողեր կարող են տրվել վարձով կամ անօրինական (չգրանցված) ձևով՝ օգտագործվել տնային տնտեսության/ընկերության կողմից:

³ Սեփականատերերը տեղեկացվել են բարեկամների կամ հարևանների միջոցով, երբ հնարավոր է եղել: Ավելին, լիազորագրերի հայերեն և ռուսերեն օրինակները ուղարկվել են Հայաստանում գտնվող համասեփականատերերին և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին, ԱԵԱ-երին օգնելու նպատակով: Եթե սեփականատերերին այդպես էլ հնարավոր չլինի գտնել իրականացման ընթացքում կամ եթե նրանք լիազորագիր չուղարկեն լիազորված անձանց, գույքը կօտարվի դատարանի միջոցով և ԲԷՑ-ը կպահի փոխհատուցման միջոցները ավանդային հաշվի վրա:

2.3.2. Հողի կորուստ

23. Ընդհանուր առմամբ կան 232 հողատարածքներ 55,142մ² մակերեսով, որոնցից 1,204 մ² գտնվում է այս հատվածի միակ քաղաքում՝ Եղեգնաձորում: Մասնացած 53,938մ² գտնվում է Վայոց Ձոր և Սյունիքի մարզերի 11 գյուղերում: Ընդհանուր առմամբ 126 տնային տնտեսություններ, ներառյալ մեկ վարձակալ, ունեն հողերի որոշակի ազդեցություն: Ստորև ներկայացված աղյուսակներ 1-ում և 2-ում նշված են հողի ազդեցության մանրամասները յուրաքանչյուր ազդակիր համայնքների համար:

24. Ազդակիր հողատարածքները մտնում են հետևյալ երեք խմբերի մեջ՝ հիմնվելով սեփականության կարգավիճակի վրա.

1. **Մասնավոր հողատարածքներ՝** ընդհանուր առմամբ 59 հողատարածքներ պատկանում են անձանց, ովքեր ունեն իրավունք ազդակիր հողատարածքների վրա: Բոլոր մասնավոր հողերը գյուղատնտեսական և բնակավայրային հողեր են, որոնք սեփականատերերի կողմից օգտագործվում են գյուղատնտեսական նպատակներով: Նրանցից մեծ մասն օգտագործում են մշակաբույսեր և մրգատու ծառեր աճեցնելու նպատակով:
2. **Համայնքային հողատարածքներ՝** հետազոտման միջոցով հայտնաբերվել են 126 համայնքային հողեր:
3. **Պետական հողատարածքներ՝** Այս հատվածի հենարանները կառուցվելու են 10 պետական հողակտորի վրա:

Աղյուսակ 1 Ազդեցության ենթարկված հողերը, ըստ համայնքների

	Մասնավոր հող		Համայնքային հող		Պետական հող		Ընդամենը	
	Հող (N)	Տարածք (M2)	Հող (N)	Տարածք (M2)	Հող (N)	Տարածք (M2)	Հող (N)	Տարածք (M2)
Համայնք	Քաղաքային համայնք							
Եղեգնաձոր	2	602	1	241	1	361	4	1,204
Ընդամենը	2	602	1	241	1	361	4	1,204
	Գյուղական համայնքներ							
Ագարակաձոր	6	1,321	4	1,063	0	0	10	2,384
Մալիշկա	7	1,587	11	3,657	0	0	18	5,244
Արին	2	567	29	8,033	1	324	32	8,924
Գնդեվազ	3	774	9	2,647	7	1,975	19	5,396
Մարավան	3	1,206	31	9,088	0	0	34	10,294
Գորայք	10	2,660	18	5,153	0	0	28	7,813
Շղուկ	2	323	8	2,547	1	324	11	3,194
Սառնակունք	5	1,368	0	0	0	0	5	1,368
Սպանդարյան	4	880	3	439	0	0	7	1,319
Շաղատ	0	0	1	604	0	0	1	604
Անգեղակոթ	15	4,225	11	3,169	0	0	26	7,398
Ընդամենը	57	14,915	125	36,400	9	2,623	191	53,938
Ընդհանուրը	59	15,517	126	36,641	10	2,984	195	55,142

25. Բոլոր 59 մասնավոր հողատարածքներն օգտագործվում են գյուղատնտեսական նպատակներով, անկախ հողի կատեգորիայից՝ գյուղատնտեսական թե բնակավայրային: Բոլոր համայնքային հողատարածքներ չօգտագործվող են, բացառությամբ մեկից, որը գտնվում է Գնդեվազում և օգտագործվում է վարձակալման պայմանագրի ներքո որպես արոտավայր: Կան 10 պետական հողեր և բոլորն էլ չեն

օգտագործվում: Մեկ պետական չօգտագործվող հողեր նախատեսված են անտառի համար: Հողատարածքների բոլոր կատեգորիաները, բացառությամբ պետական հողերի, կփոխհատուցվեն⁴: Հողի ազդեցության տվյալները ամփոփվում են հետևյալ աղյուսակներ 1-ում և 2-ում:

Աղյուսակ 2. Ազդեցության ենթարկված հողերը, ըստ հողի կատեգորիայի և հողի սեփականության/օգտագործման կարգավիճակի

Հողի կատեգորիա		Գյուղատնտեսական		Բնակավայրերի		Անտառ		Արդյունաբերական, հանքային և արտադրական		Ընդամենը	
		Հող (N)	Տարածք (M2)	Հող (N)	Տարածք (M2)	Հող (N)	Տարածք (M2)	Հող (N)	Տարածք (M2)	Հող (N)	Տարածք (M2)
Մասնավոր	Օգտագործվող	58	15,334	1	183	0	0	0	0	59	15,517
	Չօգտագործվող	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Պետական	Վարձակալված	1	241	0	0	0	0	0	0	1	241
	Չօգտագործվող	116	33,628	2	973	0	0	7	1,799	125	36,400
Պետական	Օգտագործվող	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Չօգտագործվող	9	2,623	0	0	1	361	0	0	10	2,984
Ընդամենը		184	51,826	3	1,156	1	361	7	1,799	195	55,142

2.4. Ազդեցությունը մշակաբույսերի վրա

26. Այս հատվածում կա 28 ազդակիր հողակտոր, որտեղ ցանված են 6 տեսակի մշակաբույսեր: Այս հատվածում կա 7,561մ² հողատարածք: Ընդհանուր առմամբ, մշակաբույսի կորուստը տարեկան կկազմի **3,549.7** կգ (Աղյուսակ 3):

Աղյուսակ 3. Ազդեցության ենթարկված մշակաբույսեր

Մշակաբույսի տեսակը	Հողատարածքների քանակը	Տարեկան արտադրողականությունը կգ/մ ²	Ազդեցության ենթարկված մակերես (մ ²)	Ընդհանուր կորուստը (կգ)
	1	2	3	4
Wheat (ցորեն)	7	0.30	2,557	767.1
Alfalfa (առվույտ/յունջա)	6	0.73	1,530	1,116.9
Rye-grass (բազմամյա մշակաբույս որպես անասնակեր)	1	0.73	82	59.9
Oats (վարսակ)	1	0.30	273	81.9
Esparcet / Sainfoin (կորնգան)	7	0.70	1,549	1,084.3
Beech (հաճար)	6	0.28	1,570	439.6
Ընդհանուրը	28	-	7,561.0	3,549.7

⁴Մասնավոր հողերի համար փոխհատուցումը կլինի ՎԳՊ-ի բյուջեից, իսկ համայնքային հողերի փոխհատուցումը կլինի ԲԷՑ-ի բյուջեից:

2.5. Ազդեցությունը ծառերի վրա

27. Այս հատվածում կա ազդեցության ենթարկված 11 տիպի հասուն բերքատու, հասուն ոչ-բերքատու և երեք տնկի: Ընդհանուր առմամբ, այս հատվածում կա 107 ազդակիր ծառ (Աղյուսակ 4):

Աղյուսակ 4. Ազդեցության ենթարկված ծառեր

Ծառատեսակ	Հասուն բերքատու	Հասուն ոչ բերքատու	Տնկիներ	Ընդամենը
	No	No	No	No
Դեղձենի	1	4	0	5
Խաղողի տնկի	80	0	0	80
Խնձորենի	0	0	1	1
Ծիրանենի	12	0	0	12
Կարագանա	1	0	0	1
Մապենի	5	0	0	5
Նշենի	1	0	0	1
Սեկեֆիլ	1	2	0	3
Սզնի (ալոճենի)	4	0	0	4
Տանձենի	0	0	1	1
Փշարմավ	2	0	0	2
Ընդամենը	107	6	2	115

2.6. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների մարդահամարը և ազդեցությունը նրանց կենսամակարդակի վրա

2.6.1. Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսությունների սոցիալ-տնտեսական նկարագիրը

28. Մարդահամարն անցկացվել է 126 ազդակիր SS-ից 109 ընտանիքում (484 անդամ): ԱԵԱ տղամարդկանց քանակը ավել է, քան ԱԵԱ կանանց քանակը (255 տղամարդ (52.7%) և 229 կին (47.3%)): Բոլոր ԱԵԱ հայեր են:

29. Հարցվածների տարիքային բաշխվածությունը ցույց է տալիս, որ ազդակիր բնակչության 77.6%-ը 50 տարեկան կամ ավելի երիտասարդ են: Միայն 9.5% է բարձր 65 տարեկանից:

Աղյուսակ 5. Տնային տնտեսությունների գլխավորների և անդամների տարիքները

Տարիք	Ազդակիր SS գլխավոր		SS անդամներ		Ընդամենը	
	No	%	No	%	No	%
0-17	0	0	116	31.0	116	24.0
18-35	10	9.2	135	35.6	144	29.6
36-50	44	40.4	72	19.3	116	24.0
51-64	27	24.8	35	9.4	62	12.8
65+	28	25.7	18	4.8	46	9.5
Ընդամենը	109	100	374	100.0	484	100.0

30. Սոցիալ-տնտեսական հետազոտությունը բացահայտեց SS-երում ոչ ֆորմալ, սուբյեկտիվորեն որոշվող գլխավոր անդամներին: Առյուսակ 6-ը ցույց է տալիս, որ SS գլխավորների ավելի քան 99.1%-ը ունեն նվազագույնը միջնակարգ կրթամակարդակ: Գրագիտության բարձր մակարդակ է գրանցված նաև ընտանիքի անդամների մեջ (նրանցից 86.1%-ը ունեն նվազագույնը միջնակարգ կրթություն): Տնային տնտեսությունների գլխավորների մոտ 18.3%-ը և ընտանիքի այլ անդամների 13.6%-ը ունեն համալսարանական կրթություն:

Առյուսակ 6 Ազգակիր SS գլխավորների և անդամների կրթամակարդակը

Կրթություն	SS գլխավորներ		SS անդամներ		Ընդամենը	
	No	%	No	%	No	%
Ոչ մի ֆորմալ կրթություն կամ տարրականից ցածր	0	0	19	5.1	19	3.9
Տարրական կրթություն	1	0.9	33	8.8	34	7.0
Միջնակարգ	9	8.3	41	10.9	50	10.3
Ավագ դպրոց	49	45.0	143	38.1	192	39.7
Հատուկ մասնագիտացված	30	27.5	52	13.9	82	16.9
Բարձրագույն (բակալավր կամ մագիստրոս)	20	18.3	51	13.6	71	14.7
Ասպիրանտուրա	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Կիրառելի չէ (մինչև 6 տարեկանը)	0	0.0	36	9.6	36	7.4
Ընդամենը	109	100	375	100	484	100

31. Այս Հատվածում SS գլխավորների մոտ կեսը (49.5%) աշխատում են՝ համեմատած միայն 18.4% SS այլ անդամների հետ: Սակայն, SS գլխավորների 20.2%-ը և SS անդամների 12.5%-ը չեն աշխատում և աշխատանք են փնտրում (Առյուսակ 7):

32. SS գլխավորների 25.7%-ը թոշակառու են՝ համեմատած 6.7% SS այլ անդամների հետ: Սա ավանդական հայկական հասարակության ցուցանիշ է, որտեղ SS ընտանիքի ամենատարիքով անդամը, սովորաբար անկախ կրթական մակարդակից և զբաղվածության կարգավիճակից, դառնում է SS գլխավոր: Ազգակիր SS-ների զբաղվածության տվյալները ներկայացված են 7-րդ առյուսակում:

Առյուսակ 7. Ազգակիր SS գլխավորների և անդամների աշխատանքային/զբաղվածության կարգավիճակը

Զբաղվածություն		SS գլխավոր		SS անդամ		Ընդհանուր SS անդամներ	
		N	%	N	%	N	%
1	Աշխատող	54	49.5	69	18.4	123	25.4
2	Թոշակառու	28	25.7	25	6.7	53	11.0
3	Ուսանող (ներառյալ դպրոցական աշակերտները)	0	0.0	97	25.9	97	20.0
4	Չաշխատող և աշխատանք չփնտրող	5	4.6	84	22.4	89	18.4
5	Չաշխատող և աշխատանք փնտրող	22	20.2	47	12.5	69	14.3
6	Զինձառայող	0	0.0	11	2.9	11	2.3
7	Կիրառելի չէ (մինչև 6 տարեկանը և այլ հատուկ դեպքեր)	0	0.0	42	11.2	42	8.7
	Ընդամենը	109	100.0	375	100.0	484	100.0

33. Ստորև ներկայացված 8.1 և 8.2 աղյուսակները ցույց են տալիս ՏՏ տարեկան եկամտի ինքնահաշվետվությունը (ըստ եկամտային խմբերի) և տարեկան եկամտի բաշխվածությունն ըստ եկամտի աղբյուրների:

Աղյուսակ 8.1. Ազդակիր ՏՏ ներկայացրած տարեկան եկամուտը

Ազդակիր ՏՏ տարեկան եկամուտը (ՀՀ դրամ)	N	%
0 - 350,000	0	0
350,001 - 700,000	5	4.6
700,001 - 1,000,000	11	10.1
1,000,001 - 1,350,000	16	14.7
1,350,001 - 1,700,000	18	16.5
1,700,001 - 2,000,000	11	10.1
2,000,001 - 3,000,000	24	22.0
3,000,001 և ավելի	20	18.3
Ընդամենը պատասխաններ	105	96.3
Հրաժարումներ *	4	3.7
Ընդամենը	109	100

* Չորս ՏՏ տեղեկություն չեն տրամանդրել իրենց տարեկան եկամուտների մասին:

Աղյուսակ 8.2. ՏՏ կողմից ներկայացված տարեկան եկամուտը, ըստ եկամտի աղբյուրի

Եկամտի աղբյուր	Հարցված ՏՏ (N)	% ընդամենը եկամտի	Տարեկան եկամուտ (ՀՀ դրամ)	% ընդամենը եկամտի
Գյուղատնտեսական	58	55.2	20,100,000	9.3
Անասնապահություն	50	47.6	29,840,000	13.9
Աշխատավարձ	61	58.1	105,698,000	49.1
Ինքնազբաղվածություն	11	10.5	6,930,000	3.2
Ձեռնարկատիրություն	5	4.8	5,520,000	2.6
Կենսաթոշակ	1	1.0	72,000	0.0
Թոշակ	41	39.0	29,448,000	13.7
Հաշմանդամության նպաստ	10	9.5	4,056,000	1.9
Աղքատության ընտանեկան նպաստ	10	9.5	3,858,000	1.8
Այլ տիպի նպաստներ	3	2.9	2,196,000	1.0
Աշխատանք արտերկրում	7	6.7	5,316,000	2.5
Եկամտի այլ աղբյուրներ	4	3.8	2,264,000	1.1
Ընդամենը պատասխաններ	105	100.0	215,238,000	100.0
Հրաժարումներ	4	-	-	-
Ընդամենը	109	-	-	-

34. Չնայած որ հարցմանը մասնակցած SS-երից 58-ը (55.2%) նշել են գյուղատնտեսությունը որպես եկամտի աղբյուր, գյուղատնտեսական գործունեությունը չի հանդիսանում USS եկամտի հիմնական աղբյուր Հատված 4-ում:

35. Այս հատվածում հարցմանը մասնակցած SS-երի եկամտի ամենատարածված աղբյուրն է աշխատավարձը (49.1%), որին շատ մոտ է անասնապահությունը (13.9%): Գյուղատնտեսական եկամուտը, այսինքն մշակաբույսերից և ծառերից ստացված եկամուտը, կազմում է 9.3% և զբաղեցնում է չորրորդ հորիզոնականը ընդհանուր եկամտի՝ ըստ եկամտի աղբյուրների բաշխվածության կառուցվածքում, որը հաջորդում է նույնիսկ թռչակին (13.7%): Մրան հաջորդում է ինքնագբաղվածությունը՝ 3.2% և ձեռնարկատիրական գործունեությունը՝ 2.6%: Արտերկրում աշխատանքը կազմում է եկամտի կառուցվածքի միայն 2.5%-ը:

2.6.2. Ազդեցություն աղքատ և խոցելի տնային տնտեսությունների վրա

36. Ծրագիրը նախատեսում է լրացուցիչ աջակցություն խոցելի խմբերի համար, որոնք սահմանվում են որպես աղքատ, միայնակ կին կամ տարեց SS գլխավոր ունեցող տնային տնտեսություններ: Ըստ ՎՔՇ-ի, հետևյալ ազդակիր տնային տնտեսությունները համարվում են խոցելի.

- Անապահով SS, որոնք գրանցված են ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերով նախարարության (ԱՍՀՆ) Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:
 - ՎՔՇ-ում էլ է նշվում, որ եթե նկարագրությունների մշակման ժամանակ ԲԷՑ-ի խորհրդատու ընկերությունները գտնում են, որ ազդակիր SS-ն աղքատ է և դեռ ընգրկված չէ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում, ապա ԲԷՑ-ը պետք է տեղեկացնի ՀՀ ԱՍՀՆ-ին և տվյալ տարածքում սոցիալական ծառայություններ մատուցող մարմիններին, որպեսզի նշված SS-ներին ընգրկի Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում, ըստ օրենքով սահմանված կարգի: Այս SS-ները կստանան վերականգնման համար դրամական նպաստ միայն Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում գրանցվելուց հետո:
- Այրի կանանց կամ կերակրողներին կորցրած կանանց կողմից ղեկավարվող տնտեսությունները, որտեղ բացի թռչակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:
- Տարիքային թռչակառուների (տարեցների) կողմից ղեկավարվող տնտեսությունները, որտեղ թռչակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

37. Այս սահմանումներին հետևելով, հարցման ժամանակ հայտնաբերվել են 15 խոցելի SS այս Հատվածում (Աղյուսակ 9):

Աղյուսակ 9. Ազդակիր խոցելի SS, ըստ խոցելիության կարգավիճակի

Խոցելիության կարգավիճակը	SS (N)
A. Աղքատ SS	11
B. Կանանց գլխավորությամբ SS	2

C. Տարեցների գլխավորությամբ ՏՏ	2
Ընդամենը	33

38. Պահանջներին հետևելու համար աղքատության վերլուծություն է իրականացվել՝ հիմնվելով ՏՏ կողմից ներկայացված եկամուտների վրա⁵ (մանրամասները ներկայացված են Աղյուսակ 10-ում): Այս Հատվածում 32 ՏՏ (հարցված ՏՏ-երի 30.5%-ը) ներկայացվել են որպես պաշտոնապես սահմանված աղքատության գծից ցածր (հիմնվելով ՏՏ կողմից ներկայացված եկամուտների տվյալների վրա): Այս 32 աղքատ ՏՏ-ներից 7-ը որոշվել են որպես խոցելի ՏՏ-ներ, որոնք գրանցված են ԸՆՀ-ում ՏՏ և նրանց հասնում է խոցելիության նպաստ: Մնացած 25 ՏՏ-երի ցանկը ներկայացված է ԲԷՑ-ին, և ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը լրացուցիչ այցելություններ կկազմակերպի համայնքներ և կզնահատի արդյոք այս 25 ՏՏ-ներից որոշը իրավասու են ստանալ աղքատության նպաստ և գրանցվել Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում: Եթե այո, ապա ՏՏ-ներին կտրամադրվի լրացուցիչ խորհրդատվություն, և աջակցություն իրենց ՏՏ-ն Համակարգում գրանցելու համար: Հենց որ ՏՏ-ն գրանցվի ԸՆՀ-ում և իրավասու լինի ԸՆՀ-ում համապատասխան փոխհատուցում ստանալու համար, տվյալ ՏՏ-ն իրավունք կունենա ստանալ վերականգնման նպաստ: ԲԷՑ-ը կապահովի, որ գործընթացը ավարտվի մինչև ՎԳՊ-ի իրականացումը:

Աղյուսակ 10. Ազդակիր ՏՏ-ները, ըստ աղքատության կարգավիճակի՝ հիմնվելով եկամտի ինքնահաշվետվության վրա

Աղքատության կարգավիճակը	ԱՏՏ (N)	%
<i>Աղքատության շեմից բարձր</i>		
Ոչ աղքատ ԱՏՏ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար > 37,044 ՀՀ դրամ)	73	69.5
<i>Աղքատության շեմից ցածր</i>		
Աղքատ ԱՏՏ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար 30,547 - 37,044 ՀՀ դրամ)	11	10.5
Շատ աղքատ ԱՏՏ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար 21,732 - 30,547 AMD)	13	12.4
Ծայրահեղ աղքատ ԱՏՏ (ամսական եկամուտը մեկ չափահաս մարդու համար ≤ 21,732 AMD)	8	7.6
Ընդհանուրը (աղքատության շեմից ցածր)	32	30.5
Ընդամենը հարցման մասնակիցները	105	100.0
Հրաժարումներ	4	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	109	
<i>Ծանուցում՝ Տվյալների աղբյուրը այս ՎԳՊ-ի համար իրականացված մարդահամարն է</i>		

2.6.3. Եկամտի վրա զգալի ազդեցություն կրող ազդակիր ՏՏ-ներ

39. Այս հատվածում 41 հողակտոր, որտեղ կան որոշ մշակաբույսեր և ծառեր, ընկնում են եկամտի աղբյուր հանդիսացող գույքի զգալի ազդեցություն ունեցող սահմանման ներքո (10% կամ ավել տարածքի

⁵ Կիրառվել է Ազգային Վիճակագրական Ծառայության մեթոդաբանություն, ըստ որի աղքատ են համարվում այն ընտանիքները, որտեղ յուրաքանչյուր չափահաս մարդու վրա կատարված ծախսերը ցածր են վերին ընդհանուր աղքատության սահմանից, մինչդեռ ծայրահեղ աղքատ են համարվում այն ընտանիքները, որտեղ չափահաս մարդու վրա կատարված ծախսերը ցածր են պարենային աղքատության շեմից: 2012թ-ին ընդհանուր առմամբ և վերին, և ստորին, և ծայրահեղ աղքատ շեմի ընտանիքում յուրաքանչյուր չափահաս մարդու համար ամեն ամիս գնահատվում է համապատասխանաբար 37.044 ՀՀ դրամ, 30.547 ՀՀ դրամ և 21.732 ՀՀ դրամ: <http://armstat.am/file/doc/99471658.pdf>

կրճատում): Զգալի ազդեցության ենթարկված այս 4 հողերից 2-ը պատկանում են խոցելի տնային տնտեսությունների: Մանրամասները ներկայացված են Աղյուսակ 11-ում:

Աղյուսակ 11. Խիստ ազդեցություն եկամուտ բերող ունեցվածքի վրա

Համայնք	Հողի տեսակը	Մշակաբույսի/ծառի տեսակը	Ընհանուր տարածքը (մ2)	Ընդհանուր ազդակիր տարածքը (մ2)	%	SS (N)	Խոցելիության կարգավիճակը
Աղնջաձոր	Գյուղատնտ.	Յոնջա	3,700	403	11	1	-
Մալիշկա	Գյուղատնտ.	Յոնջա	2,480	315	13	4	1 աղքատ SS
Մալիշկա	Գյուղատնտ.	Հասուն բերքատու խաղող Դեղձենի ասուն ոչ բերքատու Տանձենի տնկի Սզնի հասուն բերքատու Փշարմավ հասուն բերքատու	1,250	218	17	2	-
Մալիշկա	Գյուղատնտ.	Կորնզան	1,360	179	13	1	Աղքատ SS
Ընդամենը	4	-	8,790	1,115	-	8	2

2.7. Ազդեցու թյ ու և՛ ամփոփու ւ մը

40. Եղեգնաձոր-Սպանդարյան հատվածում չի ազդում շենքերը, շինությունները, բիզնեսները և զբաղվածության ցուցնիշները: Այնուամենայնիվ, այս հատվածում ազդեցություն կա մշակաբույսերի և ծառերի վրա: Հիմնական ազդեցությունը մասնավոր, համայնքային և պետական հողերի վրա է, ինչպես նաև որոշ տարեկան մշակաբույսերի, տնկիների և հասուն ծառերի (մրգատու և ոչ մրգատու): Ազդակիր SS-ների և ազդակիր անձանց տարբեր կատեգորիաների վերաբերյալ տվյալները առանց կրկնակի հաշվարկի բերված են Աղյուսակ 12-ում: Ընդհանուր առմամբ, Հատված 4-ը ազդեցություն է թողնում 126 SS-ի հողերի վրա, ներառյալ 1 վարձակալ: 126 ազդակիր ընտանիքներից 8-ը կունենան զգալի ազդեցություն իրենց գյուղատնտեսական եկամուտ ապահովող գույքի վրա, 15 SS-ներ խոցելի են:

Աղյուսակ 12. Ազդեցությունների ամփոփում (հողերի մշտական ձեռքբերում)

Ազդեցության տեսակը		Հող (N)	Մակերես (մ2)	USS (N)
(A) Ազդակիր հող				
Մասնավոր հող (բոլորը օգտագործվող)		59	15,517	125
Համայնքային հող	օգտագործվող վարձակալված մեկ վարձակալի կողմից	1	241	1
	չօգտագործվող	125	36,400	-

Ազդեցության տեսակը	Հոդ (N)	Մակերես (մ2)	USS (N)
Պետական հող (բողոքը չօգտագործվող)	10	2,984	-
Ընդամենը (A)	195	55,142	126
(B) ազդեցության ենթարկված մշակաբույսեր	28	7,561.0	63 (ներառված են A-ում)
(C) ազդեցության ենթարկված ծառեր	4	115 ծառեր	10 (ներառված են A-ում)
(D) զգալի ազդակիր SS	4	-	8 -ը ներառված են A-ում, որից 6-ը ներառված են նաև B-ում և 2-ը ներառված են նաև C-ում
(F) խոցելի SS-ներ	-	-	15-ը, ներառված են A-ում, որից 2-ը ներառված չեն նաև D-ում
Ընդամենը (A+B+C+D+F)	-	-	126

3. Հանրային քննարկումներ և տեղեկատվության հրապարակում

3.1. Նկարագրություն

41. Համաձայն Համաշխարհային Բանկի ԳՁ 4.12 ուղեցույցի և ծրագրի ՎԲԾ-ի, ԱԵԱ պետք է լինի խորհրդատվություն տրամադրվի և հնարավորություն տրվի մասնակցելու ՎԳՊ-ն պատրաստելու և իրականացնելու բոլոր փուլերին: Նույն սկզբունքով, մասնակցության և խորհրդատվության գործընթացը պետք է ներառի խորհրդատվությունը ԱԵԱ, համայնքների, տեղական լիազոր մարմինների, ինչպես նաև ընդհանուր հանրության հետ, ներառյալ Հասարակական կազմակերպությունները (ՀԿ): ԲԷՑ-ը պետք է երաշխավորի, որ ԱԵԱ և ազդակիր համայնքները ստանան ամբողջ համապատասխան տեղեկատվությունը ժամանակին, և առաջարկվեն հնարավորություններ մասնակցելու վերաբնակեցման գործողությունների պլանավորմանը, իրականացմանը և մշտադիտարկմանը:

42. Այս գլխում նկարագրվում է ազդակիր հանրության և շահառուների խորհրդատվության/մասնակցության գործընթացը վերաբնակեցման պլանավորման, իրականացման և մոնիթորինգի մեջ, ինչպես նաև ԱԵԱ և շահառուներին ՎԳՊ-ի հետ կապված տեղեկատվության տարածման պլանը, ներառյալ կորցրած գույքերի փոխհատուցման, վերաբնակեցմանն աջակցելու և բողոքարկման մեխանիզմի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Հատուկ ենթագլխում ազդակիր համայնքներում հանրային քննարկման հանդիպումների վերաբերյալ մանրամասներ են ներկայացված՝ ներառված արտահայտված տեսակետների ամփոփումը, և ինչպես են այս տեսակետները հաշվի առնվել վերաբնակեցման պլանը կազմելու ժամանակ:

3.2. Հանրային քննարկումներ և հրապարակման պլան

43. Ըստ ծրագրի ՎԲԾ-ի, որպես ՎԳՊ-ի կազմման առաջին քայլերից մեկը, պատրաստվել է Հանրային Քննարկման և Հրապարակման Պլան (ՀՔՀՊ): ՀՔՀՊ-ն մշակվել է 2014թ-ի օգոստոսին և նպատակ է ունեցել զարգացնել կիրառելի գործընթացները, մեխանիզմները և ՀՔ սկզբունքներն ու տեղեկատվության հրապարակումը: ՀՔՀՊ-ի պատճեն կցված է հաշվետվությանը (Հավելված 2):

3.3. Հանրային քննարկում

44. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԲԷՑ-ը Կապալառուի միջոցով իրականացրել է լայնածավալ հանրային քննարկումներ (տես ստորև ներկայացված աղյուսակը) պաշտոնական և ոչ պաշտոնական հանդիպումների միջոցով ԱԵԱ և ՏԻՄ-ի ազդակիր համայնքների ներկայացուցիչների հետ, ինչպես նաև գրավոր ծանուցումներ է ներկայացրել հողի ձեռքբերման և վերաբնակեցման գործողությունների վերաբերյալ՝ սահմանված ՀՀ օրենքով:

3.3.1. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ

45. ԲԷՑ-ն իրականացրել է հանրային քննարկումներ Հատված 4-ի ԱԵԱ հետ ՎԳՊ-ի կազմման, իրականացման և փոխհատուցման հարցերի շուրջ, ներառյալ ՀՀ Կառավարության Նախնական Ուսումնասիրության վերաբերյալ Որոշումը, և սկսել է գույքագրումը: Հանրային քննարկումները (ՀՔ) կազմակերպվել են 2015թ-ի մարտի 10-ից մինչև ապրիլի 29-ը ՏԻՄ-ի գրասենյակներում, որոնք հասանելի են եղել ԱԵԱ համար: Բոլոր ԱԵԱ ՀՔ-ից մեկ շաբաթ առաջ հեռախոսով տեղեկացվել են ՀՔ-ի տեղի և ժամանակի վերաբերյալ: Խորհրդատուները մեկ օր առաջ հիշեցրել են ԱԵԱ ՀՔ-ի վերաբերյալ:

Համապատասխան հայտարարությունը ՀՔ-ից մեկ շաբաթ առաջ էլ. փոստով ուղարկվել է տեղական լրագոր մարմիններին և յուրաքանչյուր համայնքում փակցվել է հայտարարությունների տախտակի վրա: Տեղական ՀԿ-ները տեղեկացվել են էլ. փոստով և ՀԿ-ի ցանցերով:

46. ՀՔ-ները իրականացվել են ԲԷՑ-ի կողմից Կապալառուի սոցիալական հարցերով մասնագետի հետ միասին:

47. Ընդհանուր առմամբ 148 մարդ է մասնակցել ՀՔ-ը, որոնցից 45-ը կանայք էին: Ստորև բերված աղյուսակում մանրամասն ներկայացված է տեղի, ժամանակի և մասնակիցների քանակի վերաբերյալ: Հանդիպման արձանագրությունները և մասնակիցների ցանկը ներկայացված է Հավելված 3-ում:

Աղյուսակ 13 Յուրաքանչյուր համայնքում ծրագրի ազդակիր անձանց քանակը, որոնք մասնակցել են հանրային քննարկումներին

N	Համայնք	Օր	Վայր	Մասնակիցների քանակը			Ազդակիր մասնավոր հոդերի քանակը	Ազդակիր հոդերի քանակը, որոնց սեփականատերերը մասնակցել են ՀՔ-ներին
				Կին	Տղա-մարդ	Ընդհանուր		
1	Եղեգնաձոր	Ապրիլ 14, 2015թ.	համայնքապետարան	5	7	12	10	5
2	Ագարակաձոր	Ապրիլ 14, 2015թ.	համայնքապետարան	6	10	16	22	11
3	Մալիշկա	Ապրիլ 14, 2015թ.	համայնքապետարան	5	13	18	25	12
4	Արին	Ապրիլ 14, 2015թ.	համայնքապետարան	5	7	12	4	2
5	Գնդեվազ	Մարտի 10, 2015թ.	համայնքապետարան	2	9	11	4	4
6	Սարավան	Մարտի 10, 2015թ.	համայնքապետարան	2	5	7	3	2
7	Գորայք	Ապրիլ 29, 2015թ.	համայնքապետարան	3	10	13	13	5
8	Ծղուկ	Ապրիլ 29, 2015թ.	համայնքապետարան	7	10	17	23	12
9	Սառնակունք	Մարտ 10, 2015թ.	համայնքապետարան	4	7	11	11	6
10	Սպանդարյան	Ապրիլ 28, 2015թ.	համայնքապետարան	2	10	12	31	7
11	Անգեղակոթ	Ապրիլ 28, 2015թ.	համայնքապետարան	4	15	19	47	13
	Ընդամենը	-	-	45	103	148	193	79

48. Յուրաքանչյուր հանդիպման ժամանակ ներկայացվել են վերաբնակեցման գործընթացի հիմնական փուլերը, ներառյալ ծրագրի հետ կապված տեղեկատվությունը, ժամանակացույցը, փոխհատուցման իրավունքները, գնահատման մեթոդաբանությունը և ձեռքբերման գործընթացը: Ի լրումն, տարածվել են ԲԷՑ-ի և Խորհրդատուի մանրամասն կոնտակտային տվյալները: Ծրագրի տեղեկատվական գրքույկը, որը տրամադրվել է մասնակիցներին, կցված է Հանրային քննարկման հրապարակման պլանում (ՀՔՀՊ) Հավելված 2-ում: Հիմնվելով ԲԷՑ-ի կողմից հանդիպումների ժամանակ ստացած տվյալների վրա՝ ԱԵԱ,

որոնք մասնակցել են, գոհ են եղել քննարկումների գործընթացից: Հիմնական հարցերը, խնդիրները և մտահոգությունները, համապատասխան պատասխաններով և պլանավորված/նախաձեռնած գործողություններով, ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում՝

Աղյուսակ 14 Հարցեր ու մտահոգություններ, որոնք բարձրացվել են ՀՔ-ի ժամանակ և պատասխաններ/գործողություններ, որոնք պետք է նախաձեռնվեն

N	Հարց/մտահոգություն	Պատասխան/նախաձեռնվող գործողություն
1	<p>Մենք ամբողջովին աջակցում ենք ծրագրին և պատրաստ ենք համագործակցել: Մենք միայն անհանգստանում ենք օրենսդրության դեպքում հողը վերագրանցելու բյուրակրատական գործընթացի համար Դա չափից շատ ժամանակ է պահանջում: Մենք շնորհակալ կլինենք, եթե ծրագրին օգնի մեզ կրճատել այս գործընթացի տևողությունը:</p>	<p>ԲԷՑ-ը իրավաբան է նշանակել այս աշխատանքն իրականացնելու համար Ձեզ աջակցելու հարցում: Նոր տրամադրված գրքույկների մեջ կան հեռախոսահամարներ: Բացի այդ, հայտարարության տեքստում, որը ես տվել քաղաքապատարանում փակցնելու համար, առկա է ԲԷՑ-ի կոնտակտային համարը: Առաջարկում եմ ցանկացած ժամանակ զանգել այդ համարով և ստանալ Ձեզ անհրաժեշտ օգնությունը: Բոլոր ծախսերը, որոնք առաջացել են գրանցման գործընթացի նձեր գույքը վերագրանցելու ժամանակ, նույնպես կփոխհատուցվեն ԲԷՑ-ի կողմից:</p>
2	<p>Մեր հողը հորս անունով է, ով մահացել է: Ո՞վ է ստանալու փոխհատուցումը:</p>	<p>Հողը պետք է վերագրանցվի Ձեր անունով և նոր սեփականության կադաստրի վկայական պետք է տրամադրվի: Փոխհատուցումը պետք է լինի ձեր անունով: Դուք կստանաք ԲԷՑ-ի կողմից նշանակված իրավաբանի իրավական աջակցությունը: Նրա հետ կապ հաստատելու հեռախոսահամարները նշված են ծրագրի գրքույկում, որոնք ձեզ են տրվել, ինչպես նաև հայտարարության մեջ, որը կփակցվի այստեղ: Նաև հողի սեձականաշնորհման վերագրանցման համար բոլոր ծախսերը կփոխհատուցվեն:</p>
3	<p>Եթե օրինակի համար ես կարտոֆիլ ցանեմ, արդյոք այդ ամենը կոչնչացվի, երբ շինարարությունն սկսվի:</p>	<p>Ձեր ցանած կարտոֆիլի կամ մեկ այլ գյուղատնտեսական բերքի վնասումն անխուսափելի է: Չնայած բոլոր վնասները պետք է փոխհատուցվեն, ծրագիրը նույնպես կանի հնարավորինս ամեն ինչ վնասները նվազեցնելու համար՝ գտնելով լավագույն հնարավոր ուղիները ձեր հողի վրա գտնվող հենարանին հասնելու համար: Սրա համար շինարարական աշխատանքների ժամանակ անհրաժեշտ կլինի ձեր օգնությունը: Դուք կարող եք ցույց տալ շրջակա միջավայրը և խորհուրդ տալ ինչպես ավելի լավ մոտենալ հենարանների տեղակայման վայրերին:</p>
4	<p>Ինչպե՞ս մենք կարող ենք իմանալ կոնկրետ որտեղ հենարանը պետք է տեղադրվի իմ հողի վրա:</p>	<p>Երբ պատրաստ լինի գույքագրման և գնահատման նկարագրության արձանագրությունը, ձեր հողատարածքի քարտեզը հենարանի ճշգրիտ տեղակայման հետ միասին կներկայացվի արձանագրության մեջ և կտրամադրվի ձեզ, ստորագրելու համար:</p>

3.3.2. Ոչ-պաշտոնական հանրային քննարկումներ

49. ԱԵԱ ներկայացուցիչների և տեղական կառավարական մարմինների հետ չափազանց, գույքագրման և մարդահամարի ընթացքում և դրանցից առաջ ոչ պաշտոնական լսումներ կիրականացվեն գույքագրող և գնահատող ընկերության կողմից: Մասնավորապես, ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԱԵԱ կտեղեկացվեն վերաբնակեցման վերաբերյալ՝ կապված հետազոտման, ժամանակացույցի, վերջնաժամկետի հետ: Ամենօրյա խորհրդատվություններ են իրականացվում նաև հեռախոսով խորհրդատուի անվտանգության մասնագետի կողմից:

3.3.3. ՎԳՊ-ի իրականացման և շինարարության ընթացքում հանրային քննարկումներ

50. ԱԵԱ հետ լրացուցիչ ոչ պաշտոնական քննարկումներ կիրականացվեն ՎԳՊ-ի կատարման փուլում, մասնավորապես ՎԳՊ-ն իրականացնող մասնագետի/խմբի կողմից պայմանագրերի ստորագրման ընթացքում:

51. Հանրային Քննարկման հանդիպումներն ընդհանուր հանրության համար կկազմակերպվեն շինարարությունն իրականացնող կապալառուի և ԲԷՑ-ի կողմից բոլոր համայնքներում մինչև շինարարությունը սկսելը՝ համայնքի անդամներին շինարարության ժամանակացույցի, մոտեցումների, անվտանգության և բողոքարկման մեխանիզմների վերաբերյալ տեղեկացնելու համար:

3.4. Տեղեկատվության հրապարակում

52. ՎԳՊ-ի կազմման, իրականացման և մոնիթորինգի ընթացքում իրականացվել են և կիրականացվեն տեղեկատվության հրապարակման հետևյալ գործողությունները:

- **ՀՀ օրենքով նախատեսված ծանուցումներ**՝ Որոշ տեղեկատվության հրապարակման վերաբերյալ օրենքի պահանջները վերաբերում են պլանավորման, իսկ մյուսները իրականացման գործընթացին: Բոլոր ԱԵԱ կծանուցվեն գույքի գնահատման ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ պաշտոնական գրություններով գույքի նկարագրման արձանագրությունների հետ միասին, որոնք կուղարկվեն ապրիլի 3-րդ շաբաթվա ընթացքում⁶: ԱԵԱ պաշտոնապես կուղարկվեն նաև գնահատման արդյունքներով և փոխհատուցման գումարներով պայմանագրերի նախագծերը, հենց որ ՎԳՊ-ն վերջնականացվի և հաստատվի: Պաշտոնական ծանուցման միջոցով ԲԷՑ-ը ուղարկել է տվյալների վերաբերյալ տեղեկատվություն, ինչպես նաև ՎԳՊ-ի իրականացման հետ կապված որոշ տեղեկատվություն, մասնավորապես Հայաստանի⁷ դուրս գտնվող սեփականատերերի և/կամ համասեփականատերերի համար: ԲԷՑ-ը կկցի նոտարական հաստատման նմուշ հայերեն և ռուսերեն լեզուներով ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացը արագացնելու համար: Հենց որ Գերակա Հանրային Շահ ճանաչելու Որոշումը հաստատվի ՀՀ Կառավարության կողմից 2015թ-ի մայիսի 14-ին, այն կհրատարակվի թերթում ավելի քան 3000 օրինակ տպաքանակով (համաձայն ՀՀ օրենսդրության) ունեցող, և հողի յուրաքանչյուր ազդակիր սեփականատեր կստանա գրություն պաշտոնական ծանուցմամբ:
- **Հանրային տեղեկատվական գրքույկների բաժանում**՝ Հանրային Քննարկման հանդիպումների ընթացքում ԲԷՑ-ը բաժանել է հանրային տեղեկատվական գրքույկներ հայերեն լեզվով (պատճենը

⁶ ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում բոլոր ԱԵԱ-ք հնարավորություն ունեն ներկայացնել իրենց, ծանոթանալ և ստորագրել արձանագրություններ (մանրամասները ներկայացված են ազդեցություն գլխում): Ըստ ՀՀ ընթացակարգի, ԲԷՑ-ը նույնպես պետք է ստորագրի արձանագրությունը և այն պաշտոնապես ուղարկի ԱԵԱ-ց: Նրանք կունենան 10 օր արձանագրության բովանդակությունը դատարանում վիճարկելու համար:

⁷ Տեղեկատվությունը տրամադրվել է սեփականատերերին կամ Հայաստանից դուրս գտնվող ազդակիր ՏՏ-երի ընտանքի անդամներին փոխանցելու արտասահմանում գտնվող ԱԵԱ-ց:

ներկայացված է Հավելված 2-ում): Գրքույկում ներկայացված են ծրագրի նկարագրությունը, իրավունքները և փոխհատուցման աղյուսակը, հաճախակի տրվող հարցերը, բողոքարկման մեխանիզմը, ինչպես նաև ԲԷՑ-ի կոնտակտային անձի և կապալառուի սոցիալական հարցերով մասնագետի տվյալները:

- **ՎՔՇ-ի հրապարակումը՝** ՎՔՇ-ի պատճենը, ինչպես նաև ծրագրի տեղեկատվական գրքույկների լրացուցիչ պատճենները հրապարակվել են ՏԻՄ-ում և ընդունելի են ԱԵԱ համար:
- **ՎԳՊ-ի նախագծի հրապարակում՝** ՎԳՊ-ի նախագիծը կհրապարակվի 20 օրյա ժամկետի ընթացքում, ինչպես պահանջվել է ՎՔՇ-ի կողմից, որը ժամանակ կտա բոլոր շահագրգիռ և ազդակիր կողմերին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և անհանգստությունները ՎԳՊ-ի վերաբերյալ: ՎԳՊ-ի նախագծի հայերեն լեզվով տարբերակը կուղարկվի ՏԻՄ-ի բոլոր ազդակիր համայնքներ: ԱԵԱ-ք հնարավորություն կունենան հեռախոսով ԲԷՑ-ին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և հարցերը ՏԻՄ-երի միջոցով կամ անձնապես հանրային քննարկումների ժամանակ, որոնք կկազմակերպվեն մարզկենտրոնում: Բոլոր ԱԵԱ-ք հնարավորության վերաբերյալ կտեղեկացվեն հեռախոսով ԿՊԹԼ-ի սոցիալական հարցերով մասնագետի կողմից: Հանրային քննարկումները կկազմակերպվեն ԿՊԹԼ կողմից 20 օրյա ժամկետի ընթացքում ՏԻՄ-ի բոլոր ներկայացուցիչների, ՀԿ-ների և ԱԵԱ-ց համար մարզկենտրոնում ՎԳՊ-ն հրապարակելուց հետո:
- **Վերջնական ՎԳՊ-ի հրապարակում՝** Հենց որ ՎԳՊ-ն հաստատվի ՀԲ-ի կողմից, ՎԳՊ-ի հայերեն և անգլերեն տարբերակները կհրապարակվեն ԲԷՑ-ի և ՀԲ-ի կայքերում: Հաստատված ՎԳՊ-ի պատճեն առկա կլինի ազդակիր համայնքներում տարածաշրջանային լիազոր մարմինների և ՏԻՄ-ի գրասենյակներում:
- **Թարմացված նախագծային ՎԳՊ-ի հրապարակում՝** հենց որ ՎԳՊ-ն թարմացվի՝ հիմնվելով վերանայված նախագծի և/կամ վերանայված կադաստրային քարտեզների վրա, թարմացված ՎԳՊ-ն կհրապարակվի 20 օրյա ժամկետի ընթացքում, որը ժամանակ կտա բոլոր շահագրգիռ և ազդակիր կողմերին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և անհանգստությունները թարմացված ՎԳՊ-ի վերաբերյալ: Թարմացված ՎԳՊ-ի նախագծի հայերեն լեզվով տարբերակը կուղարկվի ՏԻՄ-ի բոլոր ազդակիր համայնքներ լրացուցիչ բացատրությամբ, թե ինչու է եղել թարմացում: ԱԵԱ-ք հնարավորություն կունենան հեռախոսով ԲԷՑ-ին ներկայացնելու իրենց մեկնաբանությունները և հարցերը ՏԻՄ-երի միջոցով կամ անձնապես հանրային քննարկումների ժամանակ, որոնք կկազմակերպվեն մարզկենտրոնում: Բոլոր նոր ԱԵԱ-ք հնարավորության վերաբերյալ կտեղեկացվեն հեռախոսով ԿՊԹԼ-ի սոցիալական հարցերով մասնագետի կողմից: Հանրային քննարկումները կկազմակերպվեն ԿՊԹԼ կողմից 20 օրյա ժամկետի ընթացքում ՏԻՄ-ի բոլոր ներկայացուցիչների, ՀԿ-ների և ԱԵԱ-ց համար մարզկենտրոնում ՎԳՊ-ն հրապարակելուց հետո:
- **Վերջնական թարմացված ՎԳՊ-ի հրապարակում՝** Հենց որ թարմացված ՎԳՊ-ն հաստատվի ՀԲ-ի կողմից, թարմացված ՎԳՊ-ի հայերեն և անգլերեն տարբերակները կհրապարակվեն ԲԷՑ-ի և ՀԲ-ի կայքերում: Հաստատված թարմացված ՎԳՊ-ի պատճեն առկա կլինի ազդակիր համայնքներում տարածաշրջանային լիազոր մարմինների և ՏԻՄ-ի գրասենյակներում:

4. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ և Գործընթացներ

4.1. Ներածություն

53. Եվ Ծրագրի, և ԱԵԱ օգտին է մշակել մեխանիզմ, որի միջոցով բողոքները և անհամաձայնությունները, որոնք վերաբերում են ՎԳՊ-ի իրականացմանը, կարող են լուծվել: ԲԷՑ-ը մշակել է Բողոքարկման Մեխանիզմ (ԲՄ) վստահեցնելու, որ դա պատասխանն է մտահոգությունների և բողոքների, մասնավորապես ծրագրի տարածքում գտնվող ԱԵԱ: Շատ դեպքերում բողոքարկման մեխանիզմը կարող է որոշման հնարավորություն տալ անկախ միջնորդության կամ վեճերի լուծման այլընտրանքային միջոցով դատական երկարատև գործընթացին կամ բողոքների ուսումնասիրմանը հակառակ: ԲՄ-ի հատուկ նպատակը կլինի արագացնել գործընթացը, երաշխավորել արդյունավետ և ժամանակին կայացված որոշում՝ սույնով նվազեցնելով վեճերի առաջացման ռիսկը և խուսափելով ավելորդ ուշացումներից: Հանրային Քննարկումների հանդիպումների, ինչպես նաև ծրագրի տեղեկատվության հրապարակված գրքույկների միջոցով բոլոր ազդակիր անձանց ծանուցվել է ԲՄ-ի վերաբերյալ:

4.2. Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմ

4.2.1. Առաջին փուլ

54. Առաջին փուլում փորձ կարվի բողոքները լուծել համայնքային մակարդակով բանակցային գործընթացով ոչ պաշտոնական միջնորդի և համայնքային լիազոր մարմինների հետ: Համայնքային լիազոր մարմինները կխորհրդակցեն ԲԷՑ-ի բողոքները համակարգողի հետ, որպեսզի պատրաստեն պատասխանները ԱԵԱ մտահոգությունների վերաբերյալ: Երաշխավորելու համար, որ բոլոր բողոքները կարգավորվում են պատշաճ ձևով, ԲԷՑ-ը կկազմակերպի դասընթացներ ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների համար և կբացատրի գործընթացը, որին պետք է հետևել բողոքների գրանցման և հասցեագրման ժամանակ (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 4.4-ում): Ուսուցումը կիրականացվի, հենց որ ՎԳՊ-ի նախագիծը հրապարակվի ԱԵԱ-ց վերջնական հանարային լուսնների ժամանակ, որպես ՎԳՊ-ի իրականացման առաջին նախապատրաստական գործողություն:

55. Միաժամանակ, ԱԵԱ կարող են ներկայացնել բողոքները ՏԻՄ-ի միջոցով կամ անմիջապես ԲԷՑ-ին: ԲԷՑ-ը ունի բողոքները համակարգող անձ և հանրային քննարկումների ժամանակ ԱԵԱ տրամադրվել է նրա կոնտակտային տվյալները: Յուրաքանչյուր բողոքի պետք է պատասխան տրվի առավելագույնը 30 օրվա ընթացքում: Տարբեր մակարդակների ԲԿՄ-ի տեղական մարմինների, ներառյալ տեղական կառավարության և ԲԷՑ-ի կոնտակտային տվյալները կտրամադրեն ԱԵԱ-ց ցանկացած ժամանակ ծրագրի հետ առնչություն ունեցող անձանց կողմից (ԲԷՑ, ԿՓԹԼ-ի ճարտարագետներ, չափազորող ընկերություն և այլն), որոնք այցելում են տեղանք, ազդակիր գույքերը գնահատելու կամ ԱԵԱ-ց հետ խոսելու:

4.2.2. Երկրորդ փուլ

56. Եթե բողոքը շարունակվում է, ԱԵԱ կարող ներկայացնել բողոքի ձևը էլեկտրոնային կամ տպված տարբերակով անձամբ կամ ՏԻՄ-ի⁸ մջոցով Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողովին (ԲԿՀ), որը պետք է ձևավորվի ԲԷՑ-ի կողմից: ԲԿՀ-ի հետ հանդիպումը կկազմակերպվի Երևանում, ԲԷՑ-ի գրասենյակում

⁸ Բոլոր ՏԻՄ գրասենյակները ունեն համակարգիչներ, էլ. փոստեր և ինտերնետ

բողոքը ստանալուց հետո 15 օրվա ընթացքում: Հանձնաժողովը բաղկացած կլինի մշտական և ոչ մշտական անդամներից:

1. Մշտական անդամներ՝ ԲԷՑ, Կապալառու և իրավաբան:

2. Ոչ մշտական անդամներ՝ համապատասխան մարզի համայնքի և ՀԿ-ի ներկայացուցիչներ:

57. Ոչ պաշտոնական անդամները կծանուցվեն հանդիպման ամսաթվի և տեղի վերաբերյալ հանդիպումից 10 օր առաջ: Ոչ մշտական անդամների բացակայությունը չի կարող պատճառ հանդիսանալ հանդիպումը չեղյալ համարելու համար: Իրավաբանը կարող է ներկայացվել մշտական անդամներից մեկի կողմից: Հանձնաժողովը պետք է որոշում կայացնի 15 օրվա ընթացքում:

4.2.3. Երրորդ փուլ

58. Բողոքների կարգավորման մեխանիզմը ձախողվելու դեպքում ԱԵԱ կարող են ներկայացնել իրենց գործը դատարան:

4.3. Հիմնական պատասխանատու կողմերը և առկա կապերը բողոքներ ներկայացնելու համար

59. ԱԵԱ-ք կարող են ներկայացնել իրենց հարցերը, բողոքները և մտահոգությունները մի քանի կապերի միջոցով, մասնավորապես,

- Տեղական Կառավարություն
- ԲԷՑ-ին հեռախոսի, էլ. փոստի միջոցով կամ անձամբ այցելելով
- Բողոքների կարգավորման կոմիտե

60. Շինարարական աշխատանքներն իրականացնող կապալառու կազմակերպությունը պարտավոր է իրականացնել աշխատանքը, համաձայն պայմանագրային պահանջների, որը ներառում է.

- անձնակազմի անդամ, ով պատասխանատու է բողոքարկման գործընթացի համար և կտրամադրի տեխնիկական աջակցություն ԲԷՑ-ին կարգավորելու ցանկացած բողոք, որը կարող է առաջանալ ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման ընթացքում,
- կանոնավոր մշտադիտարկման հաշվետվությունների պատրաստում ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման կարգավիճակի վերաբերյալ, ներառյալ ցանկացած առաջացած բողոքի վերաբերյալ մանրամասներ և ինչպես են դրանք կարգավորվել,
- եթե խոցելի ազդակիր անձինք որոշվում են՝ հետևելով մարդահամարի ավարտմանը, ապա կապալառուն պետք է նշանակի մասնագիտացված փաստաբաններ (սոցիալական աշխատողներ/իրավաբաններ) աջակցելու այս մարդկանց ամբողջ գործընթացի ժամանակ և նրանց համար գործի որպես անկախ իրավաբան, եթե որևէ բողոք առաջանա: Իրավախորհրդատու է ընտրվել, ով տեղեկացվել է աշխատանքների ծավալի վերաբերյալ և տրամադրվել ծրագրի հետ կապված համապատասխան փաստաթղթերը, և նա կմիանա խմբին, հենց որ ԲԷՑ-ը ստանա բողոքները:
- ԲԷՑ-ի և ԱԵԱ հետ բողոքների որոշում արբիտրաժի միջոցով:

61. ԲԷՑ-ը կիրականացնի աշխատանքներ, որոնք ներառում են.

- Անձնակազմի անդամ, ով պատասխանատու է բողոքարկման գործընթացի կարգավորման համար, սույնով վկայակոչվում է որպես բողոքները կարգավորող (ներառյալ առաջին շփումը, միջնորդության նպատակով պարբերաբար տեղանք այցելելը պետք է իրականացվի կապալառուի կողմից):
- Հեռախոսի համարը, էլ. փոստի հասցեն և կոնտակտային անձի անունը ծրագրի համար նախատեսված հայտարարությունների տախտակների վրա:

- Կապալառուի և ԱԵԱ հետ բողոքների որոշում արբիտրաժի միջոցով:
- Կապը դատարանի հետ:
- ԲԷՑ-ը կվերահսկի տեղական լիազոր մարմինների կողմից ստացված բոլոր բողոքները, երաշխավորելու համար, որ դրանք պատշաճ կերպով կարգավորվում են և համապատասխանաբար գեկուցի առաջընթացի հաշվետվության մեջ:

62. Բողոքարկման Հանձնաժողովի տեխնիկական առաջադրանքը (SU) հետևյալն է.

- հստակ հասկանալ ԱԵԱ կողմից բարձրացված հարցերը՝ կապված Հայաստանում էլեկտրահաղորդման գծի անցկացման հետ,
- արբիտրաժ և բանակցություն՝ հիմնվելով ԱԵԱ և իրականացնող գործակալությունների միջև վեճերի դեպքում կողմերի դեպքերի թափանցիկ և անկողմնակալ լուսմների վրա,
- կայացնել անաչառ և արդարացի որոշումներ նրանց կողմից ներկայացված բոլոր բողոքներին,
- խորհուրդ տալ ԲԷՑ-ին ինչպես լավագույն կերպով կարգավորել ԱԵԱ բողոքները,
- ստանալ ԱԵԱ բողոքների իրականացման կարգավիճակը:

63. ՀԲ-ն անմիջապես Բողոքարկման գործընթացի մաս չէ, բայց պետք է ստանա հաշվետվություններ, ինչպիսի բողոքներ են ստացվել և ինչպես են դրանք հետևել/մեղմացվել:

4.4. Բողոքների գրանցման և հասցեագրման գործընթաց

64. Մշակվել է հետևյալ գործընթացը, երաշխավորելու, որ բոլոր հարցերն ու մտահոգությունները գրանցվել, գնահատվել և պատշաճ կերպով հասցեագրվել են:

4.4.1. Ու ս ու Լ մ ն ա ս ի թ ու Լ մ և փ ա ս տ ա թ ղ թ ա վ ո թ ո Լ մ

65. Բողոքները համակարգի միջոցով պետք է ուսումնասիրվեն և մշտադիտարկվեն: Պետք է ներառվեն հետևյալ փաստաթղթերը.

- սկզբնական բողոքի ստացում և գրանցում
- բողոքի մանրամասներ և հանգամանքներ, ներառյալ ուսումնասիրման համարները
- բողոքի դասակարգում և տրամադրված ծանուցումներ
- բողոքները կարգավորելու համար ռեսուրսների ակտիվացում
- պատասխան(ներ) բողոքին և վերջնական արդյունքին
- շահառուների պատասխան(ներ)ը և պահանջները լրացուցիչ գործողության համար, եթե կա անհրաժեշտություն
- հատուկ գործողության պլանների իրականացում
- գործողության պլանների վերաբերյալ առաջընթացի կարգավիճակի հաշվետվություններ
- վերջնական և գնահատման հաշվետվություն ձեռնարկած գործողության արդյունավետության վերաբերյալ:

4.4.2. Դ ի տ ա թ կ ո Լ մ

66. ՎԳՊ-ի կազմման/իրականացման հետ կապված բողոքների թարմացումը կտրամադրվի ծրագրի առաջընթացի յուրաքանչյուր եռամսյակային հաշվետվության մեջ:

4.5. Շ ի ն ար ար ու Թ յ ան փ ու Լ Լ ու Լ մ Բ Կ Մ

67. Ազդակիր անձին (ԱԵԱ) խրախուսում են գործել հետևյալ ձևով.

- կապ հաստատել կապալառուի կողմից նշանակված բողոքարկման անձնակազմի հետ անձամբ պարբերաբար տեղանք այցելելու ժամանակ կամ նշանակված հեռախոսահամարով⁹ կամ համայնքի ղեկավարի կամ ՀԿ-ի անձնակազմի միջոցով
- բողոք ներկայացնել և դեպքի վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրել
- համաձայնվել կապալառուի հետ մեղմացման միջոցների վերաբերյալ
- համաձայնվել կապալառուի հետ բողոքների լուծման համար ժամանակի սահմանափակման վերաբերյալ: Բողոքները պետք է լուծվեն երկու շաբաթվա ընթացքում կամ այլ կերպ հատկորոշվեն մշակված համաձայնագրում
- ստորագրել, եթե մեղմացման միջոցը կիրառվել է, ինչպես համաձայնեցվել էր
- լուծումը փնտրել ԲԷՑ-ից, եթե բավարարված չէ վերը նշված գործընթացով
- լուծումը փնտրել Բողոքների կարգավորման հանձնաժողովից, եթե գոհ չէ ԲԷՑ-ի պատասխանից
- լուծումը փնտրել դատարանում, եթե այս բոլորը ձախողվում է:

68. Այնուամենայնիվ, վերը նշված բողոքների մեխանիզմը չի սահմանափակում քաղաքացու իրավունքը դեպքի համար դիմել անմիջապես դատարան բողոքարկման մեխանիզմի հենց սկզբնական փուլում: Բողոքների մեխանիզմը նախատեսված է խուսափելու համար երկարատև դատական գործընթացից:

⁹ Մինչև շինարարական աշխատանքներն սկսելը հանրային քննարկման ժամանակ տրամադրված տեղեկատվական գրքույկներում նշված կլինի մանրամասն կոնտակտային համարները:

5. Ինստիտուցիոնալ շրջանակ

5.1. Ներածություն

69. Մի քանի հաստատություններ, յուրաքանչյուրը տարբեր դերերով և պատասխանատվությամբ, պատասխանատու են ՎԳՊ-ի վերահսկման և իրականացման համար ՎՔԾ-ի սկզբունքների և նպատակների, ՀՀ օրենքների և կանոնադրությունների և ՀԲ ԳՁ 4.12 հետ միասին: Ներառված հաստատությունների գործառնական դիրքը ներկայացվում է ստորև:

5.2. ԲԷՑ

5.2.1. Ընդհանուր նկարագրություն

70. ԲԷՑ-ը էլեկտրահաղորդման ոլորտում պետական ընկերություն է, որը հիմնադրվել է 1998թ-ին և պատասխանատու է երկրում բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի շահագործման, շինարարության և տեխնիկական սպասարկման համար: Ծրագրի այս բաղադրիչ մասը, ինչպես նաև ԲԷՑ-ի ամբողջ գործողությունները, կվերահսկվեն ԲԷՑ-ի Ղեկավարության Խորհրդի կողմից ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության գլխավորությամբ և բաղկացած ութ անդամներից, որոնք ներկայացնում են ԲԷՑ-ը, Կառավարությունը և Էներգետիկ սեկտորի կազմակերպությունները: ԲԷՑ-ի հիմնադրման իրավական հիմքը եղել է 1998թ-ի հուլիսի 20-ին Կառավարության No 450 Որոշումն ընդունելուց հետո: 1998թ-ի օգոստոսի 21-ին ԲԷՑ-ը վերակազմավորվել է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: ԲԷՑ-ի կանոնադրությունը հաստատվել է 1998թ-ի օգոստոսի 21-ին ՀՀ Էներգետիկայի նախարարության No 254-ԳՍ Որոշմամբ: ԲԷՑ-ի բաժնետոմսերի բացառիկ սեփականատերը Հայաստանի Հանրապետությունն է: Բաժնետոմսերի ղեկավարումը փոխանցվել է ՀՀ Էներգետիկայի նախարարությանը, համաձայն ՀՀ Կառավարության 2003թ-ի նոյեմբերի 6-ի No 1694-Ն Որոշման:

71. ԲԷՑ-ի հիմնական գործունեությունը հետևյալն է՝ էլեկտրահաղորդում, էլեկտրականության արտադրություն (հողմակայան), կառուցում, վերակառուցում, արդիականացում, էներգետիկ օբյեկտների վերականգնում, բարձր լարման ցանցերի կառուցում, էներգետիկ օբյեկտների հետազոտման և զարգացման աշխատանքներ:

72. **Աշխատանքային սկզբունքները.** Համաձայն Էներգետիկայի մասին ՀՀ Օրենքի Հոդված 23-ի (Էներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզավորում) էլեկտրաէներգիայի տեղափոխումը, ինչպես նաև էլեկտրահաղորդման ցանցերի կառուցումը լիցենզավորված գործողություն է Հայաստանում: Միայն էլեկտրահաղորդման գծի շահագործման համապատասխան լիցենզիաներ ունեցողները կարող են զբաղվել էլեկտրական և ջերմային էներգիայի և բնական գազի վաճառքով/առքով (գնում վաճառելու նպատակով), համաձայն լիցենզիայի պայմանների եւ շուկայի կանոնների: Ի լրումն դրան, համաձայն էլեկտրական գծի (հաղորդման (փոխադրման) լիցենզիաներ) վերաբերյալ Հոդված 36-ի՝ էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման լիցենզիայի իրավունք տրվում է Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում էլեկտրաէներգիա տրամադրելու և Հայաստանի Հանրապետության տարածքով երրորդ երկիր էլեկտրաէներգիա տեղափոխելու համար: Էլեկտրաէներգիայի (հզորության) փոխադրման լիցենզիան պետք է համապատասխանի շուկայական կանոններին և պայմանագրերին:

73. **Գործառնական Սկզբունքները.** ԲԷՑ-ը իրականացնում է գոյություն ունեցող բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի և դրվածքների նախագծում, շահագործում և տեխնիկական սպասարկում, ներառելով, բայց չսահմանափակվելով բարձր լարման ենթակայաններով (220կՎ/ 110կՎ /35կՎ /6կՎ), բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերով (330կՎ /220կՎ /110կՎ), Պուշկինի լեռնանցքում տեղադրված հողմակայանով (2.64 ՄՎ հզորությամբ): ԲԷՑ-ն իրականացնում է նաև կառուցման համար ներդրման նոր ծրագրեր, ներառելով, բայց չսահմանափակվելով բարձր լարման ենթակայաններով (220կՎ), բարձր լարման էլեկտրահաղորդման գծերով (400կՎ/ 220կՎ):

5.2.2. Հիմնական պատասխանատվությունները

74. ԲԷՑ-ն ամբողջապես պատասխանատվություն է կրում Ծրագրի համար, ներառյալ նախապատրաստական աշխատանքները, իրականացումը և բոլոր փոխհատուցումների և վերաբնակեցման առաջադրանքների ֆինանսավորումը և միջգերատեսչական համակարգումը, հանրային քննարկումները, խորհրդատուների վարձակալումը և այլն: ԲԷՑ-ը լիովին պատասխանատվություն է կրում սույն ՎԳՊ-ի ներքո գտնվող բոլոր գործողությունների վերահսկման ու մշտադիտարկման համար:

5.2.3. ՎԳՊ-ի իրականացման միավոր

75. Ծրագրի համար ՎԳՊ-ն իրականացնելու նպատակով ԲԷՑ-ում արդեն կազմավորվել է հատուկ միավոր: Միավորը բաղկացած է հինգ մասնագետից, որոնցից մեկը խմբի ղեկավարն է, երկուսը տեղանքում վերաբնակեցման մասնագետները, կես դրույքով աշխատող իրավաբան և երկու մասնագետներ, որոնք աշխատում են գրասենյակում: Ծրագրում վերաբնակեցման իրականացման և մշտադիտարկման նպատակով ՎԳՊ-ի իրականացման միավորը պատասխանատու կլինի հետևյալ առաջադրանքների համար, մասնավորապես երաշխավորելով, որ ԱԵԱ արագ կերպով կծանուցվեն, ըստ ՎԳՊ-ի և ՀՀ օրենքների ու կանոնակարգերի, պայմանագրի ստորագրման, անհրաժեշտության դեպքում բռնագրավման գործընթացի կազմակերպման, ազդեցության ենթարկված ունեցվածքների գրանցման և վերագրանցման, պայմանագրի ստորագրման գործընթացի ընթացքում ԱԵԱ աջակցության, իրականացման ընթացքում ստացված բողոքների հավաքման և համակարգման համար (մանրամասները ներկայացված են Հավելված 5-ում):

5.3. ԲԷՑ-ի խորհրդատուները

76. Հաշվի առնելով վերաբնակեցման գործողությունների մեծ մասշտաբը՝ վերաբնակեցման հետ կապված առաջադրանքների և գործողությունների համար ԲԷՑ-ին աջակցություն են ցուցաբերում տարբեր խորհրդատուներ, մասնավորապես շինարար կապալառու Կալպատարու Փաուեր Թրանսմիշն Լիմիթեդ ընկերությունը և իրականացմանը աջակցող խորհրդատուն (Hifab OY&EA Energy Advisory):

5.3.1. Շինարար կապալ առու

77. Շինարար Կապալառուն (ՇԿ) կազմել է նախագիծ Ծրագրի համար: ՇԿ-ն պատասխանատու է ծրագրի ծրագծի և հենարանների գտնվելու վայրի որոշման համար, համաձայն ՎՔՇ-ի սկզբունքների, Ծրագրի ազդեցությունից խուսափելու կամ այն նվազագույնի հասցնելու համար: ՇԿ-ն պատասխանատու է ՎԳՊ-ի կազմման համար, ներառյալ բոլոր պահանջվող չափագրումները, գույքի նկարագրման արձանագրությունների կազմումը և գնահատումը: ՇԿ-ն ՎԳՊ-ի կազմման և շինարարության ընթացքում կազմակերպել է հանրային քննարկումներ և տեղեկատվության հրապարակում: ՇԿ-ն խոցելի տնային

տնտեսություններին, ինչպես նաև օրինականացման գործընթացի ժամանակ օրնականացման ենթակա ԱԵԱ, եթե այդպիսիք կան, կտրամադրի իրավաբանական աջակցություն:

5.3.2. Իրականացմանն աջակցող խորհրդատու

78. Իրականացմանն Աջակցող Խորհրդատուն (ԻԱԽ) նշանակվել է շինարարական աշխատանքները վերահսկելու, նախագծի, ինչպես նաև սոցիալական և շրջակա միջավայրի լրիվ պահանջների հետ համապատասխանությունը երաշխավորելու համար: ԻԱԽ-ն ծրագրի համար վերանայել է ՎՔՇ-ն և ԲԷՑ-ին կտրամադրի սոցիալական մասնագետների վերաբերյալ մոնիթորինգի հաշվետվություններ ամբողջ շինարարության ընթացքում:

5.3.3 Անկախ խորհրդատու

79. ԲԷՑ-ը կվարձի անկախ խորհրդատու ՎԳՊ-ի իրականացման համապատասխանության հաշվետվություն կազմելու նպատակով (տես նաև պարբերություն 10.4, էջ 48):

5.4. Պետական Կառավարման Մարմիններ

80. Վերաբնակեցման շրջանակներում ԲԷՑ-ը կարող է միանալ և համակարգել մի շարք նախարարությունների և կոմիտեների հետ: ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում բոլոր պետական կառավարման մարմինները կարող են հաշվի առնվել և անհրաժեշտության դեպքում դառնալ Բողոքների կարգավորման կոմիտեի անդամ: Հիմնական նախարարություններից ՎՔՇ-ում նշվում է հետևյալները՝ (ա) Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն, (բ) Բնապահպանության նախարարություն Պաշտպանվող տարածքների բաժնի և բնապահպանական փորձաքննության ՊՈԱԿ-ի հետ, (գ) Գյուղատնտեսության նախարարություն և նրա Հայաստան ՊՈԱԿ (անտառ), (դ) Մշակույթի նախարարություն Պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության գործակալության հետ, (ե) Ֆինանսների նախարարություն:

81. ՀՀ Կառավարության Անշարժ Գույքի Կադաստրի Պատական Կոմիտեն (ԱԳԿՊԿ) ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման մեջ ներգրավված ամենափնական պետական կազմակերպությունն է, մասնավորապես կապված ԱԵԱ ունեցվածքի և գույքի իրավունքների որոշման, վավերականացման, գրանցման, վերագրանցման և այլնի հետ:

5.5. Մարզպետարաններ (Տարածաշրջանային և լիազոր մարմիններ)

82. Մարզպետարաններում պետական լիազոր մարմինները վարում են ՀՀ Կառավարության տարածքային քաղաքականությունը հետևյալ ոլորտներում՝ ֆինանսավորում, քաղաքաշինություն, բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն, տրանսպորտ և ճանապարհաշինություն, գյուղատնտեսություն և հողօգտագործում, կրթություն, առողջապահություն, սոցիալական ապահովագրություն, մշակույթ և սպորտ, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանություն, առևտուր, հանրային սննդի սպասարկում: Վերը նշված ոլորտներում տարածքային քաղաքականությունը իրականացվում է մարզպետարանների, ինչպես նաև համապատասխան մարզերին ենթակա կազմակերպությունների միջոցով: Մարզպետարանի ներկայացուցիչները ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման ընթացքում հաշվի են առնվել և հաշվի կառնվեն որպես տեղական պետական լիազոր մարմիններ հողային հարաբերության կարգավորման համար: ԲԷՑ-ը դիմել է մարզպետարաններ

Հանրային քննարկումների կազմակերպմանը աջակցելու համար: Նախագծման փուլում մարզպետարանները նույնպես մասնակցել են ՀՔ-երին, ինչպես նաև մասնակցել են Բնապահպանական Սոցիալական ազդեցության գնահատման (ԲՄԱԳ) շրջանակում ներկայացված ՀՔ-ներին:

5.6. Տեղական Ինքնակառավարման Մարմիններ

83. Քանի որ Ծրագիրն իրականացվելու է գյուղական տարածքներում, Տեղական Ինքնակառավարման Մարմինները (Տեղական Մարմինները (ՏՄ)) կարևոր դեր կխաղան և Ծրագրի ընդհանուր իրականացման և վերաբնակեցման հետ կապված գործողությունների ընթացքում: ՏՄ-ի հետ արդեն խորհրդակցել են ՎԳՊ-ի կազմման ժամանակ և ակտիվ կերպով ներգրավվել են համայնքներում ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներ կազմակերպելու ընթացքի մեջ: Նրանք աջակցել են գույքագրման հետազոտման ընթացքում ազդակիր հողատարածքների սեփականության կարգավիճակը, ԱԵԱ որոշելու, հետազոտությունները կազմակերպելու հարցում: Նրանց հետ խորհրդակցել են և նրանք կներգրավվեն որպես միջնորդներ բողոքների կարգավորման գործընթացի ժամանակ, մինչև կներկայացվեն Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով:

5.7. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով

84. Բողոքների կարգավորման հանձնաժողովը (ԲԿՀ) Ծրագրի ընթացքում նշանակվել է, որպեսզի ներկայացվեն վերաբնակեցման հետ կապված բողոքները և լուծվեն դատարան ներկայացված բոլոր անհամաձայնությունները (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 4-ում):

5.8. Հասարակական Կազմակերպություններ

85. Հայաստանում և մասնավորապես ծրագրի հետ կապված տարածքներում գործող Հասարակական Կազմակերպությունները (ՀԿ-ներ) սերտորեն ներառված են համայնքային կյանքի մեջ: Մեծամասամբ ՀԿ-ներն են օգնում լուծել համայնքային խնդիրները, առաջ քաշել խոցելի խմբերի շահերը, պահպանել շրջակա միջավայրը, տրամադրել հիմնական սոցիալական ծառայություններ, կազմակերպել տեղեկատվական քարտզարշավներ և այլն: ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ՀԿ-ները¹⁰ հրավիրվել են մասնակցել ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներին ծրագրի ազդեցությանը ենթարկված տարածքներում: ՀԿ-ները կներառվեն նաև ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացում, մասնավորապես ազդակիր համայնքներում կազմակերպվող բոլոր հանրային քննարկումներում, որտեղ նրանք կկարողանան արտահայտել իրենց տեսակետը և ներկայացնել գործընթացի վերաբերյալ իրենց առաջարկությունները և աջակցել ԱԵԱ: ՀԿ-ներին առաջարկվել է ցանկության դեպքում նաև մասնակցել Բողոքների կարգավորման մեխանիզմի գործընթացին:

5.9. Համաշխարհային Բանկ

86. ՀԲ-ն Ծրագրի ֆինանսավորող գործակալությունն է: Ծրագիրը պարբերաբար վերահսկելուց բացի, ՀԲ-ն իրականացնում է նաև համապատասխանության մոնիթորինգ, ՎԳՊ-ի վերանայում և հաստատում և թույլտվություն է տալիս պայմանագիր կնքելու և ստորագրելու համար շինարարական աշխատանքները սկսելու նպատակով:

¹⁰ ՎԳՊ-ին է կցված Հանրային քննարկումների և Տեղեկատվության Հրապարակման Պլանի ներկայացման ժամանակ ներկա գտնված ՀԿ-ների ցանկը:

6. Օրենսդրական Հայեցակարգ

6.1. Տեղական օրենսդրական հայեցակարգ

87. Հայաստանում հասարակության և պետության կարիքների նպատակով սեփականության օտարումը համակարգվում է ՀՀ Սահմանադրությամբ, «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքով և այլ իրավական ակտերով: ՀՀ Սահմանադրության Հոդված 31-ի 3-րդ կետի համաձայն, սեփականության օտարումը հասարակության ու պետության կարիքների համար կարող է կատարվել միայն բացառիկ՝ գերակա հանրային շահի դեպքում, օրենքով սահմանված կարգով, նախնական համարժեք փոխհատուցմամբ: Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման սահմանադրական հիմքը բացառիկ՝ գերակա հանրային շահն է: Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման սահմանադրական պայմաններն են՝ ա) օտարումը պետք է իրականացվի օրենքով սահմանված կարգով, բ) օտարվող սեփականության դիմաց պետք է տրվի նախնական համարժեք փոխհատուցում (այսուհետ՝ Փոխհատուցում):

88. Հասարակության և Պետության Կարիքների Համար Սեփականության Օտարման մասին ՀՀ օրենքը (ՀՊԿՀՍՕ ՀՀ օրենքը) սահմանում է հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման հիմքը, կարգը, օտարվող սեփականության դիմաց փոխհատուցման տրման կարգը, բացառիկ՝ գերակա հանրային շահի հասկացությունը և դրա որոշման կարգը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ինչպես նաև համայնքների (այսուհետ՝ սեփականատերեր) սեփականության իրավունքով պատկանող և Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող կամ Հայաստանի Հանրապետությունում օրենքով սահմանված կարգով պետական գրանցում ստացած կամ հաշվառված սեփականության իրավունքի բոլոր օբյեկտների (անշարժ կամ շարժական գույք, գույքային իրավունքներ, արժեթղթեր և այլն) վրա (այսուհետ՝ օտարվող սեփականություն): Գերակա հանրային շահը կարող է հետապնդել պետական պաշտպանության, պետության ու հասարակության անվտանգության ապահովումը, էներգետիկայի, հեռահաղորդակցության, ջրամատակարարման, ջրահեռացման, ջերմամատակարարման, քաղաքաշինական, ընդերքի ուսումնասիրման, ընդերքօգտագործման, տրանսպորտի, հաղորդակցության ուղիների կամ բնակավայրերի ենթակառուցվածքների զարգացման բնագավառում համապետական կամ համայնքային կամ միջհամայնքային կարևոր նշանակություն ունեցող ծրագրերի իրականացման ապահովումը, շրջակա միջավայրի պահպանության ապահովումը:

89. «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության» մասին ՀՀ օրենքը ընդունվել է 2005 թ-ին: Սույն օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի գնահատման գործունեության իրականացման հիմունքները և կանոնակարգում անշարժ գույքի գնահատման գործունեության հետ կապված հարաբերությունները: Անշարժ գույքի գնահատման գործունեությունն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է համապատասխան լիցենզավորում (հոդված 9): Հոդված 6-ը սահմանում է անշարժ գույքի գնահատման օբյեկտները: Սույն օրենքի հոդված 8-ի համաձայն, անշարժ գույքի գնահատումը պարտադիր է՝

- պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի օտարման դեպքերում, բացառությամբ պետական գույքի մասնավորեցման և պետական կամ համայնքային հողերի օտարման դեպքերում,
- անշարժ գույքը պետության և հասարակության կարիքների համար ձեռք բերելու (վերցնելու) դեպքերում,

- անշարժ գույքն իրավաբանական անձի կանոնադրական կապիտալում կամ հիմնադրամներում ներդնելու դեպքերում,
- անշարժ գույքի բռնագանձման հետևանքով իրացման դեպքերում,
- ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ դեպքերում:

6.2. Հայ աստանի օրենքների և Համաշխարհային Բանկի Պարտադրված Վերաբնակեցման Քաղաքականության համեմատությունը

Աղյուսակ 15 ՀՀ օրենքների և ՀԲ-ի ԳՁ 4.12 համեմատությունը

Համեմատվող կատեգորիան	Հայաստանի օրենքներ և նորմեր	Համաշխարհային Բանկ ԳՁ 4.12	Կիրառող համակարգը
Հողի սեփականատերեր	Հողի փոխհատուցում միայն հողի սեփականության օրինական իրավունք ունեցող հողատերերին	Առաջարկվում է կիրառել հողի փոխհատուցում հողի դիմաց մեխանիզմը: Մեկ այլ տարբերակ՝ հողի արժեքի փոխհատուցում:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Հողօգտագործողներ	Հողի փոխհատուցում միայն գրանցված հողօգտագործողներին	Հողի իրավունքի բացակայությունը փոխհատուցում չստանալու կամ իրավունքի վերականգնման գործընթացի խոչընդոտ չի կարող լինել: Ոչ օրինական սեփականատերերը նույնպես կստանան փոխհատուցում: Նրանք իրավունք կունենան ստանալ որոշակի փոխհատուցում՝ անկախ իրենց իրավաբանական կարգավիճակից:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Հողօգտագործողներ	Մշակաբույսերի վնասի փոխհատուցումը կտրամադրվի միայն գրանցված հողօգտագործողներին	Մշակաբույսերի փոխհատուցման իրավունք ձեռք բերելով՝ հողօգտագործողները կարող են իրավունք ստանալ տեղափոխվելու այլ հողատարածք՝ այդպիսով պահպանելով մինչև Ծրագրի իրականացումը ստացվող եկամուտը:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Տներ և այլ կառույցներ	Բոլոր տները/շինությունները կփոխհատուցվեն Ծրագրի պատճառով առաջացած կառույցների վնասների/սպամոնտաժումների համար, բացառությամբ չգրանցված առևտրային կառույցների:	Համաշխարհային Բանկի ռազմավարությունը ներառում է նաև չգրանցված առևտրային կառույցների փոխհատուցումը:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
Փոխհատուցման համար գնահատում	Հողի գնատահատման արժեքը կազմվում է գործող շուկայական արժեքին գումարած գնահատված արժեքի 15%-ը (լրացուցիչ փակելով բոլոր համապատասխան հարկերն ու փոխանցման ծախսերը):	Հողի գնահատման արժեքը հիմնված է գործող շուկայական սակագնի վրա:	Հայաստանի օրենսդրությունն է կիրառվում, քանի որ այն ավելի շահավետ է ԱԵԱ-ց համար, քան ԳՔ

Համեմատվող կատեգորիան	Հայաստանի օրենքներ և նորմեր	Համաշխարհային Բանկ ԳՁ 4.12	Գիրառող համակարգը
			4.12
Հանրային քննարկումներ և Հրապարակումներ	Ազդեցության չափի/ գնահատման, իրավունքների վերականգնման, փոխհատուցման ծավալի և ֆինանսական աջակցության վերաբերյալ տեղեկատվությունը պետք է հրապարակվի և տրամադրվի ԱԵԱ Գերակա Շահի վերաբերյալ Կառավարության Որոշումն ընդունելուց առաջ կամ Նախնական Հետազոտման ընթացքում:	Հանրային քննարկումների և հրապարակումների կազմակերպում ԱԵԱ մասնակցությամբ համայնքային մակարդակով, ՀՔՀԾ պետք է մշակվի ՎԳՊ-ի հետ:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12 և Հայաստանի օրենսդրություն
Գննամակարդակի վերականգնում	Ոչ մի երաշխիք եկամտի/ ապրուստի վերականգնման չափի, ծայրահեղ ԱԵԱ և խոցելի խմբերին դրամական աջակցության տրամադրման կամ բնակեցման ծախսերի հետ կապված չի տրվում:	Համաշխարհային Բանկը պահանջում է փոխհատուցում եկամտի/ապրուստի համար, ծանր կորուստների, և այն ծախսերի համար, որոնք ԱԵԱ կատարել են վերաբնակեցման պատճառով:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12
ԱԳ-ում հողի գնահատման արժեքի կորուստ	Ոչ մի երաշխիք հաղորդալարերի տակ գտնվող հողային արժեքի կորստի դեպքում (օր.՝ ոչ մի կառուցում հնարավոր չէ) փոխհատուցման ապահովման վերաբերյալ:	Հողի սեփականատերեր, ում հողատարածք է հատկացվել համայնքի կողմից շինարարության համար, կստանան փոխհատուցում գնահատված արժեքի կորստի համար:	ՀԲ ուղեցույց ԳՁ 4.12

6.3. Օրենսդրական բացերի վերլուծություն

90. ՀՀ օրենսդրական հայեցակարգի և ՀԲ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12-ի միջև առկա հիմնական տարբերությունը վերաբերում է ազդեցության տակ գտնվող հողի և բնակելի հատվածների պարտադիր սեփականության կարգավիճակին, որն առկա է ՀՀ Օրենքում, այն դեպքում, երբ ՀԲ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12 նախատեսում է փոխհատուցում և վերաբնակեցման աջակցություն, նույնիսկ եթե հողի սեփականության իրավունքը բացակայում է: Նախատեսված ծրագրի համար պետք է օգտագործվի ՀԲ ԳՁ 4.12 ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ եթե ԳՁ 4.12 ուղեցույցի պահանջները ավելի խիստ են, քան ՀՀ օրենսդրության պահանջները, ապա պետք է կիրառվեն ԳՁ 4.12 պահանջները: Ծրագրի իրականացման և վերահսկման փուլում առաջանում են մի շարք այլ խնդիրներ, քանի որ Հայաստանի օրենսդրական հայեցակարգը երբեմն անորոշ է և անհասկանալի: Բավական տարածայնություններ կան ՀՀ օրենքի կիրառման և ՀԲ ուղեցույցներ ԳՁ 4.12 անվտանգության միջոցառումների կիրառման միջև:

7. Իրավասության և Իրավունքների Շրջանակ Իրավասություն

7.1 Իրավասություն

91. Շրագրի շրջանակներում փոխհատուցման և վերաբնակեցման երաշխիքներ ստացած ԱԵԱ են.
- Բոլոր ԱԵԱ, ովքեր կորցրել են օրինականացված հողատարածքներ կամ ուղղակի մշակվող հողեր, որոնք հնարավոր է սեփականաշնորհել կամ հողեր առանց իրավական կարգավիճակի,
 - Սեփականատերեր և վարձակալներ, որոնք գրանցված չեն,
 - Հողին կցված կառույցների, բույսերի, ծառերի կամ այլ օբյեկտների սեփականատերեր, և
 - ԱԵԱ, ովքեր կորցրել են բիզնեսը, եկամուտը և աշխատավարձերը, հողի ժամանակավոր կամ մշտական ձեռքբերման հետևանքով:
92. Փոխհատուցման ենթակա ԱԵԱ ցուցակագրման վերջնաժամկետը համարվում է 2015թ-ի մարտի 10-ը, այն օրը, երբ մանրամասն մարդահամարը և կորուստների գույքագրումը սկսվեց: Ազդեցության տակ գտնվող վայրերում նոր բնակավայրի բարելավման կամ շինարարական բոլոր տեսակի գործողությունների իրականացումը վերջնաժամկետից հետո ենթակա չէ փոխհատուցման: Այնուամենայնիվ, ԱԵԱ կստանան անհրաժեշտ ծանուցագրեր և կպահանջվի նրանցից, որպեսզի լքեն իրենց սեփականությունները: ԱԵԱ հնարավորություն կունենան ապամոնտաժել վնասման ենթակա կառույցները նախքան ծրագրի իրականացումը, բայց նրանք ստիպված չեն լինի իրենց վրա վերցնել ապամոնտաժման բոլոր ծախսերը: Շինանյութը, որոնք ԱԵԱ ընտրել էին վերաօգտագործման համար, չի առգրավվի, և վերջիններս չեն ենթարկվի ոչ մի տույժ ու տուգանքի: Մնացած կառույցները կամ չօգտագործված նյութերը կապամոնտաժվեն իրականացնող ընկերության կողմից:

7.2. Իրավունքների շրջանակը

93. Հողատարածք, եկամուտ, տուն և այլ կառույցներ կորցրած ԱԵԱ կտրամադրվեն վերակառուցման համար դրամական նպաստներ, որոնք կընդգրկեն երկարաժամկետ կամ ժամանակավոր հողօգտագործման, շենքերի, մշակաբույսերի և ծառերի կորուստների համար տրամադրումները, տեղափոխման նպաստը, բիզնեսի կորստի համար դրամական միջոցները՝ հիմնվելով հարկային հայտարարագրերի և/կամ պաուշալ գների վրա: Ազդեցության բոլոր հնարավոր կատեգորիաների համար մանրամասն իրավունքներ են ներկայացված ծրագրի համար կազմված ՎՔՇ-ում: Այստեղ ներկայացված են այն միակ ազդեցությունները, որոնց ծրագիրը հանդիպել է կոնկրետ այս Հատվածում:
94. ԱԵԱ կարող են դասակարգվել հետևյալ երեք խմբերից մեկում.

(ա) **Օրինական սեփականատերեր**՝ նրանք են, ովքեր ունեն պաշտոնական օրինական իրավունքներ հողի նկատմամբ (ներառյալ սովորութային իրավունքները երկրի օրենքների ներքո),

(բ) **Օրինականացման ենթակա ԱԵԱ**՝ նրանք են, ովքեր չունեն պաշտոնական օրինական իրավունքներ հողի նկատմամբ այն ժամանակ, երբ սկսվում է մարդահամարի անցկացումը, բայց պահանջ ունեն այսպիսի հողի կամ գույքի նկատմամբ, պայմանով, որ այսպիսի պահանջները ընդունվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքով կամ դառնում են ընդունելի ցանկացած օրինական քայլերի միջոցով, որոնք անհրաժեշտ են երաշխավորելու համար այս ծրագրի ներքո վերաբնակեցման գործողությունների արդյունավետ իրականացումը, ներառյալ, համապատասխան դեպքերում հողի նկատմամբ օրինական իրավունքի պահանջն ընդունելու գործընթացը, ներառյալ պահանջները, որոնք առաջանում են սովորութային օրենքներից և ավանդական օգտագործումից:

(գ) **Օրինական իրավունք չունեցող**՝ նրանք են, ովքեր չունեն իրավական իրավունք կամ պահանջ այն հողի նկատմամբ, որը նրանք զբաղեցնում են:

7.2.1. Գյուղատնտեսական նշանակության հող

95. **Օրինական սեփականատերերը (մասնավոր) կփոխհատուցվեն** կամ (ա) կանխիկ շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (երկուսից ամենաբարձրը) գումարած 15% դրամական օժանդակություն: Եթե չկա ակտիվ առքուվաճառք հողի շուկայում, ապա փոխհատուցման կանխիկ գումարը կկազմի ԱԵԱ կողմից ընդունված միևնույն գյուղում փոխհատուցված հողի արժեքը գումարած 15% դրամական օժանդակություն (բ) կամ կորցրած հողի դիմաց փոխարինված հողի/բերրիության գնահատված արժեքը, որն ընդունելի է ԱԵԱ համար: Հողի ոչ ուղղակիորեն վնասված հատվածները, որոնք դարձել են անմատչելի կամ մշակման և այլ տեսակի գործողությունների համար անկենսունակ, նույնպես կներառվեն վնասված հողերի շարքում: Եթե ԱԵԱ-ց գյուղատնտեսական նշանակության հողի վնասը կազմում է >10%, ԱԵԱ (հողատերերը, վարձակալները և կիսավարձակալ գյուղացիները) կստանան լրացուցիչ զգալի ազդեցության դրամական օժանդակություն: Փոխհատուցումը ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից: Օրինականացման ենթակա ԱԵԱ-ց կաջակցվի ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացի ընթացքում, և նրանք կստանան ամբողջական փոխհատուցում, հենց որ գույքի նկատմամբ իրավունքը գրանցվի Պետական Կադաստրում:

96. **Վարձակալները** կստանան կանխիկ փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (որն ամենաբարձրը լինի) համահավասար դրամական նպաստ՝ 1) < 1 տարի – 5%, 2) < 15 տարի – 14%, 3) < 25 տարի – 20%, 4) 25 տարի և ավել – 25%՝ գումարած 15% դրամական օժանդակություն:

7.2.2. Պետական և համայնքային հողեր

97. Պետական և համայնքային/քաղաքային հողերը կօտարվեն ՀՀ Հողային օրենսգրքի 66-րդ Հոդվածի 1-ին պարբերության 7-րդ ենթապարբերության համաձայն, և միայն համայնքները հողի կատեգորիան էներգետիկ, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիայի փոխելուց հետո: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:

7.2.3. Այլ փոխհատուցումներ և դրամական օժանդակություն

98. **Մշակաբույսեր և հասուն բերքատու ծառեր**՝ կանխիկ փոխհատուցում մեկ տարվա բերքի շուկայական գնին համարժեք չափով և տարեկան բերքատվությամբ: Փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ ելնելով իրենց վարձակալության պայմանագրերից:

99. **Դրամական աջակցություն ՎԳՊ-ի իրականացման հետ կապված փաստաթղթերի վճարների փոխհատուցման համար**՝ ԱԵԱ կստանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը՝ (ա) լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), (բ) ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, (գ) ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, (դ) գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Ծրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:

100. **Վերականգնման դրամական աջակցություն՝** խոցելի խմբերը (ԱԵԱ , ովքեր աղքատության շեմից ցածր են, այրիներից և ծերերից բաղկացած տնտեսություններ են) կստանան նվազագույն աշխատավարձի 6 ամսվա չափով վերականգնման դրամական աջակցություն՝ ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին) և ծրագրի հետ կապված գործընթացներում աշխատանքի ընդունվելու հնարավորություն:

101. **Խոցելի խմբերի ներկայացուցիչներ համարվում են՝**

(1) Աղքատ տնտեսությունները, որոնք գրանցված են ՀՀ ԱՍՀՆ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:

(2) Միայնակ, այրի կամ ընտանիքի կերակրողին կորցրած կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

(3) Թոշակառուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակառուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի այլ աշխատունակ տարիքի անձ չկա:

7.3. Տերմինների աղյուսակ

102. Ստորև ներկայացված է Ծրագրի հատուկ տերմինների աղյուսակը: Այն արտացոլում է իրավասությունն ու իրավունքները, որոնք սահմանվել են հենց այս գծի հատվածի համար:

Աղյուսակ 16 ՎԳՊ-ի հատուկ տերմինների աղյուսակ

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Օրինական սեփականատերեր	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	(i) կանխիկ փոխհատուցում շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը կլինի)՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, կամ ii) նույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի հողամասի տեղափոխում՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, ըստ ՀՀ օրենքի, կամ (iii) նույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի արժեքով/արտադրողականությամբ հավասարազոր բերքատու հողակտորի տրամադրում: Հողամասի ոչ անմիջականորեն վնասված հատվածները, որոնք մշակման համար այլևս կենսունակ չեն, ազդեցության գնահատումից հետո, կընդգրկվեն ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում: Փոխհատուցումն ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:
Վարձակալներ	Հողատարածք	ԱԵԱ-ն կստանա կանխիկ փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը լինի)՝ գումարած 15% դրամական օժանդակություն, որը համահավասար է հողի մնացած վարձակալած ժամկետի, որը հետևյալն է) < 1 տարի – հողի արժեքի 5%, 2) < 15 տարի – հողի արժեքի 14%, 3) < 25 տարի – հողի արժեքի 20%, 4) 25 տարի և ավել – հողի արժեքի 25%:
Բոլոր տիպի ԱԵԱ-ք, անկախ նրանց իրավական կարգավիճակից	Մշակաբույսեր	Դրամական փոխհատուցումը կսահմանվի բերքի մեկ տարվա շուկայական արժեքի համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ հաշվի առնելով վերջինների անհատական հողօգտագործման պայմանագրերը:
Բոլոր տիպի	Ցանկացած	ԱԵԱ կստանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը, տես նաև պարբերություն

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
ԱԵԱ-ք, անկախ նրանց իրավական կարգավիճակից	գույք և կառուցվածքներ	129-131՝ Լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), Ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, Ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, Գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Օրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:
Պետական/ համայնքային/ քաղաքային	Հողատարածք	Այն դեպքերում, երբ օրինական սեփականատերը պետությունը/համայնքն է (ցուղ, քաղաք կամ ՀՀ), հողերը կօտարվեն այն գնով, որը համարժեք է էներգետիկ, տրանսպորտային, հաղորդակցման, կոմունալ ենթակառուցվածքային կատեգորիա ունեցող հողերի կադաստրային գնին: Պետական և համայնքային հողերի կատեգորիաները փոխելու հետ կապված ծախսերը կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից:
Զգալի կորուստների դրամական աջակցություն		Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսություններին՝ գյուղատնտեսական եկամտի 10% կորստի դեպքում կտրվի ծանր վնասների դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական եկամտի կորստի դիմաց, որը համարժեք կլինի կորցրած հողի տարեկան բերքի շուկայական արժեքին և ՏՏ-երի վերաբնակեցման համար (ներառյալ վերաբնակեցված վարձակալները) ֆիզիկապես վերաբնակեցվելու դեպքում կտրվի ծանր վնասների դրամական աջակցություն 6 ամիս ժամանակահատվածի համար ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին):
Փոխհատուցում խոցելի ՏՏ-ների համար	Ցանկացած գույք	Ի լրումն այս աղյուսակում նկարագրված իրավունքների, խոցելի խմբերը (ԱԵԱ, ովքեր աղքատության շեմից ցածր են, այրիներից և ծերերից բաղկացած տնտեսություններ են) կստանան նվազագույն աշխատավարձի 6 ամսվա չափով վերականգնողական դրամական աջակցություն ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին):

7.4. Վնասված գույքի գնահատում

103. ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում Կապալառուն (ԿՊԹԼ) ընդգրկել է իրագել և տեղեկացված/լիցենզավորված գնահատող, ով պատասխանատու է ազդեցության ենթարկված գույքի տեղափոխման արժեքը որոշելու հարցում: Գնահատման գործընթացի ընթացքում ԱԵԱ, ՏՄ-ի և համապատասխան պետական գրասենյակներին (օրինակ ԱԳԿՊԿ ՀՀ Կառավարության ներքո) խորհրդատվություն է տրամադրվել: Գնահատումն իրականացվել է ՀՀ Գնահատման օրենքի և ՀՀ Գնահատման նորմերի շրջանակներում, ինչպես նաև ըստ Օրագրի ՎԲՇ-ի պահանջների: Որտեղ ներպետական օրենքը չի համապատասխանել փոխհատուցման ստանդարտներին վերաբնակեցման ամբողջական արժեքով, կիրառվել են վերաբնակեցման արժեքի փոխհատուցման համար ՀԲ-ի քաղաքականությունը, ուղեցույցները և տեխնիկական պահանջները: Հավելված 6-ում ներկայացված են Գնահատող ընկերության կողմից կիրառված միավոր գների գնահատման մանրամասն մեթոդաբանությունը այս ՎԳՊ-ի համար:

104. ԱԵԱ վճարման ենթակա վերաբնակեցման ծախսերը որոշելիս գույքի մաշվածությունը և պիտանի նյութերի արժեքը հաշվի չի առնվել, ոչ էլ ազդակիր գույքի գնահատումից հանված ծրագրից ստացվելիք շահույթների արժեքը:

105. Ինչ վերաբերում է մասնավոր հողերին, տեղափոխման արժեքը (հողի համար շուկայական գինը՝ գումարած ցանկացած գրանցման վճարները կամ հարկերը) որոշվել է՝ հիմնվելով համեմատության մեթոդի վրա, ըստ ՀՀ Գնահատման Ստանդարտի: Երբ հողի շուկայական գինը ավելի ցածր էր, քան կադաստրային արժեքը, կադաստրային արժեքը պետք է հիմք հանդիսանա փոխհատուցման համար: Այնուամենայնիվ, այսպիսի դեպք չկար այդ ՎԳՊ-ում: Ինչ վերաբերում է համայնքային և պետական հողերին, կադաստրային արժեքը հաշվարկվել է յուրաքանչյուր ազդակիր հողատարածքի համար:

106. Հողում առկա տարեկան մշակաբույսերը գնահատվել են զուտ տարեկան շուկայական արժեքով մեկ տարվա մշակաբույսի համար: Ազդակիր հասուն ծառերը գնահատվել են՝ հիմնվելով իրենց տարեկան եկամտաբերությանն շուկայական գնի վրա յուր. 1կգ համար և տարիների քանակով պտղաբերության մակարդակի հասնելու համար: Մատղաշ ծառերը գնահատվել են ըստ շուկայական գնի յուրաքանչյուր տնկիի համար:

Անշարժ գույքի գնահատումից հետո գնահատողը պատրաստում է հաշվետվություն անշարժ գույքի գնահատման համար: Օրենքը նշում է հաշվետվության պարտադիր ծավալը, անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականությունը և այլ իրավունքները, դրա քանակական և որակական նկարագրությունը, անշարժ գույքի գնահատման մեթոդները, նպատակները և անշարժ գույքի գնահատումը, այս կոնկրետ գնահատման գործընթացով կարգավորվող իրավական ակտերի վկայակոչումները, գնահատողի պահվածքի պահանջները: Այն դեպքում, եթե ԱԵԱ-ք համաձայն չեն հաշվետվության հետ, նրանք կարող են հարցերը կամ բողոքներն ուղղել Պետական Կադաստրին: Վեճերի դեպքում խնդիրը կարող է լուծվել դատական կարգով:

8.Վերաբնակեցման բյուջեն

8.1. Ներածու թյ ու ն

107. Այս բաժինը նկարագրում է մեթոդաբանությունը, որն ընդունվել է միավոր գները, հողի ձեռքբերման ծախսը և փոխհատուցումը որոշելու համար, որը պետք է վճարվի ԱԵԱ Հատվածի պատճառով վերաբնակեցման ազդեցությունների համար: Այս գլխում ներկայացված տարբեր կատեգորայի ԱԵԱ փոխհատուցման վճարումները որոշվել են, համաձայն ՎՔԾ-ում (սեպտեմբեր, 2014թ.) ընդունված սկզբունքների: Փոխհատուցման չափը որոշվել է լիցենզավորված անկախ գնահատողի կողմից՝ օգտագործելով Հավելված 6-ում նկարագրված թափանցիկ մեթոդաբանությունը: Գնահատման մեթոդաբանությունը հիմնված է ՀՀ Անշարժ Գույքի Գնահատման օրենքի, ՀՀ Անշարժ Գույքի Գնահատման Ստանդարտների և ՎՔԾ-ի վրա:

8.2. Աղբյ ու ր ն եր ի և դրամական միջոցների բաշխում

108. ՎԳՊ-ի իրականացման ծախսերը, ներառյալ փոխհատուցումները և դրամական աջակցությունները, ինչպես նաև չնախատեսված, գրանցման և վարչարարական ծախսերը կֆինանսավորվեն ՀԲ-ի կողմից տրամադրվելիք վարկով: ԲԷՑ-ը այն կստանա ենթավարկից ՀՀ Կառավարության կողմից: ԲԷՑ-ը միջոցներ կձեռնարկի գումար ստանալ Ֆինանսների նախարարությունից, որն անհրաժեշտ է ՎԳՊ-ն իրականացնելու համար:

8.3. Փոխհատուցում հողի, մշակաբույսերի, ծառերի և այլ կորուստների դեպքում

8.3.1. Գնահատման և փոխհատուցման հաշվարկային մոտեցումը

109. Համաձայն ՎՔԾ-ի, հողատերերը, վարձակալները, հողօգտագործողները, որոնք ենթակա են օրինականացման, ինչպես նաև չգրանցված հողօգտագործողները իրավասու են ստանալ փոխհատուցում կամ դրամական աջակցություն: Փոխհատուցման/դրամական աջակցության հաշվարկի մանրամասները ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում:

Աղյուսակ 17 Փոխհատուցում/ վերականգնման նպատակով դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական և ոչ-գյուղատնտեսական հողերի համար

Մեփական հողեր Վերականգնման ծախս +15%	Համայնքային պետական հողեր Կադաստրային գնահատում	Օրինականացման ենթակա հողօգտագործող Վերականգնման ծախս+15% (օրինականացումից հետո)
Վարձակալներ վարձակալության մնացած տարիների համար		
Մինչև 1 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.05		
Մինչև 15 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.14		
Մինչև 25 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.20		
25 տարի - (վերականգնման ծախս +15%) * 0.25		

110. Սեփական/վարձակալած հողերի փոխհատուցման հաշվարկման համար հիմք է հանդիսացել հողի շուկայական գինը: Հողի շուկայական արժեք գնահատվել է՝ օգտագործելով համեմատության գնահատման մեթոդը: Համեմատության մեթոդը¹¹ հիմնված է նմանատիպ հողերի (առնվազն երեք վաճառքի օրինակներ) վաճառքի վերաբերյալ հուսալի շուկայական տեղեկատվության վրա: Հիմնվելով այս մեթոդի վրա՝ որոշվել է վերջին շրջանում վաճառված հողերի ճշգրտված միջին վաճառքի գինը (նույն տարածքում և նույն/նմանատիպ կիրառման նպատակով/բնույթով: Յուրաքանչյուր հողի գինը որոշվում է առանձին, քանի որ շատ գործոններ են ազդում հողի գնի տարբերության վրա, նույնիսկ ճշգրտված հողատարածքի համար: (Մանրամասն գնահատման մեթոդաբանությունը տես Հավելված 6-ում)¹²:

8.3.2. Փոխհատուցում մասնավոր հողատարածքների կորստի համար

111. Փոխհատուցումը, որը պետք է վճարվի մասնավոր հողերի կորստի համար, հաշվարկվել է վերականգնման հաշվարկով՝ գումարած լրացուցիչ 15%, որը Գերակա Շահ ճանաչելու վերաբերյալ ՀՀ օրենքի համաձայն է: Միջին միավոր գինը մասնավոր վարելահողի համար տարբեր է այս մարզերում (Վայոց Ձորի մարզ և Սյունիքի մարզ), ինչպես նաև տարբեր է գյուղատնտեսական և բնակելի կատեգորիայի հողերի համար (վկայակոչում՝ աղյուսակ 18): Փոխհատուցման համար ընդհանուր գումարը սեփական հողերի համար միայն, ինչպես ներկայացված է Աղյուսակ 18-ում, կազմում է **5,383,688 ՀՀ դրամ**:

Աղյուսակ 18 Փոխհատուցում մասնավոր հողերի կորստի համար

Հողի սեփականության կարգավիճակ	Մարզ	Հողի կատեգորիան	Ազդակիր հող		Միավոր գին ՀՀ դրամ/մ ²	Ամբողջ հողի արժեքը ՀՀ դրամ	Հողի ընդհանուր փոխհատուցումը (ներառյալ 15%) ՀՀ դրամ
			No	մ2			
Մասնավոր հող	Վայոց Ձոր	Գյուղատնտեսական	23	6,057	385	2,331,945	2,681,737
	Սյունիքի մարզ	Գյուղատնտեսական	35	9,277	229	2,124,433	2,443,098
	Սյունիքի մարզ	Բնակավայրային	1	183	1,230	225,090	258,854
	Ընդամենը			59	15,517	-	4,681,468

8.3.3. Փոխհատուցում հողի վարձակալներին

112. Այս Հատվածում կա ազդակիր վարձակալ: Նա վարձակալել է մեկ համայնքային հող Գնդեվազում 10-016-0228-0067 վարձակալության պայմանագրի ներքո ստորագրված 2004թ-ին 25 տարով: Այդ իսկ պատճառով փոխհատուցման գումարը հաշվարկվել է համաձայն ֆորմուլայի (վերաբնակեցման ծախս +15%)*0.14: Փոխհատուցումը միայն պայմանագրի դադարեցման համար է (11 տարի կա պայմանագիրը դադարեցնելու համար): հողատարածքի վրա չկան մշակաբույսեր և/կամ ծառեր: Ներառված չեն խոցելիության խնդիր.

¹¹ Անշարժ Գույքի Գնահատման վերաբերյալ ՀՀ օրենք, հոդված 11

Աղյուսակ 19. Փոխհատուցում հողի վարձակալներին

n/n	Փաստացի օգտագործման կարգավիճակը	Մեփականություն	Ազդակիր վարձակալված տարածք (մ2)	Ազդակիր տարածքի շուկայական արժեքը (ՀՀ դրամ/մ2)	Ազդակիր տարածքի շուկայական արժեքը (ՀՀ դրամ)	Վարձակալության պայմանագրի դադարեցման համար փոխհատուցում (ՀՀ դրամ)
1	(հնարավորինս) օրինական վարձակալ	Համայնք Գեղեվազ	241	385	92,785	14,938.4
	Ընդհանուր		241	385	92,785	14,938.4

8.3.4. Փոխհատուցում մշակաբույսերի համար

Մշակաբույսերի համար փոխհատուցումը կվճարվի կանխիկ շուկայական գնով, այսինքն յուրաքանչյուր 1մ² ազդակիր մշակաբույսերի համար նախատեսված գնով: Միավոր գները որոշվել են հիմնվելով 2014թ-ի ընթացքում հիմնական մշակաբույսերի բերքի և գների վրա: Մշակաբույսերի համար ընդհանուր փոխհատուցումը կազմում է **376,268.8** ՀՀ դրամ (վկայակոչում՝ աղյուսակ 20.1):

Աղյուսակ 20.1 Փոխհատուցում մշակաբույսերի համար

Մշակաբույսի տեսակը	Ազդակիր տարածքը (մ2)	Գինը յուր կգ համար (ՀՀ դրամ)	Փոխհատուցման ընդհանուր գումարը (ՀՀ դրամ)
	1	2	3
Wheat (ցորեն)	2,557	54	138,078.0
Alfalfa (առվույտ/յոնջա)	1,530	21.90	33,507.0
Ryegrass (խոտ, որպես անասնակեր)	82	21.9	1,795.8
Oats (վարսակ)	273	54	14,742.0
Esparcet / Sainfoin (կորնգան)	1,549	42.0	65,058.0
Beech (հաճար)	1,570	78.4	123,088.0
Ընդհանուրը	7,561.0		376,268.8

8.3.5. Փոխհատուցում ծառերի համար

Այս հատվածում կան ազդեցության ենթարկված տնկիներ և հասուն ծառեր: Տնկիների համար փոխհատուցումը կվճարվի կանխիկ շուկայական գնով, այսինքն 1 տնկիի գնով (վկայակոչում՝ աղյուսակ 20.2): Հասուն ոչ մրգատու ծառերի համար փոխհատուցումը կվճարվի առձեռն մեկ ծառի համար որոշված գնով յուրաքանչյուր հասուն ոչ մրգատու ծառի համար (վկայակոչում՝ աղյուսակ 20.3): Հասուն մրգատու ծառերի համար փոխհատուցումը կվճարվի առձեռն՝ հիմնվելով տարեկան բերքի վրա (ծավալը կգ-ով), հաշվելով միավոր գինը յուրաքանչյուր 1կգ բերքի և տարիների քանակի համար, մինչև ծառը դառնա բերքատու (վկայակոչում՝ աղյուսակ 20.4): Ծառերի համար ընդհանուր փոխհատուցումը կազմում է **5,102,641** ՀՀ դրամ:

Աղյուսակ 20.2 Փոխհատուցում տնկիների համար

Տեսակը	Սածիլների արժեքը	Ծառեր	Ընդհանուր փոխհատուցումը
	ՀՀ դրամ/ծառ	No	ՀՀ դրամ
Խնձորի ծառի տնկի	1,000	1	1,000
Տանձի ծառի տնկի	1,500	1	1,500
Ընդհանուրը	2,500	2	2,500

Աղյուսակ 20.3 Փոխհատուցում հասուն ոչ բերքատու ծառերի համար

Տեսակը	Յուր ծառի համար միավոր արժեքը	Ազդակիր ծառեր	Փոխհատուցումը
	ՀՀ դրամ	No	ՀՀ դրամ
Դեղձենի	2,674	4	10,696
Սերկեֆիլ	10,110	2	20,220
Ընդհանուրը	-	6	30,916

Աղյուսակ 20.4. Փոխհատուցում հասուն բերքատու ծառերի համար

Տեսակը	Տարեկ ան բերք	Միավոր արժեքը	Տարիները բերքատվության մակարդակի վերաճեցնելու համար	Յուր ծառի համար միավոր արժեքը	Ազդակիր ծառեր	Ընդհանուր փոխհատուցումը
	կգ	ՀՀ դրամ/կգ	No	ՀՀ դրամ	No	ՀՀ դրամ
Դեղձենի	40	327.00	3	39,240	1	39,240
Խաղողի տնկի	25	321.50	4	32,150	80	2,572,000
Ծիրանենի	80	374.75	6	179,880	12	2,158,560
Կարագանա	-	-	-	2,310	1	2,310
Մասրենի	5	300.00	3	4,500	5	22,500
Նշենի	15	1,000.00	5	75,000	1	75,000
Սեկեֆիլ	25	624.10	6	123,615	1	123,615
Սզնի (ալոճենի)	5	280.00	5	7,000	4	28,000
Փշարմավ	10	280.00	4	24,000	2	48,000
Ընդհանուրը	-	-	-	-	107	5,069,225

8.3.6. 2գալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն

113. Ըստ ՎՔԾ-ի, ՏՏ-ները, որոնք կորցնում են իրենց գյուղատնտեսական հողի ավելի քան 10%, կստանան զգալի ազդեցության համար դրամական աջակցություն գյուղատնտեսական եկամտի կորստի համար, որը համարժեք կլինի կորցրած հողի տարեկան բերքի շուկայական արժեքին: Ծրագրի այս Հատվածում զգալի ազդեցության կենթարկվեն 4 հողատարածքներ, որտեղ կլինի առվույտի և կորնգանի որոշ քանակության կորուստ և 1 հողատարածքի կորուստը կլինի ընդհանուր առմամբ 66 հասուն ծառեր՝ խաղող, սգնի և փշարմավ: Այս կորուստների համար դրամական աջակցության մանրամասն հաշվարկները ներկայացված են Աղյուսակ 21.1-ում և համապատասխանաբար Աղյուսակ 21.2-ում: Ընդհանուր առմամբ, ազդակիր մշակաբույսերի և ծառերի համար զգալի ազդեցության դրամական աջակցությունը կկազմի 523,164 ՀՀ դրամ (մշակաբույսերի համար 23,314 և ծառերի համար 499,850 ՀՀ դրամ):

Աղյուսակ 21.1. Դրամական աջակցություն եկամուտ բերող ունեցվածքի վրա խիստ ազդեցության համար՝ մշակաբույսեր

Համայնք	ԱՏ-ների քանակը	Մշակաբույսի տեսակը	Մշակաբույսի ընդհանուր ազդակիր տարածքը (մ ²)	Գինը մշակաբույսի յուր. մ ² համար (ՀՀ դրամ)	Մշակաբույսերի համար դրամական աջակցության ընդհանուր գումարը (ՀՀ դրամ)
Ագարակաձոր	1	առվույտ	403	22	8,866
Մալիշկա	4	առվույտ	315	22	6,930
Մալիշկա	1	կորնգան	179	42	7,518
Ընդհանուրը	6		897	-	23,314

Աղյուսակ 21.2. Դրամական աջակցություն եկամուտ բերող ունեցվածքի վրա խիստ ազդեցության համար՝ ծառեր

Համայնք	ԱՏ-ների քանակը	Ծառերի տեսակը	Տարեկան բերքատվությունը (կգ)	Միավոր արժեքը (ՀՀ դրամ/կգ)	Ծառերի քանակը	Ծառերի համար դրամական աջակցության ընդհանուր գումարը (ՀՀ դրամ)
Մալիշկա	2	Խաղող հասուն բերքատու	25	321.50	60	482,250
		Սգնի հասուն բերքատու	5	280.00	4	5,600
		Փշարմավ հասուն բերքատու	10	600.00	2	12,000
Ընդհանուրը	2		-	-	66	499,850

8.3.7. Դրամական աջակցությունն խոցելի խմբերին

114. Լրացուցիչ դրամական աջակցություն է նախատեսվել խոցելի խմբերի, մասնավորապես այն տնային տնտեսությունների համար, որտեղ կան կանայք, տարեցներ, ինչպես նաև աղքատ տնային տնտեսությունների համար: Այսպիսի դրամական նպաստները համարժեք են 6 ամսվա նվազագույն աշխատավարձին՝ 50,000 ՀՀ դրամ: Ի լրումն, այդ SS-ների ԱԵԱ կունենան աշխատանքով ապահովելու առաջնահերթություն Օրագրի շրջանակում: Ընդհանուր դրամական նպաստները, որոնք պետք է հատկացվեն 33 խոցելի տնային տնտեսություններին, կազմում է **4,500,000 ՀՀ դրամ** (վկայակոչում Առյուսակ 22): Եթե ՎԳՊ-ի իրականացման ընթացքում SS-ները, որոնք համարվում են աղքատ, մարդահամարի անցկացման ընթացքում կգրանցվեն Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և կդառնան իրավասու դրամական նպաստ ստանալու համար, նրանք կփոխհատուցվեն չնախատեսված ծախսերից:

Առյուսակ 22 Դրամական աջակցություն սոցիալապես խոցելի խմբերին

Խոցելիության տեսակը	Քանակ	Դրամական միջոցի գումարը	Ընդհանուրը
A. Աղքատ SS-ներ	11	300,000	3,000,000
B. Կանանց գլխավորությամբ SS-ներ	2	300,000	600,000
C. Տարեցների գլխավորությամբ SS-ներ	2	300,000	600,000
Ընդհանուրը	15	300,000	4,500,000

8.4 Գրանցման ծախսերը

115. ՎՔԾ-ի ներքո չեն լինի պահումներ (հանումներ) ԱԵԱ-ց վճարված փոխհատուցումներից, և բոլոր պարտադիր վճարները և հարկերը լիովին կվճարվեն ԲԷՑ-ի կողմից: Ձեռքբերման պայմանագրերի ստորագրման և գույքերի վերագնահատման ընթացքում հատուկ պարտադիր վճարներ և հարկեր պետք է մուծվեն, համաձայն ՀՀ օրենքի: Բոլոր վճարները տարբեր գումարների պաուշալ գներն են՝ հիմնվելով հողի կատեգորիայի վրա: Հետևյալ վճարները և հարկերը պետք է մուծվեն, համաձայն ՀՀ օրենքի:

- Անշարժ գույքի գործակալությունում իրավունքների պետական գրանցման հետ կապված վճար՝ իրավունքի փոփոխություն¹³,
- Անշարժ գույքի գործակալության համատեղ վկայականի տրամադրման համար վճար¹⁴
- Անշարժ գույքի¹⁵ գրանցման և անշարժ գույքի օտարման պայմանագրերի¹⁶ համար պետական տուրքեր,
- Համայնքային և պետական հողերի համար կադաստրային տիպի փոխման համար պետական տուրքեր:

116. Եթե ձեռքբերման գործընթացի ընթացքում կիրառելի կլինեն որևէ լրացուցիչ ծախսեր գրանցման համար, որը հիմա չի կարող նախատեսված լինել, այն կվճարվի ՎԳՊ-ի բյուջեի չնախատեսված ծախսերից: Լրացուցիչ կանխիկացման գումարը հաշվարկվել է և կավելացվի ՎԳՊ-ին տրվելիք փոխհատուցման/դրամական միջոցների գումարին:

¹³ Իրավունքների պետական գրանցում կադաստրում

¹⁴ Նույն տեղում

¹⁵ Պետական տուրքերի վերաբերյալ ակտ.

¹⁶ Նույն տեղում

117. Ի պատասխան Հանրային Քննարկումների ժամանակ ԱԵԱ կողմից բարձրացված հարցերի, ԲԷՑ-ը վերանայել է ՎՔՇ-ն և կաջակցի ԱԵԱ Հայաստանից դուրս գտնվող սեփականատերերի համար նոտարական լիազորագրերի, ազգային անձնագրերի նորացման, ժառանգության գրանցման հարցում և ԱԵԱ կտրամադրի լրացուցիչ դրամական միջոցներ ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացի ընթացքում: Քանի որ յուրաքանչյուր դեպքը յուրահատուկ է, և պահանջվող վճարները կարող են լինել շատ տարբեր, միջին գումարն է վերցվել, որպես բյուջեի պլանավորման հիմք:

118. Ընդհանուր առմամբ, հողի ձեռքբերման համար գրանցման բյուջեն՝ իրավաբանական ծախսերը հողի ձեռքբերման համար կազմում է **10,692,500** ՀՀ դրամ:

8.5 Բյուջեի ամփոփում

119. Այս Հատվածի համար ՎԳՊ-ի իրականացման ընդհանուր ծախսը կազմում է **36,094,120** ՀՀ դրամ, որը համարժեք է **75,151** ԱՄՆ դոլարին, ինչպես ներկայացված է հետևյալ աղյուսակում (Աղյուսակ 23):

Աղյուսակ 23 Բյուջեի ամփոփում

Միավոր	Գումար	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Հողի փոխհատուցում (մասնավոր հողի համար)	5,383,688	11,250
Փոխհատուցում հողի վարձակալների համար	14,938	31
Փոխհատուցում մշակաբույսերի և ծառերի համար	5,478,910	11,449
Զգալի կորուստների համար փոխհատուցում	523,164	1,093
Խոցելիության դրամական աջակցություն	4,500,000	9,403
Գրանցման (իրավաբանական) ծախսեր հողի ձեռքբերման համար	10,692,500	22,343
Մոտեցման ճանապարհների համար փոխհատուցում*		
Կանխիկացման ծախս (փոխհատուցման դեպոզիտների 0.3%-ը) ԱԳ 1-5	47,702	100
Վարչական ծախսեր (20%) ԱԳ 1-8	5,328,180	11,134
Չնախատեսված ծախսեր (15%) ԱԳ 1-8	3,996,135	8,350
Ընդհանուր	36,094,120	75,151
Ծանուցում՝ ԱՄՆ դոլար փոխարժեք 12.08.2015թ-ի դրությամբ, 1ԱՄՆ դոլար = 478.57 ՀՀ դրամ		

9. Վերաբնակեցման Գործողությունների պլանի իրականացման գործընթաց

9.1 Ներածություն

120. Այս գլխում նկարագրվում են նախապատրաստական քայլերը, որոնք պետք է ձեռնարկվեն ՎԳՊ-ի իրականացման համար և հետագա գործողությունները երաշխավորելու համար ՎԳՊ-ի հաջող իրականացումը: Այս գլխի վերջում ներկայացված է իրականացման ժամանակացույցը համապատասխան պատասխանատու կազմակերպություններով:

9.2 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստական աշխատանքները

121. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում ԲԷՑ-ն արդեն հաջող կերպով ավարտին է հասցրել մի քանի առաջադրանքներ: Մինչ այժմ վերջնականացրած հիմնական նախապատրաստական առաջադրանքների առանձնահատկությունները հետևյալն են՝

- Վերջնական մանրամասն նախագծման ավարտում,
- Ազդակիր տարածքներում նախնական ուսումնասիրության վերաբերյալ ՀՀ Կառավարության Որոշման հաստատում,
- ԱԵԱ հետ Հանրային Քննարկումներ,
- 2014թ-ի օգոստոսի 11-ը որպես պաշտոնական վերջնաժամկետ սահմանելն ու հրապարակելը,
- Մանրամասն չափագրում, կորուստ կրած ունեցվածքի գույքագրում,
- Մարդահամարի անցկացում
- Գույքին հասցված վնասի գնահատում
- Գույքի նկարագրման արձանագրությունների կազմում և հրապարակում բոլոր ԱԵԱ , ըստ ՎԳ-ի ընթացակարգերի,
- Հանրային և պետական նպատակներով (Գերակա Շահ) ունեցվածքի օտարման վերաբերյալ ՀՀ Կառավարության Որոշումը նախաձեռնվել է: Որոշումը հաստատվել է 2015թ-ի մայիսի 14-ին,
- ՎԳՊ-ի կազմում, ներառյալ բյուջեն և իրականացման ժամանակացույցը,
- ՎԳՊ-ի հաստատումը ԲԷՑ-ի կողմից և դրա տրամադրումը ՀԲ-ին հաստատման համար:

9.3 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման նախապատրաստական աշխատանքները

122. ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացն արագացնելու նպատակով ԲԷՑ-ն արդեն սկսել է որոշ գործողություններ/աշխատանքներ, որպես հիմնաքար և կոռկրետ նախապատրաստական առաջադրանքներ ՎԳՊ-ի իրականացման համար:

123. **Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմի հիմնում՝** ԲԿՄ-ը որոշվել և ներկայացվել է ԱԵԱ Հանրային Քննարկումների Ժամանակ: ԲԿՄ-ի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությամբ գրքույկներ կտրամադրվեն հանրային լուսմների ժամանակ,ինչպես նաև ԲԿՄ-ի վերաբերյալ կոնտակտային տվյալներով քարտեր կբաժանվեն համայնքներում ծրագրի ներկայացուցիչների կողմից համայնք կատարած յուրաքանչյուր այցելության ընթացքում:

124. **ՎԳՊ-ն իրականացնող միավորի հիմնում՝** ՎԳՊ-ն իրականացնող միավոր է հիմնվել ԲԷՑ-ում (մանրամասները ներկայացված են Բաժին 5-ում, Ինստիտուցիոնալ Կարգավորումներ): Սոցիալական և վերաբնակեցման հարցով խորհրդատուները ուսուցում են կազմակերպել խմբի համար ՎԳՊ-ի վերջնականացման ժամանակ:

125. **Առանց որևէ պետական գրանցման հողերի գրանցում՝** ԲԷՑ-ն արդեն սկսել է Պետական Կոմիտեի և ՏԻՄ-երի հետ կապի մեջ մտնել չօգտագործված հողերի սեփականատերերին հայտնաբերելու ուղղությամբ (առանց որևէ պետական գրանցման հողերի վերաբերյալ մանրամասները ներկայացված են Ազդեցություն Գլխում):

126. **Առևտրային Բանկերի որոշում և համաձայնագրեր՝** ըստ ՀԲ ԳՁ 4.12., ԱԵԱ պետք է ստանան փոխհատուցում ամբողջական վերականգնման արժեքի չափով, առանց որևէ առարկության, ներառյալ կանխիկացված գումարի վճարները: ԲԷՑ-ն սկսել է առևտրային բանկ(եր)ի որոնման գործընթացը, որը կապահովի լավագույն պայմանները ԱԵԱ համար և կգտնվի ազդակիր տարածքի մոտակայքում, եթե հնարավոր է ԱԵԱ համար հաշվեհամարներ բացելու և փոխհատուցման գումարներն ու դրամական նպաստները փոխանցելու համար:

127. **ԱԵԱ հետ ձեռքբերման պայմանագրերի և համաձայնագրերի կազմում՝** ԲԷՑ-ը, խորհրդատուների աջակցությամբ կազմել է գրանցված գույքերի համար գույքի ձեռքբերման պայմանագրերի նախագծի նմուշներ, և չգրանցված գույքերի ու դրամական աջակցության համար համաձայնագրեր: Պատճենները ներկայացված են Հավելված 7-ում:

128. **ՏԻՄ-ի ներկայացուցչի և ԲԿՀ անդամների ուսուցում՝** Տեղական մակարդակով բոլոր ազդակիր համայնքներում ԲԷՑ-ը կկազմակերպի ուսուցում ՏԻՄ-ի ներկայացուցիչների համար, ովքեր ներգրավված կլինեն ԲԿՀ-ի մեջ: Ուսուցումը կանցկացվի ՎԳՊ-ի նախագծի հրապարակման ժամանակ և ամբողջությամբ կավարտվի մինչև ՎԳՊ-ի վերջնական հաստատումն ու իրականացումը: ԲԿՀ-ի անդամները կուսուցանվեն Երևանում նախքան ՎԳՊ-ի իրականացումն սկսելը:

9.4 Վերաբնակեցման Գործողությունների պլանի իրականացման կարևորագույն փուլերը

129. ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատումից անմիջապես հետո ԲԷՑ-ը կսկսի դրա իրականացումը: Իրականացումը կավարտվի, երբ փոխհատուցումներն ամբողջովին վճարվեն բոլոր ԱԵԱ և հաստատվեն

Իրականացմանն Աջակցող Խորհրդատուի կողմից: ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացը, համաձայն ՎՔԾ-ի, ՀՀ օրենքների և նորմերի, ներկայացված է ստորև:

130. **ՎԳՊ-ի իրականացման համար բյուջեի բաշխում**՝ ՎԳՊ-ի իրականացման բյուջեի միակ աղբյուրը վարկն է: Հենց որ ՎԳՊ-ն հաստատվի, ԲԷՑ-ը հարցում կուղարկի ՀՀ Կառավարություն/Պետական Գանձապետարան վերաբնակեցման գործողություններն իրականացնելու նպատակով գումար տրամադրելու համար: Տեղաբաշխումները կդիտարկվեն եռամսյակային հիմունքներով՝ հիմնվելով ՎԳՊ-ի կողմից նշված բյուջեի պահանջների վրա:

131. **Պայմանագրերի նախագծի ուղարկում**՝ Ըստ ՎՔԾ-ի ԱԵԱ հետ փոխհատուցման շուրջ բանակացությունները կսկսվեն ՎԳՊ-ի իրականացման փուլում, հենց որ ՎԳՊ-ն, ներառյալ փոխհատուցման հաշվարկման մեթոդաբանությունը և համապատասխան բյուջեն հաստատվեն ՀԲ-ի կողմից: Այս փուլում ձեռքբերողը փորձում է բանակցել սեփականատիրոջ և/կամ վարձակալի հետ՝ ուղարկելով պայմանագրի նախագիծ գույքի օտարման վերաբերյալ: ԱԵԱ կարող են տրամադրել իրենց բանկային հաշվեհամարները կամ ներկայացնել իրենց մեկնաբանությունները պայմանագրի նախագծի վերաբերյալ 90 օրվա ընթացքում:

132. **Հողի իրավունքի պատշաճ գրանցում**՝ սկսած ՎԳՊ-ի կազմման ժամանակահատվածից, այն ԱԵԱ-ք, որոնք չունեն հողի իրավունքի պատշաճ գրանցում, ԲԷՑ-ը կաջակցի նրանց պետական Կադաստրում գրանցվելու համար: Առանց պետական գրանցման հողատարածքները կուսումնասիրվեն պատական կադաստրի կողմից և կգրանցվեն:

133. **Պայմանագրերի և համաձայնագրերի ստորագրում**՝ այն դեպքում, եթե բանակցությունները հաջող են անցում, ԲԷՑ-ը պայմանագիր կստորագրի ԱԵԱ հետ օրինական գույքերի դիմաց փոխհատուցում կատարելու և առանց նոտարական հաստատման կստորագրի համաձայնագրեր դրամական աջակցություն տրամադրելու համար: Պայմանագրի նախագիծը տարածելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում ԲԷՑ-ը պետք է ԱԵԱ հետ ստորագրի վերջնական պայմանագիր:

134. **Ձեռքբերման գործընթաց**՝ պայմանագրի նախագիծն ուղարկելուց հետո 3 ամսվա ընթացքում բանակացությունների ձախողման դեպքում ԲԷՑ-ը պետք է մեկ ամսվա ընթացքում գրավադրի փոխհատուցման գումարը ԱԵԱ անունով դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Ձեռքբերման ենթակա գույքի փոխհատուցման գումարը կհաշվարկվի (անհրաժեշտության դեպքում կվերահաշվարկվի) մեկ շաբաթ առաջ մինչև գումարը հաշվի վրա նստեցնելը: ԱԵԱ ԲԷՑ-ի կողմից երեք օրվա ընթացքում կծանուցվեն փոխհատուցման գումարը հաշվեհամարին նստելու վերաբերյալ: ԱԵԱ իրավունք ունեն դեպոզիտային հաշվից հանել գումարը 7 օրվա ընթացքում: Այս դեպքում պայմանագիրը կհամարվի ստորագրված: Հակառակ դեպքում, ԲԷՑ-ը կսկսի ձեռքբերման գործընթացը և գործը կուղարկի դատարան: Այսպիսի դեպքում կոնկրետ հողատարածքներում ոչ մի շինարարական աշխատանք չի կարող սկսվել, մինչև որ ձեռք չբերվի դատարանի որոշումը, այն չմտնի ուժի մեջ և ունեցվածքի նկատմամբ ԲԷՑ-ի իրավունքը չգրանցվի Պետական Կադաստրում:

135. **Փոխհատուցումների/դրամական միջոցների վճարում**՝ պայմանագիրը ստորագրելուց հետո 15 օրվա ընթացքում փոխհատուցման գումարը կվճարվի, որը կփոխանցվի ԱԵԱ բանկային հաշվեհամարի վրա: Եթե ԱԵԱ չունի բանկային հաշվեհամար, ապա Ծրագրի շրջանակներում նրա համար կբացվի հաշվեհամար Ծրագրի/ՎԳՊ-ի բյուջեի ծախսերով:

136. **Տեղանքն ազատելը**՝ լրիվ փոխհատուցումը/դրամական աջակցությունն ստանալուց հետո ԱԵԱ կունենան 30 օր տեղաբնակեցվելու համար:

137. **Բացակա ԱԵԱ՝** եթե սեփականատերը Հայաստանում չէ, ապա գործարքը կարող է կատարել ԱԵԱ պաշտոնական ներկայացուցիչը՝ հիմնվելով լիազորագրի վրա: Եթե ոչ մի ներկայացուցիչ չի նշանակված, ապա ունեցվածքը պետք է օրինական ձևով ձեռք բերվի դատական գործընթացի միջոցով, և փոխհատուցումը պետք է փոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին, ինչպես ներկայացված է վերևում: Դատարանը կվճարի այս փոխհատուցումը ցանկացած անձի, ով կհաստատի իր օրինական իրավունքը այն ստանալու համար:

138. **Շինարարական աշխատանքների սկիզբ՝** շինարարական աշխատանքներն սկսելու նպատակով ԲԷՑ-ը չի կարող իր տնօրինության տակ վերցնել ոչ մի հողատարածք առանց ազդակիր հողի սեփականատերերին և նրանց վարձակալներին փոխհատուցման ենթակա ամբողջ վճարումը կատարելու և Պետական Կադաստրում սեփականության իրավունքը վերագրանցելու: Ձեռքբերման ենթակա հողատարածքներում շինարարական աշխատանքները կարող են սկսվել միայն դատարանի որոշումն ուժի մեջ մտնելուց և ազդակիր գույքը ԲԷՑ-ի անունով Պետական Կադաստրում վերագրանցելուց հետո: Սա պետք է կարգավորվի բողոքների վերաբերյալ հաշվետվությունով՝ կազմված Իրականացմանն Աջակցող Խորհրդատուի և հաստատված ՀԲ-ի կողմից:

139. **Բողոքները կամ առարկությունները** (եթե կան) պետք է կարգավորվեն, ըստ այս ՎԳՊ-ում ընդունված բողոքների կարգավորման գործընթացի: ՎԳՊ-ի շարունակական առաջադրանքները, որպես բողոքների կարգավորում և մշտադիտարկում կշարունակվի շինարարական աշխատանքների իրականացման փուլում, որպեսզի ապահովի ԱԵԱ պահանջներին ժամանակին պատասխանելը և վերաբնակեցման գործընթացի ճշգրիտ իրականացումը:

9.5 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց

140. Հետևյալ ժամանակացույցում ներկայացված ժամկետները պարզորեն ցույց են տալիս ՎԳՊ-ի կազմման, վերջնականացման և իրականացման փուլերը:

Աղյուսակ 24 Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի իրականացման ժամանակացույց

N	Գործողություն	Պատասխանատու կողմ	Սկիզբ	Վերջ
Ա	Վերաբնակեցման Գործողությունների Պլանի նախապատրաստում (ՎԳՊ)			
1	ՎՔԾ-ի գնահատում	ՄԱԽ	01.04.2013	05.05.2014
2	Վերջնական Նախագծման Ավարտ	ՇԿ	24.04.2013	02.08.2014
3	Մարդահամարի և Կորուստների մանրամասն Գույքագրման, ՎԳՊ ժամկետների հարցումների / ուսումնասիրության անցկացման ձևերի պատրաստում	ՇԿ/ՄԱԽ	01.05.2014	15.06.2014
4	Կադաստրային տեղեկատվության և հողակտորների քարտեզների ձեռքբերում	ԲԷՑ/ՇԿ	29.05.2014	15.07.2014
6	ԱԵԱ և Համայնքային Ղեկավարների հետ անմիջական խորհրդատվություն և քննարկում	ԲԷՑ/ՇԿ	29.08.2013	05.06.2014
7	Նախնական հետազոտությունների վերաբերյալ Կառավարության Որոշման հաստատում	ՀՀ Կառավարություն	12.06.2014	
8	ԱԵԱ հետ Հանրային լսումների անցկացում	ՇԿ/ԲԷՑ	10.03.2015	10.03.2015
9	Մարդահամարի կազմակերպում	ՇԿ	10.03.2015	10.03.2015
10	Հողի սեփականության իրավունքների ճշտում ու ոչ օրինական հողօգտագործողների հայտնաբերում հողի	ՇԿ/անկախ իրավական	12.03.2015	12.03.2015

	օրինականացման հարցում միջազգային իրավական խորհրդատուների կողմից աջակցություն ստանալու նպատակով, որտեղ կիրառելի է, ներառյալ	փորձագետներ/ ԲԷՑ		
11	Մանրամասն տեղազննում	ՇԿ-ն լիցենզավորված չափազրոյ մասնագետների միջոցով	10.02.2015	10.02.2015
12	Գույքագրում	ՇԿ	20.04.2015	20.04.2015
13	Գույքին հասցված վնասի գնահատում	ՇԿ-ն լիցենզավորված գնահատողների միջոցով	25.04.2015	25.04.2015
14	Գույքի նկարագրման արձանագրությունների ստորագրում	ՇԿ	30.04.2015	30.04.2015
15	Հանրային Շահ ճանաչելու վերաբերյալ Որոշում	ՀՀ Կառավարություն	12.06.2014	
16	ՎԳՊ-ի կազմում	ՇԿ	14.05.2015	14.05.2015
17	Վերահսկող Խորհրդատուի կողմից վերանայում	ՄԱԽ	01.05.2015	01.05.2015
18	ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատում	ՀԲ	16.08.2015	16.08.2015
19	Հանրային քննարկում և ՎԳՊ-ի հրապարակում	ՇԿ/ՄԱԽ	28.08.2015	28.08.2015
20	Շահագրգիռ կողմերի մեկնաբանությունների հիման վրա ՎԳՊ-ի վերանայում	ՀԲ	18.09/2015	18.09/2015
21	ՀԲ վերանայում և հաստատում	ՀԲ	16.10.2015	16.10.2015
22	ՀՀ Կառավարությանը ՎԳՊ-ի տրամադրում	ԲԷՑ	18/10.2015	
Բ	ՎԳՊ-ի իրականացման նախապատրաստական գործողություններ			
1	ՎԳՊ-ի իրականացման միավորի սահմանում	ԲԷՑ	01.03.2014	19.05.2014
2	Բողոքների Կարգավորման Մեխանիզմի սահմանում	ԲԷՑ	01.04.2014	13.06.2014
3	Փոխհատուցման վճարման/փոխանցման համար Կոմերցիան Բանկերի որոշում		01.07.2014	16.08.2014
Գ	ՎԳՊ-ի իրականացում			
1	Փոխհատուցման վճարներ	ԲԷՑ	13.10.2015	13.11.2015
2	Սոցիալ-տնտեսական հարցման կրկնություն	ՇԿ	29.11.2015	05.12.2015
3	Համատեղության հաշվետվության կազմում	ՄԱԽ	07.11.2015	23.11.2015

10. Մշտադիտարկում

10.1 Ներածություն

141. Վերահսկողության մեխանիզմները նախատեսված են փոխհատուցման և վերաբնակեցման գործողությունները ժամանակին և արդյունավետ իրականացնելու համար: ՎԳՊ-ի իրականացումը ենթակա կլինի և ներքին և արտաքին մշտադիտարկում:

10.2 Ներքին մշտադիտարկում

142. Վերաբնակեցման գործողությունները բոլոր բաղադրիչներով պետք է կանոնավոր կերպով վերահսկվեն և մշտադիտարկման ենթարկվեն ԲԷՑ-ի կողմից: Ներքին մշտադիտարկման վերաբերյալ հաշվետվությունը պետք է իրականացվի ԲԷՑ-ի կողմից, որի համար ԲԷՑ-ը պայմանագիր է կնքել Կալպատարուի հետ, որը պատասխանատու կլինի պատրաստել մշտադիտարկման վերաբերյալ կանոնավոր հաշվետվություններ ՎԳՊ-ի կազմման և իրականացման կարգավիճակի վերաբերյալ, ներառյալ ցանկացած առաջացած բողոք և ինչպես դրանք պետք է կարգավորվեն: Բոլոր ներքին հաշվետվությունները պետք է ընդգրկվեն Ծրագիր Առաջընթացի Հաշվետվության մեջ: Ներքին մշտադիտարկման ցուցիչները կլինեն գործընթացի, անհապաղ եզրակացությունների և արդյունքների հետ կապված ցուցիչները, որոնք թույլ կտան գնահատել ՎԳՊ-ի իրականացման առաջընթացը և աշխատանքային ծրագրի կարգավորումը: Մշտադիտարկման հատուկ չափանիշները կլինեն.

- Տեղեկատվության տարածման և ԱԵԱ հետ ունեցած քննարկումների քանակը
- Ժամանակին ուղարկված նախագծային պայմանագրերի քանակը
- Ժամանակին ստորագրված վերջնական պայմանագրերի/համաձայնագրերի քանակը
- Ժամանակին կատարված վճարումները
- Ժամանակին Պետական Կադաստրում գրանցված հողերի քանակը
- Ստացված, լուծված, չվճռված բողոքների քանակը

10.3 Արտաքին մշտադիտարկում

143. Այս առաջադրանքը կիրականացվի յուրաքանչյուր ՎԳՊ-ի գործողության իրականացմանը զուգահեռ և կընդգրկի այցելություններ տեղանք և հաղորդակցություն ԱԵԱ հետ: ՎԳՊ-ի կազմման վերջում ՎԳՊ-ի Ավարտման Հաշվետվությունը պետք է կազմվի արտաքին փորձագետի կողմից (վարձված ԲԷՑ-ի կողմից) և ՀԲ պետք է ներկայացվի՝ նշելով, արդյոք փոխհատուցման ծրագիրն իրականացվել է համաձայն ՎՔԾ-ի, այս ՎԳՊ-ի ՀԲ-ի ԳՁ 4.12 դրույթների հիման վրա, և արդյոք ԱԵԱ գոհ են եղել: ՀԲ-ի կողմից Ավարտման Հաշվետվության հաստատումը ԲԷՑ-ի համար պայման կլինի կապալառուին տրամադրելու սկզբի վերաբերյալ գրություն տվյալ հատվածում շինարարական աշխատանքներն սկսելու համար: Արտաքին մշտադիտարկողի դերը անհամապատասխանություն և ՎԳՊ-ի դրույթների խախտում գտնելն է՝ ապահովելով դրա կատարումը՝ հայտնաբերելով և գրառելով անհամապատասխանության խնդիրները և խորհուրդ տալով Պատվիրատուին այսպիսի դեպքերում պատշաճ պատասխան տալու վերաբերյալ: Հիմնական գործողություններն են՝ գնահատել և հաշվետվություն ներկայացնել ՎԳՊ-ի առաջընթացի վերաբերյալ, ճշտել, որ համաձայնեցված փոխհատուցման վճարումները լիովին տրամադրվել են ազդակիր անձանց և ստուգել, որ բողոքարկման մեխանիզմներն իրականացվել են արդյունավետ ձևով:

- Ճշտել, որ մարդահամարն իրականացվել է բոլոր ԱԵԱ համար,
- Որ ՎԳՊ-ն և նախնական վիճակի ուսումնասիրությունը (պատշաճ կերպով) պատրաստվել է, ըստ պահանջվի,
- Գույքի գնահատումն իրականացվել է ՎՔՇ-ի դրույթների համաձայն և ՎԳՊ-ին համապատասխան,
- Հետևել, որ վերաբնակեցման գործողություններն իրականացվել են, ինչպես հաստատված է ՎԳՊ-ով,
- Վերանայել բողոքարկման դեպքերը, ներառյալ գնահատումը, թե արդյոք բողոքների կարգավորումն իրականացվել է ըստ ՎԳՊ-ի դրույթների և բավարարում է ԱԵԱ պահանջները,
- Անհրաժեշտության դեպքում վերաբնակեցման իրականացումը բարելավելու նպատակով ներկայացնել առաջարկներ ծրագրի ՎՔՇ-ում և այս ՎԳՊ-ում նշված սկզբունքները և նպատակները առավել արդյունավետ իրականացումը երաշխավորելու համար:

10.4. Գնահատում վերաբնակեցումից հետո

144. Վերաբնակեցման գործընթացի ազդեցությունը գնահատելու համար Կալպատարուն կկրկնի սոցիալ-տնտեսական հարցումը ՎԳՊ-ի իրականացումից կես տարի հետո:

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹ N _____

1. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ N _____	2. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՀՈՂԱԿՏՈՐԻ ԼՈՏ-ԿՈՂ _____
--	---

3. ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հարցազրույցի ամսաթիվը		4. Հարցազրուցավարի անուն, ազգանուն	
2. Հարցվողի անուն, ազգանուն		5. Բնակության հասցե	
3. Հեռախոսահամար / նշել ցանկացած կոնտակտային տվյալ		6. Համայնք	

Կազմեցին՝

(կազմակերպություն)

(տնօրեն)

(ստորագրությունը)

(կազմակերպություն)

(տնօրեն)

(ստորագրությունը)

4. ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (հարցվողի հերթական համարը վերցնել շրջանակի մեջ)

No	1. Անուն, ազգանուն 1. նախ լրացնել բոլոր SS անդամների անուն, ազգանունները սկսած տան գլխավորից, 2. ապա յուրաքանչյուր անդամի մասին տալ 2-7 հարցերը, 3. ապա յուրաքանչյուր անդամի մասին տալ 8-րդ հարցը)	2. Կապը SS գլխավորի հետ 1. Գլխավորը 2. Ամուսին/ կին 3. Աղջիկ/ տղա 4. Հայր/ մայր 5. Քույր/ եղբայր 6. Տատիկ/ պապիկ 7. Փեսա/ հարս 8. Թոռնիկ 9. Սկեսուր/ սկեսրայր 10. Այլ	3. Սեռը	4. Ծննդյան ամսաթիվը (օր/ամիս/ տարի)	5. Էթնիկ պատկանելիությունը 1. Հայ 2. Եզդի 3. Քուրդ 4. Ասորի 5. Այլ /նշել/	6. Ավարտած կրթամակարդակը 1. չունի տարրական 2. տարրական 3. հիմնական 4. միջնակարգ/ ավագ դպրոց 5. միջնակարգ մասնագիտական 6. բարձրագույն (բակալավր կամ մագիստրոս) 7. հետբուհական 98. կիրառելի չէ /մինչև 6 տարեկան/	7. Հաշմանդամության կարգավիճակը 1. I աստիճան 2. II աստիճան 3. III աստիճան 4. Այլ 5. Կիրառելի չէ	8. Զբաղվածություն /Հնարավոր են մի քանի պատասխաններ/ 1. Աշխատող 2. Տարիքային կենսաթոշակառու 3. Աշակերտ 4. Ուսանող (ցերեկային) 5. Հեռակա ուսանող 6. Չի աշխատում և չի փնտրում 7. Գործազուրկ (փնտրում է աշխատանք) 8. Պարտադիր զինծառայող 9. Կիրառելի չէ /մինչև 6 տարեկան և այլ դեպքեր/
			1. Իգական 2. Սրական					
1		1						
2								
3								
4								
5								

5. SS-ի ընդհանուր եկամուտը	Եկամուտի տեսակը (ՀՀ դրամ) Նշել տարեկան եկամուտը (երբ հարցվողը դժվարանում է պատասխանել տարվա համար, հարցնել 1ամսվա համար, ճշել համապատասխան ամիսների քանակը և բազմապատկել)							
	1. Գյուղատնտեսական (արտադրություն և վաճառք)			6. Կրթաթոշակ			11. Աշխատանք արտերկրում	
	2. Անասնապահական (արտադրություն և վաճառք)			7. Տարիքային կենսաթոշակ			12. Այլ	
	3. Վարձու աշխատանք			8. Հաշմանդամության նպաստ				
	4. Ինքնազբաղվածություն			9. Աղքատության ընտանեկան նպաստ			Ընդամենը	
	5. Ձեռնարկատիրական գործունեություն			10. Այլ նպաստ /նշել/				

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագրի համար հանրային քննարկում և հրապարակման պլան

ՅԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԲԷՑ	Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր
ԿՎ	Կիլովոլտ
ԿՎԺ	Կիլովատտ/ժամ
ՄԺ	Մեգավատտ/ժամ
ԷԲՊՆ	ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն
ՀԿ	Հասարակական Կազմակերպություն
ԱԵԱ	Ազդեցության ենթարկված անձ
ՆՄԱ	Նյութական մշակութային արժեքներ
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՎԳՊ	Վերաբնակեցման գործողությունների պլան
ԱԳ	Անվտանգության Գոտի
ՎՔՀ	Վերաբնակեցման քաղաքականության հայեցակարգը
SU	Տեխնիկական Առաջադրանք
ՀԲ	Համաշխարհային Բանկ

1. Նկարագրություն

Համաձայն Համաշխարհային Բանկի ԳՁ 4.12 ուղեցույցների, ԱԵԱ պետք է լիովին խորհրդատվություն տրամադրվի և հնարավորություն տրվի մասնակցելու ՎԳՊ-ն պատրաստելու և իրականացնելու բոլոր փուլերին: Նույն սկզբունքով, ԱԵԱ պետք է պատշաճ կերպով և ժամանակին տեղեկացվի պլանավորման գործընթացի արդյունքների, ինչպես նաև ՎԳՊ-ի իրականացման ժամանակացույցի և գործընթացների վերաբերյալ:

Հանրային տեղեկատվական և խորհրդատվական քարոզարշավները պետք է կատարվեն ԲԷՑ-ի կողմից ՎԳՊ-ի իրականացման գործընթացի ամբողջ փուլերի ընթացքում, որը պետք է կատարվի ծրագրի շինարարական կապալառուի՝ Կալպատարու ընկերության վերաբնակեցման և սոցիալական հարցերով խմբի աջակցությամբ: Ազդեցության ենթարկված կողմերին հնարավորություն կտրվի ներկայացնել իրենց գաղափարները և առաջարկությունները, որպես ներդրում վերաբնակեցման գործողությունների պլանավորման և իրականացման մեջ: Այս հարցով հետաքրքրված տարբեր հասարակական կազմակերպություններ ԲԷՑ-ի կողմից ակտիվորեն կընդգրկվեն հանրային քննարկումների և տեղեկատվության հրապարակման մեջ:

Հանրային քննարկումների և հրապարակումների պլանը (ՀՔՀՊ) նախատեսված է հանրային քննարկումների (ՀՔ) կիրառելի գործընթացներ, մեխանիզմներ և սկզբունքներ, ինչպես նաև տեղեկատվության հրապարակումներ մշակելու համար:

2. Հանրային քննարկումներ

Ա. Ոչ պաշտոնական հանրային քննարկումներ

ՎԳՊ-ի կազմման գործընթացի ժամանակ ԱԵԱ-ի ներկայացուցիչների և տեղական կառավարման մարմինների հետ չափման, գույքագրման և մարդահամարի ընթացքում և դրանցից առաջ ոչ պաշտոնական լուսմներ կիրականացվեն գույքագրող և գնահատող ընկերության կողմից: ԱԵԱ կտեղեկացվեն վերաբնակեցման վերաբերյալ կապված տեղազննման և ժամանակացույցի հետ:

Բ. Վերջնաժամկետի վերաբերյալ հայտարարություն

Վերջնաժամկետի վերաբերյալ ԱԵԱ կտեղեկացվեն տեղազննումն սկսելուց մեկ շաբաթ առաջ: Հայտարարությունը կփակցվի Տեղական Ինքնակառավարման Մարմինների (ՏԻՄ) գրասենյակում (Հավելված 1):

Գ. ՎԳՊ-ի կազմման ընթացքում պաշտոնական հանրային քննարկումներ

ԱԵԱ հետ հանրային քննարկումները նրանց փոխհատուցման, վերաբնակեցման տեղեկատվության հրապարակման մասին պետք է երաշխավորվի ՀՀ Կառավարության կողմից Նախնական Հետազոտման վերաբերյալ Որոշման հաստատմամբ:

Վայրը՝ Բոլոր ազդակիր համայնքներում հանրային քննարկումները կկազմակերպվեն այնպիսի վայրերում, որոնք հասանելի կլինեն ԱԵԱ համար, օրինակ ՏԻՄ-երի գրասենյակում, մշակույթի կենտրոններում, դպրոցներում և այլն: Վայրը կընտրվի և կհամաձայնեցվի ՏԻՄ-երի հետ:

Կազմակերպչական գործողություններ՝ նախքան լուսմները մի քանի կազմակերպչական գործողություններ կիրականացվեն, որոնք են՝

- Ազդեցության ենթարկված բոլոր համայնքների ղեկավարները պաշտոնապես կծանուցվեն ՀՔ-երի ամսաթվերի և օրակարգի վերաբերյալ (ներկայացված է Հավելված 4-ում) և կառաջարկվեն աջակցել կազմակերպչական հարցերով (վայր, ԱԵԱ մասնակցություն):
- ԱԵԱ վերջնական ցանկը մինչև լուսմները կուղարկվի համայնքների ղեկավարներին ապահովելու ԱԵԱ կամ նրանց ներկայացուցիչների լիարժեք մասնակցությունը: Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձվի կանանց և խոցելի խմբերին՝ ապահովելով նրանց ներկայությունը:
- ՀՔ-երի վերաբերյալ հայտարարությունը պետք է հրատարակվի նախքան ՀՔ-ն սկսելը:
 - Հայտարարությունը պետք է հրատարակվի տեղական լրատվամիջոցներում (եթե այդպիսին կա)
 - Հայտարարություն ՏԻՄ գրասենյակում
- Կալպատարու ընկերության ներկայացուցիչը կգանգահարի ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսության յուրաքանչյուր գլխավորին կամ անդամին (եթե հեռախոսահամարներն առկա են) և կհրավիրի նրան, ինչպես նաև ընտանիքի ցանկացած այլ անդամի, ով ցանկանում մասնակցել:
- ՀԿ-երը նույնպես կտեղեկացվեն ՀՔ-երի ժամանակացույցի վերաբերյալ (տարածաշրջանում ակտիվորեն ընդգրկված ՀԿ-ների ցանկը կոնտակտային տվյալներով հանդերձ ներկայացված է Հավելված 2-ում):

ՀՔ-երի փաստաթղթերը՝ Հանրային բոլոր լուսմների վերաբերյալ փաստաթղթերը պետք է կազմվեն Կալպատարու ընկերության կողմից և ներկայացվեն ԲԷՑ-ին:

- Հանրային բոլոր լուսմները պետք է ձայնագրվեն և հանդիպման արձանագրություն պետք է կազմվի:
- Մասնակիցների ցանկը պետք է ներկայացվի, որպես արձանագրության մի մաս:
- ԱԵԱ կողմից բարձրացված խնդիրների, հանդիման ընթացքում պատասխանած հարցերի և անպատասխան մնացած հարցերի ամփոփ նկարագրություն պետք է կազմվի յուրաքանչյուր ՀՔ-

ից հետո: Անհրաժեշտության դեպքում գործողության պլան կկազմվի բարձրացված խնդիրները լուծելու համար: Վերջնական որոշումների վերաբերյալ պետք է տեղեկացվեն համայնքները կամ կոնկրետ ԱԵԱ և գրանցվեն:

- ՀՔ-երի ժամանակ պետք է լուսանկարներ արվեն:
- ՎԳՊ-ի մեջ կներկայացվի քննարկումների ամփոփումը: Հանդիպման արձանագրությունը կկցվի ՎԳՊ-ին:

Ներկայացվելու ենթակա տեղեկատվություն՝ ԱԵԱ կտեղեկացվեն ծրագրի, ժամանակացույցի, փոխհատուցման վճարումների, գնահատման մեթոդաբանության և հողի ձեռքբերման գործընթացների վերաբերյալ: Առաջարկված օրակարգը ներկայացված է Հավելված 4-ում: Հանրային տեղեկատվական գրքուկները վերջնաժամկետի, իրավասության չափանիշների և իրավունքների, փոխհատուցման միջոցների, բողոքների կարգավորման մեխանիզմի գործընթացի հետ միասին կտրամադրվեն ազդեցության ենթարկված յուրաքանչյուր տնային տնտեսության (Հավելված 3): Այս նյութերը, ինչպես նաև ՎՔԾ-ի հայերեն պատճենը նույնպես կտրամադրվի ՏԻՄ-երին, այնպես որ բոլոր ԱԵԱ և/կամ համայնքների ղեկավարները կունենան դրանք:

Մասնակիցներ՝ ՀՔ-երը կիրականացվեն ԲԷՑ-ի կողմից, Կալպատարու ընկերության մասնագետների (սոցիալական հարցերով մասնագետի և ճարտարագետի) աջակցությամբ: Գնահատող կազմակերպության գնահատման հարցերով մասնագետը կներկայացնի Գնահատման Մեթոդաբանությունը:

Դ. ՎԳՊ-ի կազմման և շինարարության ընթացքում ՀՔ-երը

ԱԵԱ հետ լրացուցիչ ոչ պաշտոնական լուսմներ կիրականացվեն ՎԳՊ-ի կազմման փուլում, մասնավորապես ՎԳՊ-ի կազմման մասնագետի/խմբի հետ պայմանագրի ստորագրման ժամանակ: Շինարարական հարցերով կապալառուն բոլոր համայնքներում ՀՔ-եր կկազմակերպի ընդհանուր բնակչության համար նախքան շինարարությունն սկսելը, որպեսզի համայնքների անդամներին տեղեկացնի շինարարության ժամանակացույցի, մոտեցումների, անվտանգության մեխանիզմների և բողոքների կարգավորման մեխանիզմի վերաբերյալ:

3. Վերաբնակեցման հետ կապված փաստաթղթերի հրապարակումը

ՀՔ-երի ժամանակ Կալպատարու ընկերությունը կբաժանի Ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվական գրքուկներ իրավասության աղյուսակի հետ միասին, որում ծրագրի նկարագրությունը, բողոքների կարգավորման մեխանիզմը, իրավասությունները և փոխհատուցումները, ինչպես նաև հաճախակի տրվող հարցերի պատասխանները կներկայացվեն (Հավելված 3):

ՀՔ-երի ժամանակ ՎՔԾ-ն կհրապարակվի համայնքներում:

ՀԲ-ի կողմից ՎԳՊ-ի հաստատումից հետո պատճենը կհրապարակվի մեկ շաբաթով, որը ժամանակ կտա բոլոր շահագրգիռ կողմերին ներկայացնելու ՎԳՊ-ի վերաբերյալ իրենց մեկնաբանությունները և բողոքները: ՎԳՊ-ն կհրապարակվի՝

- ԱԵԱ համար ՏԻՄ-երի գրասենյակներում
- Պատճենը կհրապարակվի ԲԷՑ-ի կայքում (www.hven.am)

Վերջնական ՎԳՊ-ն հայերենով կհրատարակվի ԲԷՑ-ի և ՀԲ-ի կայքերում: ՎԳՊ-ի հաստատված պատճենը առկա կլինի նաև տարածաշրջանային լիազոր մարմինների գրասենյակներում, ինչպես նաև ազդեցության ենթարկված համայնքների ՏԻՄ-երի գրասենյակներում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ն տեղեկացնում է, որ Հրագրան ՋԷԿ-ը Շինուհայր ենթակայանին միացնող 220կՎ բարձրավոլտ էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի շրջանակներում ազդակիր անձանց մարդահամարը և ազդեցության ենթարկված սեփականության գույքագրումը կմեկնարկի 2015թ. մարտի 10-ին:

Միաժամանակ տեղեկացնում ենք, որ մարդահամարի և գույքագրման օրը՝ 2015թ. մարտի 10-ը հանդիսանում է վերջնաժամկետ, որից հետո սեփականության վրա կատարված բարելավումների դիմաց փոխհատուցում չի տրվելու:

Ազդակիր անձանց մարդահամարը և ազդեցության ենթարկված սեփականության գույքագրումն իրականացնելու է «Ֆինափ» ՍՊԸ-ն:

ՀՔՀՊ Հավելված 2

Տարածաշրջանում գործող ՀԿ-ների ցանկ

#	Մարզ	Անուն	Կոնտակտային անձ	Տվյալներ
1	Վայոց Ձոր	Հայաստանի Կանաչների Միություն ՀԿ, Վայոց Ձորի մասնաճյուղ	Շիրակ Միքայելյան	shirakvayq@gmail.com +374 282 2-11-70 , +374 093 28-93-26
2	Վայոց Ձոր	Տարածաշրջանային Զարգացման Կենտրոն ՀԿ	Ալեքսան Ավագյան	arpa@list.ru +374 281 2 06 01, 2 06 03, +374 281 2 21 13 (fax)
3	Վայոց Ձոր	Կանանց Տարածաշրջանային Ասոցիացիա ՀԿ, Եղեգնաձոր	Սահանուշ Գաբրիելյան	sahanushgabrielyan@yandex.ru +374 281 2.20.10, +374093 081 660
4	Վայոց Ձոր	Ընդդեմ օրինական կամավորության ՀԿ, Վայքի մասնաճյուղ	Նորայր Հովակիմյան	vqkvayk@mail.ru +374 282 2 29 09, +374 093 74 50 84
5	Սյունիք	Գորիսի Օրհուս Կենտրոն	Նվեր Պողոսյան Մելադա Հարությունյան	374 94/ 81 50 52,/374 096/09 08 95, info_goris@aarhus.am , nver.goris@mail.ru , nver.goris@gmail.com , mharoutunyan@mail.ru
6	Սյունիք	Էկո-Սիս ՀԿ	Կամո Սաֆրազյան	+374 55 77-68-00 ecosisian@yahoo.com

Ծրագրի տեղեկատվական գրքույկ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման վերակառուցման ծրագիր Հայաստանում Փոխհատուցման միջոցառումների տեղեկատվական գրքույկ

Ծրագրի նկարագրությունը

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը վարկ է վերցրել Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկից բարձր լարման էլեկտրահաղորդման ցանցի կրիտիկական հատվածների կառուցման համար: Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր Փակ Բաժնետիրական Ընկերությունը սահմանել է էլեկտրահաղորդման գծի հատվածները Հրագրանի ՋԷԿ-ից (հյուսիս-արևելքում) Շինուհայրի ենթակայան (հարավում): Նորատուս, Լիճք, Վարդենիս, Վայք, Որոտան 1 էլեկտրահաղորդման գծերը ներառող այդ հատվածը միացնում է էլեկտրաէներգիայի արտադրման երկու գլխավոր կենտրոններ և սպասարկում Հայաստանի կենտրոնական-արևելյան մասի էլեկտրաէներգիայի մեծ թվով սպառողներին:

Ծրագիրը ներառում է նոր հենարանների/սյուների մոնտաժումը, ներառյալ հիմքերը, գոյություն ունեցող հաղորդալարերի, մեկուսիչների և ենթակառուցվածքների, ինչպես նաև սարքավորումների այլ կարևոր մասերի փոխարինումը: Նոր գծի երկարությունը կլինի մոտավորապես 230 կմ և հիմնականում կկառուցվի առկա 220 կՎ էլեկտրահաղորդման գծի միջանցքին զուգահեռ: էլեկտրահաղորդման առկա գիծը հասել է իր ծառայության ժամկետի ավարտին և շահագործումից դուրս կբերվի նոր գիծը կառուցելուց հետո:

Այս ծրագիրը շատ կարևոր քայլ է էլեկտրահաղորդման որակի բարելավման և Հայաստանում էներգահամակարգի անվտանգության բարձրացման համար: Ծրագրից կշահեն ինչպես այս էլեկտրահաղորդման գծով սպասարկվող համայնքները, այնպես էլ ամբողջ երկիրը:

Ծրագրի սահմանները եզրագծվում են

- Կոտայքի մարզում Հրագրան քաղաքով, Լճաշեն, Լճափ, Հայրավանք, Երանոս և Լիճք, գյուղական և Գավառ քաղաքային համայնքներով,
- Վայոց Ձորի մարզում՝ Մելիմի լեռնանցքով և Արփա գետով, Աղնջաձոր, Քարազուլիս, Սալլի, Շաթին գյուղական և Եղեգնաձոր և Վայք քաղաքային համայնքներով,
- Սյունիքի մարզում Անգեղակոթ, Շաքի, Աղիտու, Ույծ, Վաղատին, Նորավան և Շինուհայր գյուղական համայնքներով:

Նախագծային աշխատանքների ընթացքում հիմնական նպատակն էր հնարավորիս խուսափել մասնավոր հողերի օգտագործումից: Ինչպես նշվեց, էլեկտրահաղորդման գիծը կանցկացվի հիմնականում գոյություն ունեցող գծին զուգահեռ: Վերջինից շեղումները կատարվել են միայն բնակավայրերը, շենք շինությունները, օգտագործելի մասնավոր հողակտորները և հետագայում նախատեսվող բնակելի տարածքները շրջանցելու նպատակով: Մակայն, որոշ դեպքերում հենարանների տեղադրումը մասնավոր հողերում անխուսափելի է եղել: Այս պատճառով էլ նախատեսվում է համայնքային և մասնավոր որոշ փոքր հողակտորների ձեռքբերում (օտարում)՝ հենարանների հիմքերի համար: Նման դեպքերի համար ձեռքբերողը (Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցերը) փոխհատուցելու է այդ հողատարածքների ձեռքբերման, և այլ կորուստների (մշակաբույս, ծառ, շինություն և այլն) դիմաց: Որոշ դեպքերում մոտեցման ճանապարհների կամ շինարարական աշխատանքների արդյունքում կարող են վնասվել մշակաբույսեր, ծառեր: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հասցրած ցանկացած վնասի համար ևս նախատեսված է համապատասխան փոխհատուցում:

Փոխհատուցումների հաշվարկման և տրամադրման մոտեցումները և սկզբունքները մշակվել են ՀՀ օրենսդրության և Համաշխարհային բանկի սոցիալական ապահովության քաղաքականությանը համապատասխան և արտացոլված են վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակում: Այդ փաստաթղթի պատճենը հասանելի է տեղական ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակներում:

Այս գրքույկի նպատակն է տեղեկացնել ծրագրի ազդակիր անձանց նրանց իրավունքների, բողոքները ներկայացնելու ընթացակարգի, փոխհատուցումների հաշվարկի սկզբունքների, օտարման գործընթացի փուլերի մասին: Գրքույկի վերջում անդրադարձ է արվել մարդկանց կողմից փոխհատուցման գործընթացի վերաբերյալ հաճախակի տրվող հարցերին և Ծրագրի աշխատակազմի կոնտակտային տվյալներին լրացուցիչ տեղեկատվություն ստանալու կամ բողոքներ ու առաջարկներ ուղարկելու համար:

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻ ՁԵՌՔԲԵՐՄԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԾԻ ՀԱՄԱՐ

Ընդհանուր առմամբ Ծրագիրն ազդեցություն չի ունենա ամբողջ հողատարածքի վրա: Էլեկտրահաղորդման գծի շինարարության համար հողատարածքն անհրաժեշտ է հենարանի յուրաքանչյուր հիմքի և հենարանին ժամանակավոր մոտեցման համար: Հետագայում հենարանների մոնտաժումը և էլեկտրահաղորդման գծի անցկացումը կարող է ժամանակավոր ազդեցություն ունենալ մշակաբույսերի կամ ծառերի վրա:

Ծրագիրը կունենա հողերի վրա մշտական և ժամանակավոր ազդեցություն:

Մշտականի պարագայում, հողի ձեռքբերումն անհրաժեշտ կլինի հենարանների հիմքերի կառուցման համար: Ձեռքբերվող հողերը, ինչպես նաև դրան հարակից այլ վնասները կփոխհատուցվեն ստորև նկարագրված սկզբունքների համապատասխան:

Ժամանակավոր ազդեցություն կարող է լինել հետևյալ դեպքերում՝

- հողի ուսումնասիրման ընթացքում մշակաբույսերը/ծառերը վնասելու դեպքում,
- մուտքի ճանապարհների շինարարության համար մշակաբույսերը/հողատարածքը վնասելու դեպքում,
- գիծն անցկացնելու ժամանակ մշակաբույսերը վնասելու դեպքում:

Ժամականավոր ազդեցության արդյունքում հասցված բոլոր վնասները կփոխհատուցվեն:

ԱԳ-ում հնարավոր է կատարել գյուղատնտեսական աշխտանքներ (բարձրության սահմանափակումով) կամ օգտագործել որպես արոտավայրեր, բացառությամբ հենարանի հիմքի մշտապես փակված տարածքից:

ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Ծրագրի շրջանակներում փոխհատուցմը տրամադրվելու է՝

- բոլոր տնային տնտեսությունները, ովքեր կորցնում են իրենց օրինական (կադաստրում գրանցված), օրինականացման ենթակա (կադաստրում չգրանցված, սակայն գրանցման ենթակա) կամ օգտագործվող հողերը,
- վարձակալները,
- հողին կցված կառույցների, բույսերի, ծառերի կամ այլ օբյեկտների տերերը:

Փոխհատուցման ենթակա կորուստների համար սահմանվում է վերջնաժամկետ: Վերջնաժամկետը մանրամասն մարդահամարի և կորուստների գույքագրման սկիզբն է: Ծրագրի ազդեցության տակ գտնվող տարածքներում նոր բնակեցումները, բարելավումները կամ գործողությունների սկսումը վերջնաժամկետից հետո ենթակա չեն փոխհատուցման:

ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ. ԻՆՉՊԵ՞Ս ԿԱՐԵՒԻ Է ԲՈՂՈՔ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԵԼ

Եթե Դուք, որպես ԱԵԱ, ունեք դժգոհություն կամ բողոք ծրագրի իրականացման, փոխհատուցման գործընթացի կամ ցանկացած այլ հարցի վերաբերյալ, ապա ստեղծված բողոքարկման մեխանիզմը հնարավորություն է տալիս արտահայտելու Ձեր բողոքը/դժգոհությունը: Բողոքարկման մեխանիզմը սահմանված է այս Ծրագրի կողմից և կազմված է երեք հիմնական քայլերից, որի նպատակն է ժամանակին և պատշաճ կերպով լուծել խնդիրները: Փորձ կարվի բոլոր խնդիրները լուծել առաջին քայլի շրջանակում:

Քայլ 1. Բարձրավուրտ էլեկտրացանցերի բողոքարկման հարցերով համակարգող

Առաջին աստիճանում Ձեր համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչը կընդունի Ձեր բողոք-դիմումները և կփոխանցի դրանք ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողին: Դուք կարող եք նաև ուղղակիորեն կապ հաստատել ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողի հետ հետևյալ կոնտակտային հեռախոսահամարով և հասցեով:

- Միշա Բադրամյան, ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչ, էլ. փոստ՝ hvenbec@gmail.com, հեռ.՝ + 374 10 72 03 80,

ԲԷՑ-ի բողոքարկման հարցերով համակարգողը կպատասխանի գրանցված բողոքներին ոչ ուշ, քան 15 օրի ընթացքում:

Քայլ 2. Բողոքների Կարգավորման Հանձնաժողով

Եթե ԲԷՑ-ի բողոքարկման համակարգողը չի կարողանում լուծել խնդիրը կամ Դուք բավարարված չեք խնդրի լուծման առաջարկված տարբերակով, Դուք կարող եք գրավոր բողոք ներկայացնել հատուկ այդ նպատակով ստեղծված բողոքարկման հանձնաժողովին: Այդ բողոքները պետք է ուղարկվեն ԲԷՑ-ի գրասենյակ (հասցեն նշված է “Հետադարձ կապ բաժնում”) կամ էլեկտրոնային փոստին: Բողոքը պետք է մակագրել/ուղղել “Հրագրան-Շինուհայր բողոքարկման հանձնաժողովին”:

Քայլ 3. Դատարան

Եթե Ձեզ չի բավարարվում Բողոքարկման Կարգավորման Հանձնաժողովի որոշումը և Դուք ցանկանում եք շարունակել գործընթացը, ապա Դուք կարող եք դիմել դատարան, որի կայացրած որոշումը կլինի վերջնական:

Անկախ ներկայացված բողոքարկման մեխանիզմից և ընթացակարգերից, ԱԵԱ իրավունք ունեն իրենց բողոքները դատարան ներկայացնել ծրագրի իրականացման ցանկացած պահի:

ՓՈՒՆՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾՐԸԹԱՑԻ ՎԵՐԱԲԵՐՑԱԼ ՀԱՃԱՄԱԿԻ ՏՐՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

- *Որտեղի՞ց ես կարող եմ ձեռք բերել Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը և Վերաբնակեցման գործողությունների պլանը:*

Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակը և վերաբնակեցման գործողությունների պլանը հասանելի կլինի Տեղական Ինքնակառավարման մարմինների գրասենյակում: Ինչպես նաև Բարձրավուրտ էլեկտրացանցերի կայքում (www.hven.am): Համապատասխան կոնտակտային անձի մանրամասն տվյալները կարող եք տեսնել Տեղեկատվական Գրքույկի վերջում:

- *Ինչպե՞ս է վճարվելու փոխհատուցումը:*

Փոխհատուցման վճարումը ՎԳՊ-ի իրականացման կարևորագույն փուլերից մեկն է: Նախատեսված քայլերն են՝

- ա. Ձեզ համար լավագույն պայմաններ ապահովող առևտրային բանկերի ընտրությունը (աշխարհագրական դիրքը և գործարքի արժեքը): Դուք կարող եք նաև գործել իրենց առկա բանկային հաշիվների միջոցով:
- բ. ԱԵԱ հետ հողի օտարման պայմանագրի ստորագրում:
- գ. Փոխհատուցման, նպաստների գումարի փոխանցումը ԱԵԱ հաշվեհամարներին:
- դ. Փոխհատուցումը վճարելուց հետո 14 օրվա ընթացքում ԱԵԱ կողմից ունեցվածքի լքում:
- ե. Հողի/կառույցի տիրապետումը ԲԷՑ-ի կողմից:

➤ ***Եթե սեփականատերը մահացած է, ինչպե՞ս է տրամադրվում փոխհատուցումը:***

Եթե սեփականատերն ունի ժառանգներ, ապա փոխհատուցումը կվճարվի նրանց համապատասխան ժառանգության փաստաթղթերը ձևակերպելուց հետո: Եթե ժառանգներ չկան, ապա փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Խնդրում ենք դիմել նոտարներին կամ իրավաբաններին փաստաթղթերի ձևակերպման գործընթացի վերաբերյալ խորհրդատվություն ստանալու համար:

➤ ***Հողի ձեռքբերման համար պայմանագիրը ստորագրելու ժամանակ ի՞նչ պետք է ունենամ ինձ հետ:***

Բոլոր անձինք, ովքեր ունեն հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք, պետք է ներկայանան նոտարական գրասենյակ: Եթե սեփականատերը չի կարող ներկայանալ, ապա պետք է ներկայացվի լիազորագիր մեկ այլ սեփականատիրոջ անունով:

Պետք է տրամադրվեն ստորև նշված փաստաթղթերի բնօրինակները՝

1. Անձնագիրը
2. Սեփականության վկայականը
3. Եթե բացի սեփականատիրոջից կան գույքի նկատմամբ իրավունք ունեցող այլ անձինք, ապա պետք է ներկայացվի գույքային իրավունքի վկայականը (օրինակ՝ վարձակալության վկայականը, գրավի վկայականը)
4. Ամուսնության վկայական. ամուսիններից մեկի ներկայությունը պահանջվում է Համաձայնագիրը ստորագրելու համար (անկախ փաստաթուղթը կտրամադրվի նոտարի կողմից) հողի/անշարժ գույքի ձեռքբերման նպատակով կամ պետք է առկա լինի ամուսինների կողմից տրվախ լիազորագիրը*

*Ամուսինները համարվում են համասեփականատերեր, եթե սեփականությունը ձեռք է բերվել համատեղ կյանքի ընթացքում, նույնիսկ եթե նրանցից մեկի անունը նշված չէ սեփականության վկայականում:

➤ ***Եթե սեփականատերը գտնվում է Հայաստանից դուրս, ինչպե՞ս նա կարող է ստանալ փոխհատուցումը:***

Եթե սեփականատերը գտնվում է Հայաստանից դուրս, ապա նա կարող է ուղարկել լիազորագիր այլ անձի անունով, օրինակ՝ իր հարազատի կամ մոտ ընկերոջ, հողի օտարման պայմանագիրը ստորագրելու և փոխհատուցումը ստանալու համար: Կարող եք խորհրդակցել նոտարների կամ իրավաբանների հետ լիազորագրի ձևի վերաբերյալ: Եթե չկնքվի օտարման պայմանագիրը, ապա Ձեր գույքը կօտարվի դատական կարգով, և փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվեհամարին: Եթե ոչ մի ներկայացուցիչ չի նշանակված, սեփականությունը օրինական ձևով կօտարվի դատական գործընթացի միջոցով, և փոխհատուցումը կփոխանցվի դատարանի դեպոզիտային հաշվին: Հետագայում դատարանը այդ փոխհատուցումը կվճարի ցանկացած անձի, ով կհաստատի իր իրավական հիմքերը այդ գումարը ստանալու համար:

➤ ***Եթե ես չունեմ բանկային հաշիվ, պարտավո՞ր եմ արդյոք փոխհատուցումը ստանալու համար վճարել բանկային հաշվի բացման համար:***

Դուք կարող եք ստանալ փոխհատուցում անմիջապես Ձեր անձնական բանկային հաշվեհամարի վրա: Համոզվեք, որ այդ հաշվեհամարը նշված է հողի օտարման պայմանագրում: Եթե դուք չունեք բանկային հաշվեհամար, ապա Ձեզ համար Ծրագիրը կբացի անվճար հաշվեհամար:

➤ ***Ո՞վ ունի լրացուցիչ անվճար իրավաբանական աջակցության իրավունք՝ Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի մշակման և փոխհատուցումների վճարման ընթացքում:***

Խոցելի տնային տնտեսությունները ունեն լրացուցիչ անվճար իրավաբանական խորհրդատվության կամ սոցիալական աշխատողների աջակցության իրավունք: Խնդրում ենք կապ հաստատել Շինարարական կազմակերպության Սոցիալական հարցերով մասնագետի հետ: Կոնտակտային տվյալները ներկայացված են ստորև:

➤ ***Ո՞վ է համարվում խոցելի տնային տնտեսություն:***

Խոցելի խմբեր են համարվում՝

- Աղքատ տնային տնտեսությունները, որոնք գրանցված են ՀՀ ԱՍՀՆ Ընտանեկան Նպաստների Համակարգում և ստանում են համապատասխան դրամական նպաստ՝ սահմանված ՀՀ օրենսդրությամբ:
- Միայնակ, այրի կամ ընտանիքի կերակրողին կորցրած կանանցից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ բացի թոշակատուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի ուրիշ աշխատող անձ չկա:
- Թոշակատուներից, տարեցներից բաղկացած տնտեսությունները, որտեղ թոշակատուից, ՀՀ զինված ուժերում ծառայողից, 1-ին և 2-րդ կարգի հաշմանդամից կամ մինչև 23 տարեկան առկա համակարգում սովորող ուսանողից բացի ուրիշ աշխատող անձ չկա:

➤ ***Հնարավո՞ր է արդյոք, որ շինարարությունը սկսվի մինչ փոխհատուցումների տրամադրումը:***

Կապալառուն չի սկսելու շինարարություն Ծրագրի հողերի օտարման ազդեցությունների շրջանակում գտնվող որևէ հատվածում, մինչև՝ ա) վերաբնակեցման պլանը ամբողջովին իրականացված է, բ) բոլոր նախատեսված փոխհատուցումները և նպաստները վճարված են, գ) ազդեցության ենթակա տարածքները վերաձևակերևյալված են, դ) անկախ մոնիտորինգային գործակալության կողմից պատրաստվել է համապատասխանության հաշվետվություն և հաստատվել է ՀԲ-ի կողմից:

➤ ***Ի՞նչ կարող է լինել, եթե սեփականատերը հրաժարվում է պայմանագիրը ստորագրելուց:***

Տվյալ դեպքում կսկսվի հարկադիր օտարման գործընթացը: Ծրագրի համար հարկադիր օտարումներ կկիրառվեն միայն բացառիկ դեպքերում, երբ ԱԵԱ և ԲԷՑ-ի միջև բանակցությունները ձախողվեն: ԲԷՑ-ը չի զբաղեցնի անհրաժեշտ հողակտորները մինչև՝

- օրենքով սահմանված պատշաճ դատական գործընթացի նախաձեռնումը,
- դատարանի որոշումը կայացվել է և պատշաճ կերպով տեղեկացվել ազդակիր ՏՏ-երին/ԱԵԱ ,
- փոխհատուցման/վերականգնման գումարների փոխանցումը դատարանի դեպոզիտային հաշվին,

Համաձայն «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքի՝ դատական կարգով սեփականության օտարման գործընթացը հետևյալն է՝

- Ձեռքբերողը պետք է ուղարկի սեփականության օտարման պայմանագրի նախագիծը (ներառյալ վերագնահատումը, եթե կա) գույքի սեփականատիրոջը և բոլոր այն անձանց, ովքեր ձեռք բերվող գույքի նկատմամբ ունեն որևէ գույքային իրավունք:

- Եթե օտարման պայմանագրի նախագիծը ուղարկելուց հետո **3** ամսվա ընթացքում չի ստորագրվում օտարման պայմանագիրը, ապա ԲԷՑ-ը կարող է սկսել դատարան դիմելու գործընթացը՝ սեփականության իրավունքի փոխանցման համար:
- Գործընթացն սկսելու համար ԲԷՑ-ը պետք է դատարանի դեպոզիտային հաշվին փոխանցի փոխհատուցման հաշվարկված արժեքը, որը պետք է վճարվի ԱԵԱ և պետք է ծանուցի այդ մասին սեփականատիրոջը և սեփականության նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցող անձանց: Եթե ԱԵԱ-ն ստանում է դեպոզիտ հանձնված գումարը, ապա սեփականության օտարման պայմանագիրը համարվում է կնքված: ԲԷՑ-ը ունի դատարանի դեպոզիտային հաշվի տվյալները: Մեկ բանկային աշխատանքային օրը բավարար է փոխանցում կատարելու համար:
- Եթե Օտարման պայմանագիրը չի ստորագրվում փոխհատուցման գումարը դեպոզիտ հանձնելուց հետո **7** օրվա ընթացքում, ապա ԲԷՑ-ը պետք է մեկամսյա ժամկետում սեփականության օտարման հայց ներկայացնի դատարան: Դատարանում կարող է քննարկվել միայն առաջարկվող փոխհատուցման գումարը: Գույքի օտարման ձևամար ձեռքբերողի իրավունքը չի կարող քննարկվել:
- ԲԷՑ-ն իրավունք ունի սեփականությունն օտարել միայն դատարանի որոշման ուժի մեջ մտնելու պահից:

➤ **Ի՞նչ կարող եմ անել, եթե ես իմ բողոքը, հարցը կեկտրոնային նամակով ուղարկելու, կամ էլ Երևան գրասենյակ բերելու հնարավորություն չունենմ:**

Խնդրում ենք, կապ հաստատել Ձեր համայնքում Տեղական ինքնակառավարման մարմիններում նշանակված պատասխանատուի հետ և նա կօգնի Ձեզ նամակ ուղարկել ԲԷՑ-ի էլ. փոստին:

Փոխհատուցման մանրամասները ներկայացված են ստորև աղյուսակում: Աղյուսակի ամբողջական տարբերակը, որը ներառում է նաև այլ հնարավոր ազդեցության տեսակներ, որոնցից նախագիծը նախնական տվյալներով խուսափել է, ներկայացված է Վերաբնակեցման քաղաքականության շրջանակում, որի բնօրինակը անգլերեն է և դրա թարգմանությունը հասանելի է տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ գյուղապետարաններ/քաղաքապետարաններ:

Փոխհատուցման հետ կապված իրավասությունները նշված են ստորև ներկայացված աղյուսակում՝

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Օրինական սեփականատերեր	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	<p>Հողի սեփականատերերը կստանան (i) կանխիկ փոխհատուցում շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը կլինի)՝ գումարած 15% դրամական նպաստ: Որտեղ չկա հողի ակտիվ շուկա, փոխհատուցման համար կանխիկ գումարը հաշվարկվում է հիմնվելով մինույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի հավասարագոր բերքատու հողակտորների արժեքի վրա՝ գումարած 15% դրամական նպաստ, կամ (ii) ԱԵԱ համար ընդունելի նրա կողմից կորցրած հողակտորի արժեքին/բերքատվությանը հավասարագոր հողի փոխարինման միջոցով:</p> <p>Հողամասի ոչ անմիջականորեն վնասված հատվածները, որոնք մշակման համար այլևս կենսունակ չեն, ազդեցության գնահատումից հետո կընդգրկվեն ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում: Եթե ԱԵԱ գյուղատնտեսական նշանակության հողի վնասը կազմում է >10%, ԱԵԱ (հողատերերը, վարձակալները և կիսավարձակալ գյուղացիները) կստանան լրացուցիչ դրամական օժանդակություն լուրջ վնասների համար: Փոխհատուցումը ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:</p>

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
Օրինական սեփականատերեր	Ոչ-ցյուղատնտեսական նշանակության հող (բնակավայրային/առևտրային նշանակության հող)	<p>Հողի սեփականատերերը կստանան (i) կանխիկ փոխհատուցում շուկայական արժեքով՝ գումարած 15% դրամական նպաստ: (ii) Եթե չկա հողի ակտիվ շուկա, փոխհատուցումը կլինի ԱԵԱ համար ընդունելի հողակտորների փոխարինմամբ կամ կանխիկ գումարի փոխհատուցմամբ՝ հիմնվելով փոխարինվող հողակտորի արժեքի վրա՝ գումարած 15% դրամական նպաստ:</p> <p>Հողամասի ոչ անմիջականորեն վնասված հատվածները, որոնք մշակման համար այլևս կենսունակ չեն, ազդեցության գնահատումից հետո կընդգրկվեն ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում: Հողի սեփականատերերը կստանան (i) կանխիկ փոխհատուցում, որը հավասարագոր է հողակտորի շուկայական արժեքին՝ գումարած 15% դրամական նպաստ: (ii) որտեղ չկա ակտիվ շուկա, ապա հողակտորը փոխարինել միևնույն համայնքում ԱԵԱ համար ընդունելի արժեքի/բերքատվությանը հավասարագոր հողակտորով, կամ (iii) կատարել կանխիկ գումարի փոխհատուցում, որը հավասարագոր է փոխարինված հողակտորի արժեքին՝ գումարած 15% դրամական նպաստ:</p> <p>Հողակտորները, որոնք դառնում են անանցանելի կամ ցյուղատնտեսական կամ այլ նպատակով այլևս պիտանի չեն Օրագրի անուղակի ազդեցության հետևանքով, կընդգրկվեն Օրագրի հետևանքով ազդեցության ենթարկված հողերի ցանկում:</p> <p>Փոխհատուցումը ազատված է գործարքային պահումներից և գրանցման ծախսերից:</p>
Օրինական սեփականատերեր	ԱԳ-ի տակ գտնվող (մասնակի կամ ամբողջությամբ) բնակավայրային տիպի հողեր	<p>ԱԵԱ-ց կտրվի հետևյալ ընտրության հնարավորությունը՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ամբողջ հողակտորի արժեքի մասնաճիւղի համար փոխհատուցում, որը հավասար է հողակտորի շուկայական արժեքի անկմանը, քանի որ հողի նշանակությունը բնակավայրայինից փոխվել է և դառել ցյուղատնտեսական: 2. Անվտանգության գոտու տակ գտնվող հողի մասի օտարում/գնում: ԱԵԱ-ն կստանա փոխհատուցում, որը հավասար է օտարված մասի շուկայական արժեքին՝ գումարած 15% դրամական նպաստ: 3. Անվտանգության գոտու տակ գտնվող հողի փոխանակում միևնույն չափով և արժեքով ԱԵԱ համար ընդունելի նմանատիպ հողակտորով նույն համայնքում:
Օրինական սեփականատերեր	Ծառեր	Կանխիկ փոխհատուցում շուկայական գնով՝ հիմնվելով ծառերի տեսակի, տարիքի և բերքատվության վրա:
Բոլոր տիպի ԱԵԱ, անկախ իրավական կարգավիճակից	Մշակաբույսեր	Դրամական փոխհատուցումը կսահմանվի բերքի մեկ տարվա շուկայական արժեքի համարժեք չափով: Բերքի փոխհատուցումը կվճարվի և սեփականատերերին, և վարձակալներին՝ հաշվի առնելով վերջինների անհատական հոգսագործման պայմանագրերը:
Օրինականացված ԱԵԱ	Գյուղատնտեսական նշանակության հող	Կօրինականացվի և կվճարվի որպես օրինական սեփականատեր
Ոչ օրինականացված ԱԵԱ	Հողատարածք	Փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքին (որն ամենաբարձրը լինի) համահավասար միանվագ դրամական նպաստով՝ 1) < 1 տարի – 5%, 2) < 15 տարի – 14%, 3) < 25 տարի – 20%, 4) 25 տարի և ավել – 25%, համաձայն:
Օրինական վարձակալներ	Հողատարածք	<p>Կօրինականացվեն և կփոխհատուցվեն որպես լիարժեք սեփականատերեր կամ կտրմադրվի նոր վարձակալություն:</p> <p>Եթե դա անհնար լինի, նա կստանա կանխիկ փոխհատուցում ազդակիր հողի շուկայական կամ կադաստրային արժեքով (որն ամենաբարձրը լինի)՝ գումարած 15% դրամական օժանդակություն, որը համահավասար է հողի մնացած վարձակալած ժամկետի, որը հետևյալն է՝ 1) < 1 տարի – հողի արժեքի 5%, 2) < 15 տարի – հողի արժեքի 14%, 3) < 25 տարի – հողի արժեքի 20%, 4) 25 տարի և ավել – հողի արժեքի 25%:</p>
Աղքատության շեմից ցածր գտնվող SS-երի փոխհատուցում	Ցանկացած գույքը	Ի լրումն այս աղյուսակում նկարագրված իրավունքների, խոցելի խմբերը (ԱԵԱ, ովքեր աղքատության շեմից ցածր են, այրիներից և ծերերից բաղկացած տնտեսություններ են) կստանան նվազագույն աշխատավարձի 6 ամսվա չափով վերականգնողական դրամական աջակցություն ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին):
ԱԵԱ, որոնք կորցրել են ցյուղատնտեսական եկամտի 10% կամ ավելը	Զգալի ազդեցությունների համար դրամական նպաստ	Ազդեցության ենթարկված տնային տնտեսություններին՝ ցյուղատնտեսական եկամտի 10% կորստի դեպքում կտրվի ծանր վնասների դրամական աջակցություն ցյուղատնտեսական եկամտի կորստի դիմաց, որը համարժեք կլինի կորցրած հողի տարեկան բերքի շուկայական արժեքին և SS-երի վերաբնակեցման համար (ներառյալ վերաբնակեցված վարձակալները)՝ ֆիզիկապես վերաբնակեցվելու դեպքում կտրվի

ԱԵԱ կատեգորիան	Ազդեցության կատեգորիան	Փոխհատուցում
		ծանր վնասների դրամական աջակցություն 6 ամիս ժամանակահատվածի համար ամսական 50000 ՀՀ դրամ (համարժեք է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված 6 ամսվա մինիմալ աշխատավարձին):
Բոլոր տիպի ԱԵԱ-ք, անկախ նրանց իրավական կարգավիճակից	Ցանկացած գույք	<u>ԱԵԱ կատանան հետևյալ ֆինանսական աջակցությունը, տես նաև պարբերություն 129-131՝</u> ա. Լիազորագրի համար ծախսերը/վճարները (տրամադրված արտերկրից/այստեղից), բ. Ազգային անձնագրի (նույնականացման քարտի) նորացման հետ կապված ծախսերը/վճարները, այն դեպքում, եթե ժամկետը լրացել է, գ. Ժառանգության ճանաչման հետ կապված ծախսերը/վճարները, դ. Գործարքային հարկերը և հողի ձեռքբերման հետ կապված վճարները կկատարվեն Ծրագրի կողմից, որպես փոխհատուցման մի մաս:

ՀԵՏԱԴԱՐՁ ԿԱՊ

Եթե Դուք ունեք հարցեր կամ խորհրդատվության կարիք, կարող եք կապ հաստատել ԲԷՑ-ի ներկայացուցչի հետ.

ԲԷՑ-ի բողոքարկման հարցերով համակարգող՝ Միշա Բադրամյան, հեռ. 010.72.03.80

Շինարարական ընկերության սոցիալական մասնագետ՝ Արմինե Պետրոսյան, հեռ. 077.85.38.36

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչներ՝ _____

ՀՔՀՊ ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4

Յանրային քննարկումների օրակարգ

Հանրային քննարկումների օրակարգ

- ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
- ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
- վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը՝ փուլերը, ժամկետները
- տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին (ՎՔՇ, ՎԳՊ, Գերակա Շահի վերաբերյալ օրենք)
- փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
- փոխհատուցման իրավասությունները (հիմնվելով ՎՔՇ-ի իրավունքների աղյուսակի վրա)
- հողի, կառույցների, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի, ծառերի և այլնի գնահատման մեթոդաբանությունը
- հարցեր, պատասխաններ:

ՀՔՀՊ ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5

Հանրային Քննարկումների Ժամանակացույցը

Համայնքների ցանկը համապատասխան հանրային քննարկումների ամսաթվերով

N	Համայնք	Հանրային լսումների ամսաթիվը
1	Եղեգնաձոր	Ապրիլ 14, 2015թ.
2	Ագարակաձոր	Ապրիլ 14, 2015թ.
3	Մալիշկա	Ապրիլ 14, 2015թ.
4	Արին	Ապրիլ 14, 2015թ.
5	Գնդեվազ	Մարտ 10, 2015թ.
6	Սարավան	Մարտ 10, 2015թ.
7	Գորայք	Ապրիլ 29, 2015թ.
8	Ծղուկ	Ապրիլ 29, 2015թ.
9	Սառնակունք	Մարտ 10, 2015թ.
10	Սպանդարյան	Ապրիլ 28, 2015թ.
11	Անգողակոթ	Ապրիլ 28, 2015թ.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 10 մարտի, 2015

Վայր. Սառնակունքի գյուղապետարան, Սյունիքի մարզ

Ժամ. 12:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Սառնակունքի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Ա. Պետրոսյանը պատասխանեց նաև առաջացած հարցերին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Հնարավո՞ր է, որ կառավարությունը վարձակալի իմ հողը, գնելու փոխարեն:

Պատասխան. Ա. Պետրոսյան

Ոչ: Կառավարությունը գնելու է հողակտորները, և սեփական և համայնքային:

Մասնակիցների ցանկ, Սառնակունք

h/h	Անուն, Ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Կրասիկ Մնացականյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
2	Գուրգեն Մկրտչյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
3	Խաչատրյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
4	Ստեփան Սահակյան	Սեփականատիրոջ
5	Նարեկ Առաքելյան	Սեփականատիրոջ
6	Աստղիկ Ենոքյան	Գյուղապետարանի մասնագետ
7	Ամալիա Մկրտչյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
8	Մանուշար Մկրտչյան	Համայնքի ղեկավար
9	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
10	Սիրանուշ Ռաֆայելյան	ԿՓԹԼ
11	Ռոբերտ Առաքելյան	ԲԷՑ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 10 մարտի, 2015

Վայր. Սարավանի գյուղապետարան, Վայոց Ձորի մարզ

Ժամ. 14:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Սարավանի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկզբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Ա. Պետրոսյանը պատասխանեց նաև առաջացած հարցերին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. Մեփականատեր

Ե՞րբ է տեղի ունենալու հողի փաստացի առքուվաճառքը: Կարո՞ղ եմ գարնանացանը անել ինչպես միշտ: When will be the actual purchase of the land? Can I start the spring sowing in normal time?

Պատասխան. Ա. Պետրոսյան

Այո, գարնանացանը կհասցնեք անել:

Հարց. Մեփականատեր

Եթե հենարանը ընկնում է իմ հողամասի մեջտեղում, ինպե՞ս է ծանր տեխնիկան անցնելու շին. հրապարակ

Պատասխան. Ռ. Առաքելյան

Հատուկ ընթացակարգային փաստաթուղթ է մշակվում մոտեցման ճանապարհների վերաբերյալ: Մոտեցման ճանապարհի վրա եղած բոլոր մշակաբույսերի կորուստները կփոխհատուցվեն:

Մասնակիցների ցուցակ, Սարավան

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Մուքիաս Ավագյան	Սեփականատեր
2	Պերճ Մովսիսյան	Սեփականատեր
3	Ռազմիկ Մանուկյան	Առաջատար մասնագետ
4	Մուշեղ Ստեփանյան	Հոդօգտագործող
5	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
6	Սիրանուշ Ռաֆայելյան	ԿՓԹԼ
7	Ռոբերտ Առաքելյան	ԲԷՑ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 10 մարտի, 2015թ.

Վայր. Գնդեվազի գյուղապետարան, Վայոց Ձորի մարզ

Ժամ. 15:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Գնդեվազի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Ա. Պետրոսյանը պատասխանեց նաև առաջացած հարցերին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. Սեփականատեր

Հնարավո՞ր է հենարանը մի փոքր տեղաշարժել, որպեսզի այն կառուցվի մասնավոր հողամասերից դուրս:

Պատասխան. Ա. Պետրոսյան

Ոչ: Հենարանների կոորդինատները ամբողջ ծրագծի համար հաստատված են: Ծրագիրը նախագծվել է այնպես, որ այն որքան հնարավոր է շրջանցի մասնավոր ունեցվածքը (հողամասերը և տները): Սակայն 230 կիլոմետրանոց ծրագիծ կառուցելիս հնարավոր չէ բոլորովին չդիպչել մասնավոր հողերին:

Հարց. Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ

Մեր հողակտորի սեփականատերը իմ մայրն էր: Նա մահացել է: Ես կստանա՞մ փոխհատուցում հողատարածքի կորստի դիմաց:

Պատասխան. Ա. Պետրոսյան, Ռ. Առաքելյան

Այո: Հողակտորը կվերագրանցվի ձեր անունով և դուք կստանաք օտարվող տարածքի գնին համապատասխան գումարը: Մեր մասնագետները կաշխատեն ձեզ հետ և կօգնեն հողի վերագրանցման հարցում:

Մասնակիցների ցուցակ, Գնդեվագ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Միհրան Հակոբջանյան	Համայնքային հողի օգտագործող (վարձակալության պայմանագրով)
2	Մխիթար Մարգարյան	Սեփականատեր
3	Հայրապետ Մկրտչյան	Համայնքի ղեկավար
4	Արամ Հարությունյան	Սեփականատեր
5	Մխիթար Սահակյան	Սեփականատեր
6	Նաիրի Նիկոլայան	Գյուղի բնակիչ
7	Մեսրոպ Հարությունյան	Սեփականատեր
8	Բարսեղ Հարությունյան	Գյուղի բնակիչ
9	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
10	Սիրանուշ Ռաֆայելյան	ԿՓԹԼ
11	Ռոբերտ Առաքելյան	ԲԷՑ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 14 ապրիլի, 2015

Վայր. Արինի գյուղապետարան, Վայոց Ձորի մարզ

Ժամ. 10:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ. Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Արինի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Անվտանգության գոտու տարածքները վտանգավոր են մարդկանց համար:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Ոչ: Գետնից պահանջված Բարձրության ապահովման, ինչպես նաև պահաջված լարման և հոսանքի ուժի պահպանման դեպքում, էլեկտրական լարերի առաջացրած մագնիսական դաշտը վտանգավոր չէ մարդկանց համար:

Հարց. սեփականատեր

Հնարավոր է, որ ԲԷՑ-ը գնի իմ ամբողջ հողատարածքը:

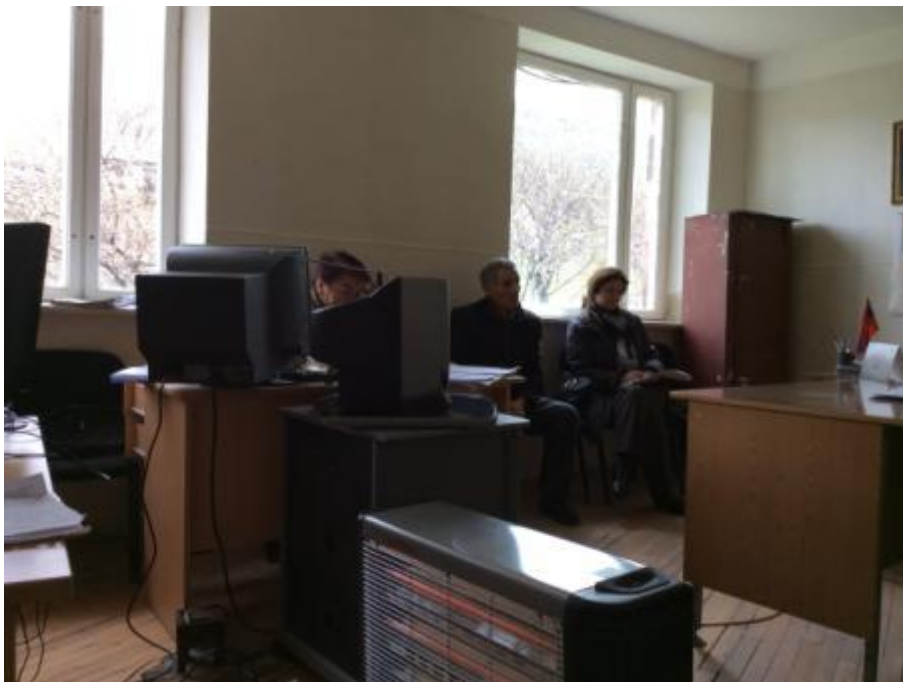
Պատասխան. Ա. Պետրոսյան

Այո: Գերակա շահի մասին օրենքի ուժի մեջ մտնելուց երկու ամսվա ընթացքում ազդակիր անցը կարող է դիմել ԲԷՑ-ին՝ ազդեցության ենթարկված տարածքը ամբողջությամբ ձեռք բերելու պահանջով: Համաձայն ՀՀ օրենսդրության, եթե ձեռք հողը կորցնում է իր տնտեսական կամ գործառնական նշանակությունը, ապա ԲԷՑ-ը կգնի ամբողջ հողակտորը:

Եթե դուք օգնության կարիք ունեք դիմումը ձևակերպելու հարցում, կարող եք դիմել համայնքի ղեկավարին կամ ուղղակիորեն դիմումների / բողոքների կոորդինատորին:

Մասնակիցների ցուցակ, Արին

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Դավիթ Իսրայելյան	Հողօգտագործող
2	Ահարոն Իսրայելյան	Հողօգտագործող
3	Մակիչ Կոստանյան	Հողօգտագործող
4	Սամվել Առաքելյան	Սեփականատեր
5	Սեյրան Ֆրանգուլյան	Գյուղի բնակիչ
6	Մարինե Բադալյան	Աշխատակազմի քարտուղար
7	Հագարապետ Աղաջանյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
8	Նովարդ Եղոյան	Գյուղապետարանի աշխատակից
9	Վազգեն Սայադյան	Համայնքի ղեկավար
10	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
11	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ
12	Լուսինե Զաքարյան	ԲԷՑ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 14 ապրիլի, 2015

Վայր. Մալիշկայի գյուղապետարան, Վայոց Ձորի մարզ

Ժամ. 11:30

Օրակարգ.

- Օրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Օրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Մալիշկայի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Ե՞րբ են շինարարական աշխատանքները սկսվելու մեր գյուղում :

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Մոտավորապես մեկ ամսից:

Հարց. սեփականատեր

Կարո՞ղ եք ասել փոխհատուցման մոտավոր գումարը:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Ոչ հենց հիմա: Այն կհատակեցվի երբ մեր մասնագետներն ավարտեն գույքագրման և գնահատման գործընթացը:

Հարց. սեփականատեր

Մենք կարող ենք հիմա իմանալ, թե մեր հողամասի որ մասում է կառուցվելու հենարանը:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Երբ որ մասնագետները գան և բերեն քարտեզները և հենարանի կոորդինատները, դուք կտեսնեք թե ձեր հողակտորի որ մասում է ընկնում աշտարակը:

Հարց. սեփականատեր

Իմ ներկայությունը պարտադիր է գույքագրման ընթացքում:

Պատասխան. Լ. Զաքարյան

Ոչ միայն ձեր ներկայությունը, այլ նաև ձեր ակտիվ համագործակցությունը մեր մասնագետների հետ խիստ ցանկալի են:

Մասնակիցների ցուցակ, Մալիշկա

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Գևորգ Զաքարյան	Սեփականատեր
2	Արմեն Այվազյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
3	Արամ Զաքարյան	Սեփականատեր
4	Մհեր Մովսիսյան	Համայնքի ղեկավար
5	Խաչատուր Խաչատրյան	Սեփականատեր
6	Սերյոժա Մովսիսյան	Սեփականատեր
7	Ռոբերտ Սարգսյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
8	Թամար Շահբազյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
9	Մակար Շահբազյան	Սեփականատեր
10	Արծրուն Ստեփանյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
11	Մելիք Գասպարյան	Սեփականատեր
12	Նորիկ Մնացականյան	Աշխատակազմի ղեկավար
13	Մարգարիտ Այվազյան	Գյուղապետարանի աշխատակից
14	Սամվել Բաբոյան	Սեփականատեր
15	Արթուր Բաբայան	Սեփականատեր
16	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
17	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ
18	Լուսինե Զաքարյան	ԲԷՑ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 14 ապրիլի, 2015

Վայր. Ագարակաձորի գյուղապետարան, Վայոց Ձորի մարզ

Ժամ. 14:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ. Զաքարյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Ագարակաձորի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Նշահարումները արվել են իմ հողամասի մեջտեղում, առանց որևէ նախազգուշացման

Պատասխան. Լ.Զաքարյան

Ձեզ նախապես չզգուշացնելը սխալ է եղել: Հենարանի ճշգրիտ դիրքը ձեր հողամասում պարզ կլինի երբ չափագրող և գնահատող խումբը սկսի աշխատանքը: Եթե անհրաժեշտ լինի մոտեցման ճանապարհ բացել, համապատասխան կորուստները կփոխհատուցվեն:

Հարց. սեփականատեր

Ի՞նչ կլինի, եթե ես չտամ իմ համաձայնությունը իմ հողի վրա հենարան կառուցելու համար:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան

Երբ գույքագրման և գնահատման աշխատանքներն ավարտվեն, ձեզ կտրվի պայմանագրի նախագիծ: Դուք կարող եք չստորագրել այն: Այդ դեպքում փոխհատուցման գումարը կփոխանցվի ձեր անունով բացված բանկային հաշվին, և հողը կօտարվի՝ ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված Գերակա շահի օրենքի համաձայն:

Հարց. սեփականատեր

Իմ հողամասը պաշտոնապես գրանցված է իմ կնոջ անունով: Կինս մահացել է: Արդյո՞ք ես պետք է վերագրանցեմ հողը իմ անունով:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան, Լ.Զաքարյան

Այո: Ծրագիրը կօգնի ձեզ հողի վերագրանցման հարցում և կփոխհատուցի համապատասխան ծախսերը: Խնդրում ենք, որ դուք պահպանեք բոլոր չեքերը, որոնք կհաստատեն ձեր կատարած ծախսերը մատուցված ծառայությունների դիմաց:

Հարց. սեփականատեր

Մեր գյուղով անցնող մի էլեկտրական գիծ արդեն կա, 35 kV.

Պատասխան. Լ.Զաքարյան

Դա ուրիշ գիծ է: Այս ծրագիրը կառուցում է մեկ այլ, ավելի վստահելի և հզոր գիծ, 220 kV.

Մասնակիցների ցուցակ, Ագարակաձոր

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Պարզև Միրզոյան	Համայնքի ղեկավար
2	Թամարա Մուրադյան	Սեփականատեր
3	Վոսկենատ Գևորգյան	Սեփականատեր
4	Շողիկ Ասատրյան	Սեփականատեր
5	Միասնիկ Աբրահամյան	Սեփականատեր
6	Միլիտոն Մահակյան	Սեփականատեր
7	Սամվել Մանուկյան	Սեփականատեր
8	Գևորգ Գևորգյան	Սեփականատեր
9	Վանիկ Ներսիսյան	Սեփականատեր
10	Խաչատուր Խաչատրյան	Սեփականատեր
11	Սամվել Մարգարյան	Համայնքի ղեկավարի տեղակալ
12	Հակոբ Մահարյան	Սեփականատեր
13	Ռազմիկ Բայաթյան	Սեփականատեր
14	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
15	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ
16	Լուսինե Զաքարյան	ԲԷՑ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 14 ապրիլի, 2015

Վայր. Եղեգնաձորի քաղաքապետարան, Վայոց Ձորի մարզ

Ժամ. 16:30

Օրակարգ.

- Օրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Լ.Զաքարյան
- Օրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Եղեգնաձորի քաղաքապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Եթե հենարանն ընկնում է իմ հողամասի կենտրոնում, արդյո՞ք ամբողջ հողամասը չի վնասվի:

Պատասխան. Լ.Զաքարյան

Օրագիրն ունի հատուկ քաղաքականություն մոտեցման ճանապարհների վերաբերյալ: Մոտեցման ճանապարհի տարածքում եղած բոլոր ծառերի ու մշակաբույսերի կորուստները կփոխհատուցվեն:

Հարց. սեփականատեր

Անվտանգության գոտում գտնվելը արդյո՞ք վտանգավոր է մարդկանց համար

Պատասխան. Լ.Զաքարյան

Ոչ: Էլեկտրական լարերն առաջացնում են մագնիսական դաշտ, որը վտանգ է ներկայացնում միայն այն ժամանակ, երբ մարմինը գտնվում է անշարժ վիճակում: Բայց երբ մարդը շարժման մեջ է, օրինակ, աշխատում է հողամասում, մագնիսական դաշտն անվտանգ է:

Մասնակիցների ցուցակ, Եղեգնաձոր

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Վարդան Ավագյան	Համայնքի ղեկավարի տեղակալ
2	Սուրեն Հարությունյան	Սեփականատեր
3	Ժիրայր Հարությունյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
4	Արմեն Աղաջանյան	Ճարտարապետ
5	Արամայիս Դավթյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
6	Աշոտ Այվազյան	Գյուղի բնակիչ
7	Մոնա Աբրահամյան (Գևորգյան)	Սեփականատեր
8	Գաբրիել Գաբրիելյան	Էներգետիկայի նախարարության ներկայացուցիչ
9	Հերիքնազ Մարգարյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
10	Արմինե Պետրոսյան	KPTL
11	Շուշան Քոչարյան	Finapp
12	Լուսինե Զաքարյան	HVEN

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 28 ապրիլ, 2015

Վայր. Angeghakot village mayor's office, Syunik marz

Ժամ. 12:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Անգեղակոթի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Ե՞րբ են աշխատանքները սկսվելու:

Պատասխան. Ա. Պետրոսյան

Փաստացի աշխատանքները սկսելուց առաջ, մի քանի գործողություններ պետք է արվեն: Մեր այս հանդիպումից քիչ անց կժամանի գույքագրողների խումբը և կսկսի աշխատել յուրաքանչյուր ազդակիր հողամասում: Այնուհետև գնահատող խումբը կգնահատի համապատասխան գույքը, այսինքն հողատատարածքները, մշակաբույսերը, ծառերը, եթե այդպիսիք կան: Դրանից հետո կկազմվի նկարագրության արձանագրություն, որտեղ նշված կլինի փոխհատուցման գումարը: Նկարագրության արձանագրությունը պետք է ստորագրվի յուրաքանչյուր սեփականատիրոջ կողմից: Շինարարական աշխատանքները կսկսվեն միայն այն բանից հետո, երբ փոխհատուցման գումարը փոխանցված կլինի սեփականատիրոջ անունով բացված բանկային հաշվին:

Հարց. սեփականատեր

Իմ հողը ամուսնուս անունով է ձևակերպված, իսկ ամուսինս մահացել է: Ո՞վ է ստանալու փոխհատուցման գումարը:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան

Ձեր հողամասը կվերագրանցվի ձեր անունով և կադաստրի գրասենյակը ձեզ կտրամադրի նոր սեփականության վկայական: ԲԵՑ-ի կողմից նշանակված է հատուկ իրավաբան, որը ձեզ կօգնի վարագրանցել ձեր հողամասը: Իրավաբանի հեռախոսահամարը նշված է ծրագրի տեղեկատվական գրքուկում, որը ես հենց նոր ներկայացրեցի և բաժանեցի հանցիպման մասնակիցներին: Բացի այդ, այսուհետ գյուղապետարանում հայտարարություն է փակցված լինելու, որտեղ նույնպես կա գրված ԲԵՑ-ի կոնտակտային հեռախոսահամարը: Հողի վերագրանցման հետ կապված բոլոր ծախսերը փոխհատուցվելու են:

Հարց. սեփականատեր

Ի՞նչ կլինի, եթե ես չտամ իմ համաձայնությունը:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան

Դուք իրավունք ունեք չստորագրել նկարագրության արձանագրությունը: Այդ դեպքում փոխհատուցման գումարը կփոխանցվի ձեր անունով բացված բանկային հաշվին, և հողը կօտարվի ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված Գերակա շահի օրենքին համաձայն:

Հարց. սեփականատեր

Իսկ եթե հենարանը կառուցվում է իմ հարևանի հողի վրա, բայց դրան հասնելու համար շինարարները պետք է անցնեն իմ հաղամասի միջով:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան, համայնքի ղեկավար, ԲԵՑ Գործիսի մասնաճյուղի ներկայացուցիչ

Նման դեպքերի, այսինքն մոտեցման ճահապարհների համար, ծրագիրը մշակել է հատուկ քաղաքականություն: Այս գյուղում մենք արդեն ունեցել ենք նախադեպեր: Այն սեփականատերերը, որոնց հողամասերով անցնում են մոտեցման ճանապարհները, օգնել են մեզ իրենց խորհուրդներով թե որտեղով անցկացնել մոտեցման ճանապարհը, որպեսզի հասցված վնասը լինի նվազագույնը: Մոտեցման ճանապարհի վրա գտնվող բոլոր ծառերն ու մաշակաբույսերը նույնպես փոխհատուցվել են:

Մասնակիցների ցուցակ, Անգեղակոթ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Զարուհի Բաբայան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
2	Ռայա Մարգարյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ; գյուղապետարանի աշխատակից
3	Յարգև Խաչատրյան	Սեփականատեր
4	Կիրուշ Աբրահամյան	Սեփականատեր
5	Հովհաննես Օհանյան	Սեփականատեր
6	Բաղիլ Խաչատրյան	Սեփականատեր
7	Արմեն Խաչատրյան	Համայնքի ղեկավար

8	Վալերի Թադևոսյան	Սեփականատեր
9	Գերասիմ Ադամյան	Սեփականատեր
10	Պետրոս Գրիգորյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
11	Ռուստամ Մանուկյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
12	Մնացական Բադայան	Սեփականատեր
13	Գրիգոր Պողոսյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
14	Ռոմիկ Հարությունյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
15	Վազգեն Ենոքյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
16	Վալերի Հայրապետյան	ԲԷՑ Գործիսի մասնաճյուղ
17	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
18	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ
19	Միքայել Թևոսյան	Energy Advisory ՍՊԸ, խորհրդատու

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 28 ապրիլի, 2015

Վայր. Սպանդարյանի գյուղապետարան, Սյունիքի մարզ

Ժամ. 15:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Սպանդարյանի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Մենք ինչպե՞ս ենք իմանալու հենարանի ճշգրիտ դիրքը մեր հողամասում:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան, Շ.Քոչարյան

Երբ ավարտվեն գույքագրման և գույքի գնահատման աշխատանքները, ձեր հողամասի քարտեզը պատրաստ կլինի, որի վրա նշված կլինի հենարանի դիրքը: Քարտեզը կկցվի կազմված արձանագրությանը, որը կտրամադրվի ձեզ՝ ստորագրելու:

Հարց. սեփականատեր

Իսկ եթե իմ հողն ընկնում է լարերի տակ, չնայած ոչ մի հենարան չի կառուվելու այնտեղ:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան,

Եթե ձեր հողի նպատակային նշանակությունը բնակավայրերի է, ապա այն փոխվում է գյուղատնտեսականի, և դուք ստանում եք այս երկու կատեգորիաների շուկայական կամ կադաստրային արժեքի (երկուսից որն ավելի բարձր է) տարբերությանը համապատասխան գումարը:

Մասնակիցների ցուցակ, Մպանդարյան

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Ֆելիքս Ազիզյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
2	Համլետ Վարդանյան	Սեփականատեր
3	Վրույր Կարապետյան	Սեփականատեր
4	Շահեն Եփրեմյան	Սեփականատեր
5	Աշոտ Սարգսյան	Սեփականատեր
6	Էդիկ Գրիգորյան	Սեփականատեր
7	Մասիս Սարգսյան	Սեփականատեր
8	Վարուժան Վարդանյան	Գյուղապետարանի աշխատակից
9	Վալերի Հայրապետյան	ԲԷՑ Գորիսի մասնաճյուղ
10	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
11	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ
12	Միքայել Թևոսյան	Energy Advisory ՍՊԸ, խորհրդատու

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 29 ապրիլի, 2015

Վայր. Գորայքի գյուղապետարան, Սյունիքի մարզ

Ժամ. 12:00

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Գորայքի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. հանդիպմանը ներկա սեփականատերեր

Մենք աջակցում ենք ծրագրին և պատրաստ ենք համագործակցել, ներկա լինել գույքագրման ընթացքում, աշխատել գույքագրման խմբի հետ: Մենք միայն մտահոգված ենք հողերի վերաձևակերպման հետ կապված բյուրոկրատական գործընթացներով. մենք ստիպված ենք լինելու բազմիցս գնալու նոտարական գրասենյակ, հերթ կանգնելու, մինչև որ բոլոր փաստաթղթերը կարողանանք ձեռք բերել: Մա շատ ժամանակ և նույնիսկ ֆիզիկական դիմացկունություն է պահանջում, օրինակ, իմ ծեր մորից: Մենք շնորհակալ կլինենք, եթե ծրագիրն օգնի մեզ կրճատել այս գործընթացները:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան

ԲԷՑ-ը իրավական խորհրդատու է հատկացրել ձեզ օգնելու համար: Ձեզ հենց նոր տրամադրված տեղեկատվական գրքույկում գրված են հեռեխոսահամարները: Բացի այդ, ԲԷՑ-ի հեռախոսահամարը նշված է այն հայտարարության մեջ, որը այսուհետ փակցված

կլինի այս շենքում: Ես խորհուրդ եմ տալիս, որ դուք զանգահարեք ցանկացած ժամանակ, և ձեզ կցուցաբերվի անհրաժեշտ օգնություն: Հողի գրանցման և վերագրանցման հետ կապված բոլոր ծախսերը կփոխհատուցվեն ԲԷՑ-ի կողմից:

Մասնակիցների ցուցակ, Գորայք

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Մոսիկ Կարապետյան	Սեփականատեր
2	Հարություն Մկրտչյան	Սեփականատեր
3	Սպարտակ Առաքելյան	Սեփականատեր
4	Առուստամ Առուստամյան	Համայնքի ղեկավար
5	Սամվել Անտոնյան	Գյուղապետարանի աշխատակից
6	Վալերի Հայրապետյան	ԲԷՑ Գորիսի մասնաճյուղ
7	Միքայել Թևոսյան	Energy Advisory ՍՊԸ, խորհրդատու
8	Արտյոմ Գրիգորյան	Համայնքի ղեկավարի տեղակալ
9	Վարոս Կարապետյան	Սեփականատեր
10	Մարտուն Թադևոսյան	Սեփականատեր
11	Քրիստինե Հարությունյան	Գյուղապետարանի աշխատակից
12	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
13	Շուշան Քոչարյան	Տինափ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրագրանից Շինուհայր միջանցքի էլեկտրահաղորդման գծի վերակառուցման ծրագրի
Վերաբնակեցման գործողության պլանի հրապարակման և խորհրդատվության

Ամսաթիվ. 29 ապրիլի, 2015

Վայր. Ծղուկի գյուղապետարան, Սյունիքի մարզ

Ժամ. 14:30

Օրակարգ.

- Ծրագրի նպատակները, շահառուները, իրականացման ընթացակարգը և այլ տեղեկատվություն
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Ծրագրի շրջանակում վերաբնակեցման հիմնական խնդիրները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Վերաբնակեցման գործողությունների պլանի իրականացման ընթացակարգը. փուլերը, ժամկետները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Տեղեկատվություն հիմնական իրավական փաստաթղթերի մասին
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման ենթակա իրավունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Փոխհատուցման հիմնական սկզբունքները
Բանախոս՝ Ա. Պետրոսյան
- Հարցեր, պատասխաններ:

Հանրային քննարկումը կազմակերպվել էր Կալպատարու Պատեր Թրանսմիշն ԼՏԴ ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղի կողմից Ծղուկի գյուղապետարանում՝ ծրագրի ընդհանուր ներկայացման նպատակով: Հանդիպմանը ներկա էին ԱԵԱ-երը, համայնքի ղեկավարը, գյուղապետարանի և ԲԷՑ-ի ներկայացուցիչներ:

Ա. Պետրոսյանը ներկայացրեց ծրագիրը. փոխհատուցման սկսբունքները, հիմնական իրավական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տեղեկացրեց որ ԱԵԱ-երը պետք է ակտիվորեն համագործակցեն ծրագրի հետ, մասնակցեն տեղազննման և գույքագրման գործընթացին:

Հարց ու պատասխան

Հարց. սեփականատեր

Եթե ես, օրինակ, կարտոֆիլ ցանեմ, այն կվնասվի՞ շին.աշխատանքների ընթացում:

Պատասխան. Ա. Պետրոսյան

Մոտեցման ճանապարհների անցկացման արդյունքում որոշ մշակաբույսերի վնասվելը անխուսափելի կլինի: Վնասները կփոխհատուցվեն: Իր հերթին, ծրագիրն աշխատելու է հնարավորինս նվազեցնել հասցված վնասները: Դրան հասնելու համար շինարարներն ունեն ձեր աջակցության կարիքը: Դուք կարող եք շրջել նրանց հետ կից տարածքներով և հուշել այն ուղղությունները, որոնցով ավելի նպատակահարմար կլինի անցկացնել մոտեցման ճանապարհները:

Հարց. սեփականատեր

Մեր հողը հորս անունով է, որը մահացել է: Ո՞վ է ստանալու փոխհատուցումը:

Պատասխան. Ա.Պետրոսյան, ԲԷՑ Գործիսի մասնաճյուղի և Energy Advisory ՍՊԸ ներկայացուցիչներ

Հողը պետք է վերագրանցել ձեր անունով և ստանալ նոր կադաստրային վկայական: Փոխհատուցումը կլինի ձեր անունով: Դուք կստանաք իրավական խորհրդատվություն ԲԷՑ-ի կողմից նշանակված իրավաբանից: Հեռախոսահամարները գրված են ծրագրի տեղեկատվական գրքույկում, որը ձեզ տրամադրվեց, ինչպես նաև հայտարարության մեջ, որը կփակցվի տեղեկատվական տախտակին: Նշենք նաև, որ հողի վերաձևակերպման հետ կապված բոլոր ծախսերը նույնպես կփոխհատուցվեն:

Մասնակիցների ցուցակ, Ծղուկ

h/h	Անուն, ազգանուն	Կարգավիճակ
1	Սեդա Բախշյան	Սեփականատեր
2	Օվսաննա Սահակյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
3	Պայծառ Ծատուրյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
4	Մարիետա Միքայելյան	Սեփականատեր
5	Կարինե Խալաթյան	Սեփականատեր; գյուղապետարանի աշխատակից
6	Շիրակ Մարգարյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
7	Հրայր Մարգարյան	Սեփականատիրոջ ներկայացուցիչ
8	Էդվարդ Գասպարյան	Սեփականատեր
9	Արայիկ Մարգարյան	Սեփականատեր
10	Ռոբերտ Բաղդասարյան	Սեփականատեր
11	Մնացական Ամիրջանյան	Սեփականատեր
12	Հրայր Թորոսյան	Սեփականատեր; Ավագանու անդամ
13	Վալերի Հայրապետյան	ԲԷՑ Գործիսի մասնաճյուղ
14	Միքայել Թևոսյան	Energy Advisory ՍՊԸ, խորհրդատու
15	Շուշան Քոչարյան	Ֆինափ
16	Արմինե Պետրոսյան	ԿՓԹԼ
17	Հակոբ Խաչատրյան	Գյուղապետարանի հաշվապահ

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ
«ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՀՈՒՍԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ք. Երևան _____ երկու հազար տասնչորս թվական

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության և «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի միջև 2011 թվականի հունիսի 1-ին ստորագրված վարկային համաձայնագրով (այսուհետ՝ Վարկային համաձայնագիր) և ՀՀ Կառավարության կողմից _____ -ին ընդունված թիվ ____ որոշումով ստորև նշված Վճարողը մի կողմից և ԱԵԱ-ն մյուս կողմից կնքեցին սույն համաձայնագիրը հետևյալի մասին.

1. ՄԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. **ԱԵԱ՝** «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի կողմից «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի աջակցությամբ իրականացվող «Էլեկտրամատակարարման հուսալիություն» վարկային ծրագիրը ՀՀ օրենսդրությամբ և Վարկային համաձայնագրով սահմանված կարգով իրականացման հետևանքով ազդեցության ենթարկված անձինք, որոնք նշված են սույն կետում՝

Անուն, ազգանուն	Ծննդյան թիվ, անձնագրային տվյալներ

1.2. **Վճարող՝** «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

1.3. **Փոխհատուցում (Նպաստ)**՝ «Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ»-ի կողմից հաստատված «Վերաբնակեցման գործողությունների պլան»-ի դրույթների համաձայն ԱԵԱ-ն կստանա հետևյալ փոխհատուցումները (նպաստները)՝

ա	Վարձակալության դիմաց տրվող փոխհատուցում	դրամ	
բ	Էական ազդեցության նպաստ	դրամ	
գ	Խոցելի անձանց նպաստ	Վերականգնման նպաստ	դրամ
		Էական ազդեցության նպաստ	դրամ
ե	Բերք	դրամ	

Փոխհատուցման (Նպաստի) ընդհանուր գումարը կազմում է _____ ՀՀ դրամ:

2. ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄ (ՆՊԱՍՏ)

2.1. Սույնով Վճարողը պարտավորվում է ԱԵԱ-ի և Վճարողի միջև _____թ-ին կնքված «Անշարժ գույքի առուվաճառքի» պայմանագրից բխող պարտավորությունները կատարելուց հետո () բանկային օրում ԱԵԱ-ին վճարել 1.3 կետում նշված Փոխհատուցումը (Նպաստը) :

2.2. Սույնով ԱԵԱ-ն հաստատում է, որ համաձայն է սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցման (Նպաստի) գումարի հետ և չունի դրա նկատմամբ որևէ առարկություններ կամ բողոքներ:

2.3. ԱԵԱ-ի համաձայնությամբ սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցման (Նպաստի) վճարումը կատարվում է _____ -ի կողմից ներկայացված _____ բանկում բացված _____ հաշվի համարի վրա:

2.4. Սույն համաձայնագրի 1.3 կետում նշված Փոխհատուցումը (Նպաստը) կայուն է, փոփոխման ենթակա չէ: Հետագայում կողմերը իրավունք չունեն պահանջել ավելացնելու կամ նվազեցնելու նշված գումարը:

3. ԱԵԱ-Ի ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ

3.1. ԱԵԱ-ն երաշխավորում է, որ սույն համաձայնագրի 1.1 կետում նշված անձանցից բացի չկան այլ անձիք որոնք ունեն Փոխհատուցումը (Նպաստը) կամ դրա մի մասը ստանալու իրավունք: ԱԵԱ-ն երաշխավորում է, որ երրորդ անձանց կողմից պահանջներ ներկայացնելու դեպքում պատասխանատվությունը կկրի ինքը՝ անկախ դրանց բնույթից, ժամկետից, ծավալից հիմնավորվածությունից,

3.2. ԱԵԱ-ն պատասխանատվություն է կրում իր կողմից տրված կեղծ երաշխիքների, ներկայացրած կեղծ տեղեկանքների և տրամադրված կեղծ տեղեկատվության համար, և պարտավորվում է փոխհատուցել Վճարողին բոլոր տեսակի ծախսերը և վնասները, որը կկրի Վճարողը ԱԵԱ-ի կողմից կեղծ երաշխիքներ տալու, տեղեկատվություն տրամադրելու և կեղծ տեղեկանքներ ներկայացնելու հետևանքով:

3.3. Շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու համար տարածքներ և ուղիներ ունենալու անհրաժեշտության դեպքում, ԱԵԱ-ն պարտավորվում է թույլ տալ Վճարողին օգտագործել իրեն

պատկանող հողամասը:

4. ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

4.1. Վճարողը պարտավորվում է հատուցել շինարարական աշխատանքների ընթացքում ԱԵԱ-ին պատկանող մշակաբույսերին և ծառերին պատճառված վնասը:

4.2. Սույն համաձայնագիրը ուժի մեջ է մտնում ստորագրման պահից:

4.3. Սույն համաձայնագիրը կազմված է ___ (___) օրինակից, որոնցից մեկական տրվում է յուրաքանչյուր ԱԵԱ-ին և Վճարողի կողմից լիազորված անձին:

5. ԿՈՂՄԵՐԻ ՎԱՎԵՐԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

6. ԿՈՂՄԵՐԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

6.1 Վճարողի անունից՝

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ -ի անունից համաձայն լիազորագրի հանդես է գալիս _____-ը

ստորագրություն

6.2 ԱԵԱ՝

_____/որի անունից համաձայն լիազորագրի/կանոնադրության/օրենքի հանդես է գալիս
_____ -ը/

ստորագրություն

_____/որի անունից համաձայն լիազորագրի/կանոնադրության/օրենքի հանդես է գալիս
_____ -ը /

ստորագրություն

ՎԳՊ-ն իրականացնող միավորի կառուցվածքը և աշխատանքի նկարագրությունը

Առաջարկվել է, որ 5 հոգուց բաղկացած մասնագետներ աշխատեն ՎԳՊԻՄ-ում: Միավորը կվերահսկվի Ծրագրի ղեկավարի կողմից:

Պաշտոն	Ներգրավվածություն	Հիմնական պարտականությունները
Խմբի ղեկավար	Լրիվ դրույքով	Իրականացման ծրագրի ամբողջ կազմակերպչական և համակարգման գործողությունները Վերահսկող ընկերությանը, ԲԷՑ-ի ղեկավարությանը և ՀԲ-ին հաշվետվություն ներկայացնելը
Իրավաբան	Կես դրույքով	Իրավական խորհրդատվություն խնդրահարույց դեպքերի համար, Բողոքների և պատասխանելու գործընթացին մասնակցություն Դատարանում ներկայացնելու համար հայցերի կազմում Դատական գործերի ղեկավարում
Տեխնիկական հարցերով օգնական*	Լրիվ դրույքով	Փաստաթղթերի ձևակերպում, ներառյալ ծանուցման գրությունների, նախագծային պայմանագրերի և այլն կազմումը
Որակի մասնագետ	Լրիվ դրույքով	ԱԵԱ հրապարակվող բոլոր փաստաթղթերի որակի ստուգում (պայմանագրեր, գրագրություն), հրապարակման գործընթացի կազմակերպում Բողոքներ բողոքների վերաբերյալ պատասխանների համակարգում ԱԵԱ հետ կապի հաստատում պայմանագրի ստորագրման գործընթացը կազմակերպելու համար, ըստ Խմբի ղեկավարի պահանջի
Վերաբնակեցման մասնագետ*	Լրիվ դրույքով	Տեղանքում պայմանագրի ստորագրման կազմակերպում
Վերաբնակեցման մասնագետ*	Լրիվ դրույքով	Տեղանքում պայմանագրի ստորագրման կազմակերպում
Մասնագետների քանակը կարող է ավելացվել իրականացման գործընթացն արագացնելու նպատակով		

Հիմնական առաջադրանքները, որոնք պետք է իրականացվեն ՎԳՊ-ի իրականացման համար, ներառում, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով՝

1. Պաշտոնական ծանուցումներ
 - a. Արձանագրությունների ստորագրում
 - b. Յուրաքանչյուր հողի սեփականատիրոջը արձանագրությունների ուղարկում
 - c. Ծանուցման գրությունների պատրաստում և ուղարկում բոլոր մասնավոր և համայնքային հողի սեփականատերերին, հենց որ Կառավարության Որոշումը հաստատվի
 - d. Կառավարության Որոշման հրապարակում լրատվամիջոցներին
 - e. Նախագծային պայմանագրերի կազմում, ներառյալ որակի ստուգումը
 - f. Պայմանագրերի նախագծի ուղարկում

2. Պայմանագրի ստորագրում

- a. Յուրաքանչյուր հաստուկ դեպքի վերլուծություն և այս դեպքերի համար մանրամասն գործողության պլանի մշակում
- b. Իրականացման գործընթացի ժամանակ ԱԵԱ հետ կապի հաստատում (պարզաբանումներ, հանդիպումների կազմակերպում)
- c. Պայմանագրի ստորագրման համար փաստաթղթի լրակազմի վերանայում փաթեթը ամբողջականացնելու պայմանով
- d. ԱԵԱ համար տեղափոխման կազմակերպում
- e. ԱԵԱ հետ կադաստրում աշխատել
- f. Մահացած և Հայաստանից դուրս սեփականատերերին աջակցություն
- g. Խնդրահարույց դեպքերի հետ կապված գրանցման/վերագրանցման համար կադաստրի հետ համակարգում

3. Օտարում

- a. Դատարանի հաշվեհամարին կամ նոտարի հաշվեհամարին փոխհատուցման գումարի փոխանցման կազմակերպում.
- b. Վերագնահատման կազմակերպում, եթե գործը գնում է դատարան
- c. Գործը ներկայացվում է դատարան

4. Վերահսկման գործընթաց

- a. ԲԷՑ-ի ղեկավարության և ՀԲ-ի համար շաբաթական հաշվետվությունների կազմակերպում
- b. Վերահսկող ընկերությանը ներկայացվող բողոքների հաշվետվության համար փաստաթղթերի պատրաստում

5. Հողի նպատակի փոփոխում

- a. Գործընթացի համար դիմում
- b. Գործընթացին հետևում

6. Բողոքներ

- a. Իրականացման գործընթացի ընթացքում բողոքների փաստաթղթայնացում և փոխանցում ԲԷՑ-ի կոնտակտային անձին
- b. ԱԵԱ պատասխանի փոխանցում

**ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ, ՄՇԱԿԱԲՈՒՑՄԵՐԻ և ԾԱՌԵՐԻ ՏԵՂԱԶՆՆՄԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

Անշարժ գույքի տեղագրում

1. Գնահատողի կողմից հասարակ տեսողական գնությամբ և ԱԵԱ-ներին հարցման ենթարկելու միջոցով լրացվել են հողամասերի և շինությունների հիմնական բնութագրիչները արտացոլող տեղագրման ձևաթերթերը: Հետևյալ նկարագրություններն են ընդգրկվել՝
 - a. Գույքի ընդհանուր բնութագիրը
 - ենթակառուցվածքների առկայությունը, այդ թվում՝ խմելու ջրի, էլեկտրական հոսանքի, կոյուղու, հեռախոսագծերի, բնական գազի և այլնի հասանելիությունը,
 - հիմնական ծառայություններին հասանելիության հնարավորությունը, այդ թվում՝ մետրոյից, առողջապահական հաստատություններից և առևտրային սրահներից հեռավորությունը,
 - ճանապարհի առկայություն, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի գնահատում
 - b. Հողամասի բնութագիրը
 - նպատակային, գործառնական և փաստացի նշանակությունը
 - իրավունքի տեսակը, օր.՝ սեփականություն հանդիսացող, վարձակալված կամ անօրինական կերպով օգտագործվող,
 - լայնությունը, երկարությունը և երկրաչափական կառուվածքը,
 - տրանսպորտի առկայությունը և երկաթգծին հասանելիությունը,
 - դիրքը, տեղադրությունը, քարքարոտությունը և այլն,
 - բարելավումների առկայությունը և դրանց նկարագրությունը
 - c. Շինությունների և բարելավումների նկարագրություն
 - շինության անվանումը, նպատակային, գործառնական և փաստացի նշանակությունը
 - ենթակառուցվածքի առկայությունը
 - հիմքի, միջհարկային ծածկերի, արտաքին պատերի համար օգտագործված նյութերը,
 - դռների և պատուհանների առկայությունը
 - տեղափոխման ենթակա կահույքի և կենցաղային իրերի առկայությունը և այլն
2. Այս փուլում իրականացվում էր գույքերի ապամոնտաժման ենթակա տարբեր կոնստրուկցիաներ ունեցող շենքեր և շինություններ կամ անշարժ լինելու կարգավիճակի որակումը: Անշարժ են որակվել այն գույքերը, որոնք անհնար է հողամասից անջատել՝ առանց այդ գույքին կամ հողամասին վնաս պատճառելու: Գույքի մնացած մասը հաշվի է առնվել որպես շարժական:.
3. Այս փուլում իրականացվել է հողամասերի, ինչպես նաև արտաքին և ներքին շինությունների ֆոտոլուսանկարումը:

Մշակաբույսեր և ծառեր

4. Որակավորում և փորձառություն ունեցող գյուղատնտեսը հաշվառել է առկա ծառերը և մշակաբույսերը հողամասի ազդեցության ենթակա հողամասերում: Հաշվառվել են բոլոր մշակաբույսերը, թփերը, պտղատու, դեկորատիվ, ինչպես նաև փայտանյութ տվող ծառերը:

Պտղատու ծառեր և թփատեսակներ

5. Պտղատու ծառերի տարիքը որոշվում է փորձառու գյուղատնտեսի փորձագիտական կարծիքի հիման վրա, որից հետո ծառերը դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ խմբերի.

ա. տնկիներ,
բ. ոչ պտղատու ծառեր,
գ. պտղատու/կրող ծառեր

Դեկորատիվ ծառեր, փայտանյութ տվող ծառեր և թփատեսակներ

6. Գյուղատնտեսը չափել է փայտանյութ տվող ծառերի բնի հաստությունը, ինչպես նաև դեկորատիվ ծառերի, գեղազարդ թփերի ու ծառերի, պտղատու թփերի բարձրությունը:

Մշակաբույսեր

7. Մանրամասն չափագրման հետազոտությունների ընթացքում գյուղատնտեսը որոշել է մշակաբույսերի տեսակը՝ հիմնվելով հասարակա տեսողական հետազոտման վրա:

ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ և ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿ

Գործընթացը կարգավորող փաստաթղթեր

8. Փոխհատուցումների հաշվարկի և միավորի գնի հաշվարկի մեթոդաբանությունը մշակվել է՝ ըստ հետևյալ փաստաթղթերի.
- i. Համաշխարհային Բանկ, ԳՔ 4.12 – Ոչ կամավոր վերաբնակեցում, 2001թ-ի դեկտեմբեր
 - ii. Վարկային համաձայնագիր (էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիության ծրագիր) Հայաստանի Հանրապետության և Վերակառուցման ու Զարգացման Միջազգային Բանկի միջև, (ամսաթիվ 01.06.2011թ.)
 - iii. Վերաբնակեցման Քաղաքականության Շրջանակ (ՎՔՇ)՝ հաստատված Վերակառուցման ու Զարգացման Միջազգային Բանկի կողմից
 - iv. 2005թ-ի հոկտեմբերի 1-ին ընդունված «Անշարժ գույքի գնահատման մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-189-Ն)
 - v. Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի գնահատման Հայաստանի Հանրապետության ազգային ստանդարտ
 - vi. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 14.01.2008թ-ի «ՀՀ տարածքում կառուցվող շենքերի, կառուցվածքների, ինչպես նաև շինարարական աշխատանքների տեսակների արժեքի խոշորացված ցուցանիշների ժողովածուն հաստատելու մասին» թիվ 09-Ն հրաման:

Գնահատման Շրջանակ

9. Ծրագրի շրջանակներում գնահատվել են՝
- i. Ազդեցության ենթակա սեփականության իրավունքով տնօրինվող բոլոր հողամասերը, ինչպես նաև այն համայնքային հողամասերը, որոնք վարձակալական հիմունքներով կամ ինքնակամ օգտագործվում են անհատների կողմից: Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող շենքը, շինությունները, պարիսպները,

- ii. Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող բարելավումները,
- iii. Ազդեցության ենթակա հողամասի օտարվող և ընդհանուր մասի վրա գտնվող մշակաբույսերը, պտղատու, դեկորատիվ և գեղազարդ ծառերն ու թփատեսակները:

Հ Ո Ղ Ի Գ Ն Ա Յ Ա Տ Մ Ա Ն Մ Ե Թ Ո Դ Ա Բ Ա Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ը

Ը ն դ հ ա ն ու ը ր մ ո տ ց ու մ

10. ՎՔԾ-ի համաձայն, ազդեցության ենթակա հողի դիմաց փոխհատուցում կստանան հողամասի սեփականատերերը, վարձակալները, հողօգտագործողները, որոնց գույքի նկատմամբ համապատասխան իրավունքներն ենթակա են պետական գրանցման և անշարժ գույքի նկատմամբ չգրանցված իրավունքով օգտագործողները: Յուրաքանչյուր խմբի համար սահմանվել է փոխհատուցման հաշվարկի հատուկ մոտեցում: Ընդհանրացված տեսքով այն ներկայացված է ստորև՝

Գ ծ ա պ ա տ կ եր 1

Գ յ ու ղ ա տ ն տ ես ա կ ա ն և ո չ գ յ ու ղ ա տ ն տ ես ա կ ա ն հողերի փոխհատուցում

Մեփականատեր	Հողօգտագործողներ, որոնց գույքի նկատմամբ համապատասխան իրավունքներն ենթակա են պետական գրանցման	Ապօրինի հողօգտագործող (օրինականացման ոչ ենթակա) Վարձակալության անցած տարիների համար
• փոխարինման արժեք+ 15%	• փոխարինման արժեք+ 15% (օրինական կարգավիճակ ստանալուց հետո)	<ul style="list-style-type: none"> • մինչև 1 տարի - (փոխարինման արժեք+15%) *0.05 • մինչև 15 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.14 • մինչև 25 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.20 • 25 և ավելի տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.25
Վարձակալներ Վարձակալության մնացած տարիների համար		
<ul style="list-style-type: none"> • մինչև 1 տարի - (փոխարինման արժեք+15%) *0.05 • մինչև 15 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.14 • մինչև 25 տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.20 • 25 և ավելի տարի (փոխարինման արժեք+15%) *0.25 		

Հ ո ղ ի փ ո խ ար ի ն մ ա ն ար ժ ե ք ի գ ն ա հ ա տ ու մ

11. Հողի գնահատումն իրականացվել է փոխարինման արժեքով՝ հիմք ընդունելով շուկայական սակագները: Շուկայական սակագները գնահատվել են համեմատական մեթոդի միջոցով, ինչպես սահմանված է կառավարության կանոնակարգերով: Մույն մեթոդի հիման վրա որոշվել է հողի արժեքը՝ հաշվի առնելով միննույն տեղակայություն և նույն կիրառման նպատակ/հատկանիշներ ունեցող վերջերս վաճառված առնվազն երեք համեմատման ենթակա հողամասերի վաճառքի ճշգրտված միջին արժեքը: Եթե գնահատվող հողամասի նույն վայրում ընդունելի համեմատիչներ առկա չէին, մեկ կամ ավելի համեմատման ենթակա հողամասեր են գծագրվել այլ վայրից: Համայնքային և պետական հողերի համար ընտրվել է կադաստրային արժեքը, համաձայն ՀՀ Կառավարության Որոշման (1746-Ն, 2003թ.)

12. Գնահատվող հողամասի և համեմատման ենթակա հողամասի հատկանիշների/որակի միջև փոքր տարբերություններն արտացոլելու նպատակով համեմատման ենթակա հողամասերի միջին շուկայական վաճառքները ճշգրտվել են՝ ըստ մի քանի համեմատության պարամետրերի և համապատասխան գործակիցների:

Գ ն ա հ ա տ մ ա ն ը ն թ ա ց ա կ ար գ ը

13. Հողի գնահատման համեմատական մեթոդը կիրառվել է հետևյալ կերպով.

- i) Համանման անշարժ գույքի շուկաները վերլուծվել են:
- ii) Առնվազն երեք համեմատության միավորներ են սահմանվել:
- iii) Տարբերակվել են համեմատության անհրաժեշտ տարրերը:
- iv) Համեմատության միավորների արժեքը ճշգրտվել է՝ ըստ համեմատության տարրերի և համեմատվող անշարժ գույքի համար միջինացված մի քանի փոփոխված գնային ցուցանիշների:
- v) Ստացված շուկայական արժեքը համեմատվել է կադաստրային արժեքի հետ:
- vi) Սահմանվել է հողի գինը:

Քայլ 1

14. Համանման անշարժ գույքի համար շուկայական իրավիճակը վերլուծելու և վերլուծության համար արժանահավատ տեղեկատվություն ընտրելու նպատակով՝ Գնահատողը օգտվել է հրապարակային աղբյուրներից (մասնագիտական ամսագրեր, կայքեր, արտաքին գովազդներ), անհատական տվյալների բազայից⁷, ինչպես նաև ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաների Կենտրոն ՊՈԱԿ-ից ձեռքբերված տեղեկատվությունից: Ստացված տեղեկատվության հիման վրա Գնահատողը օգտագործել է ամենահամադրելի/ համապատասխան տեղեկատվությունը (իր համեմատության տարրերով):

Քայլ 2

15. Սկզբունքորեն համեմատիչ արժեքների աղբյուր են հանդիսացել կատարված վաճառքների արձանագրությունները՝ ստացված ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաների Կենտրոն ՊՈԱԿ-ից: Եթե որոշակի հողամասի համար արձանագրությունները չեն ներառել օգտագործելի համեմատիչներ, ապա օգտագործվել են ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեից ստացված գույքի ցանկի շուկայական գները կամ հողամասի վաճառքի առաջարկները (տրությունների թերթերում ու կայքերում)՝ համեմատիչների ձևավորման նպատակով: Յուրաքանչյուր գնահատված հողամաս համադրվել է առնվազն (3) երեք համեմատման ենթակա հողամասերով:

Քայլ 3

16. Համեմատման հողամասերի իդենտիֆիկացումից հետո մի քանի այլ լրացուցիչ պարամետրեր նույնպես հաշվի են առնվել՝ գնահատված հողամասերի և համեմատման հողամասերի հարաբերական որակի/հատկությունների համեմատության նպատակով: Գնային ճշգրտումների պարամետրերը և գործակիցները թվարկված են ստորև՝

Վաճառքի պայման և շուկայի վիճակ

17. Մրանք շուկայական գնի փոփոխություններն են, որ տեղի են ունեցել համեմատվող հողամասերի շուկայական վաճառքների և գնահատման ժամանակահատվածի միջև: Գնահատողը նաև հաշվի է առել գույքի՝ տարածամկետ վճարման պայմանով գնվելու հանգամանքը: Քանի որ անշարժ գույքի իրականացված վաճառքների շուկայի ուսումնասիրությունն իրականացվել է թարմ և ճշգրտված տեղեկատվության հիման վրա, և տարածամկետ վճարման պայմանով դեպքեր չեն եղել, կիրառվել է 1.0 գործակիցը:

Նպատակային և գործառնական նշանակությունը

18. Այս տարրերը ցույց են տալիս, թե ինչպես կարելի է օգտագործել տվյալ հողամաս՝ բնակելի կառուցապատման, հասարակական կառուցապատման, գյուղատնտեսական նպատակով և այլն: Գնահատողն ուղղում չի կատարել, քանի որ համաձայն գնահատումն իրականացվում է փաստացի նշանակությունից ելնելով:

Փաստացի նշանակություն

19. Սա ցույց է տալիս, թե ինչպես է օգտագործվում տվյալ հողամասն իրականում՝ անկախ դրա կադաստրային, նպատակային և գործառնական նշանակությունից: Գնահատողն ուղղում չի

կատարել այն դեպքերում, երբ օրինակ գնահատվող հողամասի փաստացի նշանակությունն այգի էր, սակայն հողամասը պաշտոնապես դասակարգվել էր որպես բնակելի կառուցապատում, քանի որ գնահատողը հողամասերը դիտարկել է որևէ բարելավումներից ազատ, ինչպես նաև ծառերից ու մշակաբույսերից: Հողամասի փաստացի նշանակությունն այգի որակելով՝ Գնահատողը ցանկանում է նշել, որ տվյալ հողամասի վրա ծառեր են առկա:

Տեղադրություն և դիրք

20. Գնահատվող և համեմատման հողամասերը ներկայացվել են ըստ թաղամասերի: Գլխավոր ճանապարհից հեռավորությունը նույնպես ցույց է տրվել: Տվյալ դեպքում կիրառվել են 20 % քայլով նվազեցնող կամ բարձրացնող գործակիցներ:

Տրանսպորտի հասանելիություն

21. Մույն գործակիցը բնութագրել է գնահատվող և համեմատման հողամասերի հեռավորությունը տրանսպորտային գլխավոր հանգույցներից: Պարզվել է, որ տրանսպորտի հասանելիությունը նույնն էր գնահատվող և համեմատման հողամասերի համար, և որևէ գործակից չի կիրառվել:

Շրջանային մակերես

22. Ազդեցության ենթակա հողամասերի ընդհանուր մակերեսն ազդեցություն չի ունեցել հողամասի գնի վրա, քանի որ այն նման էր համեմատման հողամասերի մակերեսներին:

Ճակատային մաս

23. Սա ցույց է տալիս, թե տվյալ հողամասը գլխավոր ճանապարհի վրա քանի մետր ճակատային մաս ունի: Քանի որ ճակատային մասի մակերեսները համապատասխանել են շուկայում ձևավորված չափանիշներին, ուղղիչ գործակից չի կիրառվել:

Ենթակառուցվածքների առկայությունը

24. Բնութագրում է գնահատված հողամասի հեռավորությունը գլխավոր ենթակառուցվածքներից (ճանապարհ, ռոտոման և խմելու ջրատար, էլեկտրական հոսանքի գիծ, գազատար, կոյուղի): Եթե ենթակառուցվածքները մոտ էին հողամասին կամ առկա էին հողամասում, ապա նշվել է, որ տվյալ հողամասին ենթակառուցվածքները հասանելի են կամ հողամասը համալրված է տվյալ ենթակառուցվածքով: Եթե հողամասը գտնվում էր այնպիսի թաղամասում, որտեղ բացակայում էր տվյալ ենթակառուցվածքը, և դրա առկայությունը քաղաքաշինական խնդիր է, ապա նշվում էր, որ հողամասը չունի տվյալ ենթակառուցվածքը: Առաջին համեմատման հողամասը ենթակառուցվածքների առկայության տեսակետից ավելի նպաստավոր դիրք ուներ, և Գնահատողը 15 %-ի ուղղում է կիրառել:

Թեքություն

25. Շուկայի համակարգված դիտարկումները ցույց են տալիս, որ թեքություն ունեցող և չունեցող հողամասերը տարբեր գներ ունեն: Քանի որ գնահատվող և համեմատման հողամասերը հարթ էին, տվյալ տարրի շտկման անհրաժեշտությունը չի եղել:

Գույքային իրավունքներ

26. Կախված նրանից՝ տվյալ հողամասի նկատմամբ իրավունքը սեփականություն է թե վարձակալություն, կամ ընդհանրապես տվյալ հողօգտագործողը որևէ իրավունք չունի տվյալ գույքի նկատմամբ հողամասի գները տարբերվել են: Գնահատողն իրավունքների ճշգրտման գործակից չի կիրառել, քանի որ հողամասերը գնահատվել են որպես սեփականություն:

Բարելավումներ

27. Սա ցույց է տալիս, թե ինչ բարելավումներ ունի տվյալ հողամասը՝ բացի հիմնական շինություններից և ծառերից, օրինակ՝ մետաղական, փայտյա կամ քարե պարիսպ, բետոնապատված կամ ասֆալտապատ տարածք և այլն: Սակայն այս տարրով Գնահատողը ուղղում չի կատարել, քանի որ տվյալ բարելավումների արժեքն առանձին է հաշվարկվում և գումարվում է փոխհատուցման արժեքին:

Քայլ 4

28. Հողամասերի շուկայական գնի միավորը ճշգրտվել է՝ ըստ թվարկված համեմատության տարրերի: Ճշգրտման տրամաբանությունը ներկայացված է ստորև աղյուսակի միջոցով՝

**Աղյուսակ 1.
Ընդհանուր հողամասի 1 քմ արժեքի հաշվարկը**

Համեմատության տարրեր	Գնահատվող անշարժ գույք	Համանման անշարժ գույք 1	Համանման անշարժ գույք 2	Համանման անշարժ գույք 3
Մեկ քմ գին (ՀՀ դրամ)		300	133	129
Մակարկում (Վաճառքի պարման)		Վաճառք	Վաճառք	Վաճառք
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ժամանակ (Շուկայի վիճակ)	07.2014	04.2014	02.2014	02.2014
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Նպատակային նշանակություն	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.	Գյուղատնտես.
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Գործառնական նշանակություն	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Փաստացի նշանակություն	Պտղատու այգի	Վարելահող	Վարելահող	Վարելահող
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Տեղադրություն	Լավ	Excellent	Բավարար	Բավարար
Ճշգրտման գործակից		0.80	1.20	1.20
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		-60	26	25
Դիրք	Գերազանց	Գերազանց	Լավ	Լավ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.20	1.20
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	26	25
Տրանսպորտի հասանելիություն	Լավ	Լավ	Լավ	Լավ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00

Համեմատության տարրեր	Գնահատվող անշարժ	Համանման անշարժ գույք 1	Համանման անշարժ գույք 2	Համանման անշարժ գույք 3
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ֆիզիկական մնութագրեր՝ այդ թվում				
Ընդհանուր մակերես (քմ)	400.0	266.10	300.0	300.0
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ճակատային մաս (մ)	9.65	14.50	12.0	12.0
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ենթակառուցվածքների առկայություն	Բավարար	Լավ	Բավարար	Բավարար
Ճշգրտման գործակից		0.85	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		-45	0	0
Թերություն	Հարթ	Հարթ	Հարթ	Հարթ
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Գույքային իրավունքներ	Սեփականութ.	Սեփականութ.	Սեփականութ.	Սեփականութ.
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Բարելավումներ	Առկա չեն	Առկա չեն	Առկա չեն	Առկա չեն
Ճշգրտման գործակից		1.00	1.00	1.00
Ճշգրտումը ՀՀ դրամով		0	0	0
Ընդհանուր ճշգրտում (ՀՀ դրամ)		-105	52	50
Ճշգրտված մեկ քմ գին (ՀՀ դրամ)		195	185	179
Կշռային գործակից		0.33	0.34	0.33
Գնահատվող անշարժ գույքի մեկ միավոր		186		

Քայլ 5

29. Անշարժ գույքի արժեքի վերաբերյալ վերջնական որոշումը սահմանվել է վաճառքների համեմատության միջոցով՝ վերլուծելով անշարժ գույքի համեմատման ենթակա վաճառքների ճշգրտված գները: Գնահատողը երեք համանման հողամասերի ճշգրտված գները միջինացրել է, քանզի գտնուում էր, որ բոլոր երեք համանման հողամասերը գնահատվող հողամասին նմանություն ունեն, և տվյալների ստացման աղբյուրներն արժանահավատ են:

Քայլ 6

30. Այս մեթոդով ստացված շուկայական արժեքը համեմատվել է կադաստրային արժեքի հետ: Այն դեպքերում, երբ համեմատական մեթոդով ստացված շուկայական արժեքն ավելի բարձր էր, քան հողամասի կադաստրային արժեքը՝ հիմք են ընդունվել համեմատական մեթոդով ստացված գները:

Քայլ 7

31. Այնուհետև հաշվարկվել է հողամասի շուկայական արժեքը հետևյալ բանաձևով՝

$$Հ_{\text{ս}} = Z_{\text{ս}} \times Լ_{\text{ս}}$$

որտեղ՝

Հ_ս –ն հողամասի շուկայական արժեքն է,

Z_ս–ն հողամասի մակերեսն է,

Լ_ս–ն համանման հողամասերի 1 քմ շուկայական ճշգրտված արժեքն է:

Ծ Ի Ն Ո Ւ Թ Յ Ա Ն / Ծ Ե Ն Ք Ի Գ Ն Ա Ջ Ա Տ Մ Ա Ն Մ Ե Թ Ո Դ Ա Բ Ա Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Ը ն դ հ ա ն ու ը մ ո տ ե ց ու մ

32. Օտարվող շինությունների համար փոխհատուցումը հաշվարկվել է ինչպես օրինական շինությունների սեփականատերերի, այնպես էլ անշարժ գույքի նկատմամբ չգրանցված իրավունքով տիրապետվող և օգտագործվող շինությունների համար: յուրաքանչյուր խմբի համար սահմանում է փոխհատուցման հաշվարկի իր մոտեցումը: Ընդհանրացված տեսքով այն ներկայացված է ստորև նկարում:

Աղյուսակ 2

Բնակելի և ոչ բնակելի շինությունների փոխատուցում

Օրինական սեփականատերեր Բնակելի շինություններ	Օրինական սեփականատերեր Ոչ-բնակելի շինություններ
• Փոխարինման արժեք + 15%	• Փոխարինման արժեք + 15%
Օրինականացման ենթակա ԱԵԱ Բնակելի շինություններ	Օրինականացման ենթակա ԱԵԱ Ոչ-բնակելի շինություններ
• Փոխարինման արժեք + 15% օինականացումից հետո	• Փոխարինման արժեք + 15% օինականացումից հետո

Շենքերի/շինությունների փոխարինման արժեքի սահմանում

33. Շենքերի/շինությունների գնահատումն իրականացվել է +15% փոխարինման արժեքով ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարության գնագոյացման տեղեկատվության և հաշվարկման կենտրոնի (ՓԲԸ) կողմից առաջարկված մեթոդաբանության/չափանիշների հիման վրա: Այստեղ փոխարինման արժեքը հասկացվում է որպես ընդհանուր ծախս՝ վերակառուցելու համար այնպիսի շենք/շինություն, որն իր մակերեսով, նյութերով և առանձնահատկություններով համարժեք կլինի փոխարինվող շենքին/շինությանը առանց ամորտիզացիոն մասհանումների և գործառնական ծախսերի: Փոխարինման արժեքի հաշվարկումը հիմնված է հետևյալ գործոնների վրա.

- ա. նյութերի տվյալ պահի շուկայական արժեքը,
- բ. նյութերի տեղափոխման տվյալ պահի արժեքը,
- գ. աշխատուժի ներկայիս արժեքները և
- դ. ազդեցությանը ենթակա շենքերի, կառուցվածքային/գեղագիտական առանձնահատկությունների արժեքը:

34. Հաշվարկները կատարվել են ամբողջ ՀՀ տարածքի համար հաստատված պաշտոնական չափագրման ցուցիչների և ճշգրտման գործակիցների, ինչպես նաև Շինարարական Աշխատանքների համար նախատեսված պաշտոնական ամբողջական ցուցիչներով (ՇԱԳՊ) սահմանված շինարարական աշխատանքների գնահատման ցուցանիշների համապատասխան:

35. Շենքերի և շինությունների փոխարինման արժեքները որոշվել են՝
 ա. համապատասխան մասնագիտացված նորմատիվային տեղեկագրերում (ՇԱԽՑ) ներկայացված կամ հավաստի այլ աղբյուրներից ստացված տվյալների հիման վրա,
 բ. շուկայական պայմաններում նմանատիպ շենքերի և շինությունների կառուցման համար շինարարության պայմանագրերում նշված արժեքի տվյալների հիման վրա:

36. Անշարժ գույքի գնահատման նպատակով շենքերի և շինությունների վերարտադրման (կամ փոխարինման) ծախսերը հաշվարկվում են՝ որպես ուղղակի, անուղղակի ծախսերի և ձեռնարկատիրական (կառուցապատողի) շահույթի հանրագումար: Նմանատիպ օգտակարությամբ և նշանակությամբ անշարժ գույքի 1քմ ստեղծման համար անհրաժեշտ ծախսերը որոշվում են հետևյալ բանաձևով՝

$$Ն\sigma = \Omega\Phi\sigma + \text{Ա}\sigma + 2\mathcal{C}$$

որտեղ՝

Նσ -ն նամանատիպ օգտակարությամբ և նշանակությամբ անշարժ գույքի 1քմ ստեղծման համար անհրաժեշտ ծախսերն են

ΩΦσ - ն ուղղակի ծախսերի հանրագումարն է,

ԱԾ -ն անուղղակի ծախսերի հանրագումարն է,
ՁՇ -ն ձեռնարկատիրական (կառուցապատողի) շահույթն է:

37. Ուղղակի ծախսերը ներառում են շինարարության հետ անմիջականորեն կապված հետևյալ ծախսերը:

- i. նյութերի, արտադրանքների և ինժեներական ցանցերի ու համակարգերի ձեռք բերման ծախսերը,
- ii. շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների շահագործման ծախսերը, ժամանակավոր կառուցված շենքերի և շինությունների հետ կապված ծախսերը, անվտանգության գծով միջոցառումների, պահեստատրանսպորտային և տեղական շուկայում որպես նորմատիվ ընդունված այլ ծախսերը,
- iv. շինարարության ֆինանսավորման հետ կապված ծախսերը և
- v. կապալառուի վերադիր ծախսերն ու շահույթը:

38. Անուղղակի ծախսերի չափը որոշվում է տվյալ իրավիճակում շուկայում ձևավորված աշխատանքների և ծառայությունների սակագների հիման վրա: Անուղղակի ծախսերը ներառում են շենքերի, շինությունների կառուցմանն ուղեկցող, սակայն շին-մոնտաժային աշխատանքների արժեքի մեջ չներառվող հետևյալ ծախսերը`

- i. նախագծման, նախահաշվի կազմման, տեխնիկական և այլ վերահսկողության ծախսերը,
- ii. խորհրդատվությունների, իրավաբանական, հաշվապահական և աուդիտորական, ծառայությունների վճարները,
- iii. գովազդի, շուկայի մարքեթինգի և օբյեկտի վաճառքի հետ կապված ծախսերը,
- iv. ձեռնարկատիրոջ վարչական և այլ ծախսերը:

39. Ձեռնարկատիրական շահույթի մեծությունը որոշվում է շուկայական տեղեկատվության վերլուծության հիման վրա: ՎՔՇ-ի համաձայն, մաշվածության չափով նվազեցումներ չեն իրականացվում: Այն պարագայում, երբ համեմատական մեթոդով շինությունների քառակուսի մետրի շուկայական գինն ավելի բարձր է եղել, քան դրա փոխարինման արժեքը, կիրառվել է շինությունների գնահատման համեմատական մեթոդը: Շենքերի և շինությունների վերարտադրման (կամ փոխարինման) ծախսերը որոշվում են հետևյալ բանաձևով`

$$V_{\text{Ձ}} = C_{\text{Շ}} \times N_{\text{Շ}}$$

որտեղ`

V_Ձ -ն շենքերի և շինությունների վերարտադրման (կամ փոխարինման) ծախսերն են,

C_Շ -ն գնահատվող շենքերի և շինությունների մակերեսն է,

N_Շ -ն նմանատիպ օգտակարությամբ և նշանակությամբ անշարժ գույքի 1քմ ստեղծման համար անհրաժեշտ ծախսերն են:

40. Ստորև ներկայացված է շինության վերարտադրման/փոխարինման ծախսերի հաշվարկի օրինակը.

Աղյ ու ս ա կ 5.1

Բ ն ա կ ե լ ի շ ե ն ք ի փ ո խ ա թ ի ն մ ան ծ ա խ ս ի հ ա շ վ ա թ կ ի օ թ ի ն ա կ ը

#	Շենքի/շինության տեսակը	Բնակելի տուն
	Չափման միավորը	խմ
1	ՇԱԽՅ 2009-ում բերված` անմիջապես աշխատանքների կատարման հետ կապված 1 միավոր ծախսեր (բազարձակ մեծություն), ՇԱԽՕ 2009, հատոր 1, բաժին 1, տող 29	30,420
2	Գնահատվող անշարժ գույքի միջհարկային ծածկերի միջև բարձրություն (մ) (Հղում` Սեփականության վկայական և/կամ տեղագնման կամ չափագրման արդյունքներ)	2.4

3	ՇԱԽՅ 2009-ում բերված՝ անմիջապես աշխատանքների կատարման հետ կապված 1 միավոր ծախսեր՝ աշխատավարձ, նյութերի արժեք, մեքենաների և մեխանիզմների շահագործման արժեք, սոց. հատկացումներ, կառավարման ապարատի պահպանման (վերադիր) ծախսեր, կապալառու կազմակերպությունների շահույթ (բացարձակ մեծություն)	73,008
Հղում՝ Ստանդարտ 6.5 կետ ա., բ., գ. և ե. ենթակետեր, Քաղ. շին. նախարարի N 05-Ն, 14.01.2008թ. հրամանի 6-րդ բաժնից 8-րդ բաժին		
4	Փոխարժեքի փոփոխության գործակից (L/305,0) (բացարձակ մեծություն)	1.334
Հղում՝ ՇԱԽՅ 2009, ընդհանուր դրույթներ 5-րդ կետ		
5	Վերարտադրման ծախսեր (3x4) (բացարձակ մեծություն)	97,424
6	Գնահատվող անշարժ գույքի կառուցման ժամանակ օգտագործված և ՇԱԽՅ 2009-ում բերված՝ անմիջապես աշխատանքների կատարման հետ կապված ծախսերում հաշվի առած շինարարական նյութերի և աշխատանքների գների տարբերություն՝ կախված որակից և/կամ ավարտվածության աստիճանից (%)	0
Հղում՝ սեփական վերլուծություն, ձևաչափը՝ էլեկտրոնային տարբերակ Excel, “tarberutyun”, sheet 1		
7	Վերարտադրման ծախսեր (5+/-6) (բացարձակ մեծություն)	97,424
8	Ժամանակավոր, կենցաղային նշանակության (շարժական կամ հավաքովի) շենքերի և շինությունների, պահեստների, ժամանակավոր ինժեներական ցանցերի (էլեկտրաէներգիա, ջուր, մոտեցնող ճանապարհներ և հարթություններ և այլն) իրական ծախսեր * (%)	1.83
9	8 տողը բացարձակ մեծությամբ (7*8)	1,783
Հղում՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, 21.08.2001թ., թիվ 69 «Շինարարության համար կառուցվող ժամանակավոր շենքերի և կառուցվածքների նախահաշվային նորմերի հաստատման մասին» հրամանի 3-րդ բաժնի աղյուսակ, 24 տողի, 34 տողի ա. և բ. կետերի միջին թվաբանական		
10	Շինարարական աշխատանքների վրա կլիմայական պայմանների ազդեցության լրացուցիչ ծախսեր *	1.2
11	10 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x10)	1,169
Հղում՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, 21.08.2001թ., թիվ 68 «Շինարարական աշխատանքների վրա կլիմայական պայմանների ազդեցությունը հաշվի առնող նախահաշվային նորմերի հաստատման մասին» հրամանի աղյուսակ, 24 տողի, 34 տողի ա. և բ. կետերի, այնուհետև նշված տողերի 1, 2, 3 սյունյակների միջին թվաբանական		
12	Նեղվածքի պայմաններում աշխատանքների իրականացման ծախսեր (%)	0
13	12 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x12)	0
Հղում՝ EPEP-85 ժողովածու		
14	Օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի պարտադիր փորձաքննության համար անհրաժեշտ ծախսեր ** (%)	7.94
15	14 տողը բացարձակ մեծությամբ (25x14)	246

Հղում՝ Հրաման 16.06.2008թ. թիվ N 41-Ն, 14-րդ բաժին, աղյուսակ 4-ի 1-9-րդ տողերի միջին թվաբանական		
16	Փոքր ծավալի շինմոնտաժային աշխատանքների համար նախատեսվող լրացուցիչ ծախսեր * (%)	1.5
17	16 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x16)	1,461
Հղում՝ Հրաման 16.06.2008թ. թիվ N 41-Ն, 15-րդ բաժին, աղյուսակ 5-ի 1-3-րդ տողերի միջին թվաբանական		
18	Շինմոնտաժային աշխատանքների ավարտից հետո գոյացած (ոչ ընթացիկ) աղբի տեղափոխման աշխատանքների ծախսեր * (%)	0.15
19	18 տողը բացարձակ մեծությամբ(7x18)	146
Հղում՝ Հրաման 16.06.2008թ. թիվ N 41-Ն, 16-րդ բաժին, աղյուսակ 6		
20	Օբյեկտի տեխնիկական հսկողության ծառայության ծախսեր * (%)	1.41
21	20 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x20)	1,374
Հղում՝ Հրաման 16.06.2008թ. թիվ N 41-Ն, 17-րդ բաժին, աղյուսակ 7-ի 1-7-րդ տողերի միջին թվաբանական		
22	Օբյեկտի հեղինակային հսկողության ծառայության ծախսեր * (%)	0.5
23	22 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x22)	487
Հղում՝ Հրաման 16.06.2008թ. թիվ N 41-Ն, 18-րդ բաժին, աղյուսակ 8-ի, 1-ին և 2-րդ տողերի միջին թվաբանական		
24	Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մշակման համար անհրաժեշտ ծախսեր *(%)	3.18
25	24 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x24)	3,098
ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի հրաման 15.02.2008թ. թիվ N 19-Ն քաղաքաշինական փաստաթղթերի (ծրագրային և ճարտարապետաշինարարական) մշակման աշխատանքների արժեքի հաշվարկման կարգը հաստատելու մասին (Այսուհետ՝ Քաղ. շին. նախարարի N 19-Ն, 15.02.2008թ. հրամանի), հավելվածի աղյուսակ 8-ի 1-13-րդ տողերի, այնուհետև 1-5-րդ սյունակների միջին թվաբանական		
26	Խորհրդատվությունների, իրավաբանական, հաշվապահական և ատոլիտորական,	0
Հղում՝ Ստանդարտ 7.7.4 բաժնի 1-ին կետի բ. ենթակետ		
27	Շինարարության ֆինանսավորման հետ	0
Հղում՝ Ստանդարտ 7.7.4 բաժնի 1-ին կետի գ. ենթակետ		
28	Գովազդի, շուկայի մարքեթինգի և օբյեկտի վաճառքի հետ կապված ծախսեր	0
Հղում՝ Ստանդարտ 7.7.4 բաժնի 1-ին կետի դ. ենթակետ		
29	Ձեռնարկատիրոջ վարչական և այլ ծախսեր	0
Հղում՝ Ստանդարտ 7.7.4 բաժնի 1-ին կետի ե. ենթակետ		
30	Չնախատեսված ծախսեր * (%)	3.5
31	30 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x30)	3,410
Հղում՝ Հրաման 16.06.2008թ. թիվ N 41-Ն, աղյուսակ 1, 1-ին բաժնի գ., դ., ե., գ., 2-րդ բաժնի ա., բ., գ. և դ. կետերի միջին թվաբանական		
32	Սարքավորումների արժեք (օդափոխության, ջեռուցման և այլն) (բացարձակ մեծություն)	10,000
Հղում՝ ՇԱԽՅ 2009, ընդհանուր դրույթներ, 3-րդ կետ 1.1 եթնակետ		
33	Հարկեր՝ ԱԱՀ * (%)	20
34	33 տողը բացարձակ մեծությամբ (7x33)	19,485
Հղում՝ ՇԱԽՅ 2009, ընդհանուր դրույթներ, 3-րդ կետ 1.1 եթնակետ, Հրաման 16.06.2008թ. թիվ N 41-Ն, 12-րդ բաժին, ՀՀ օրենքը ավելացված արժեքի հարկի մասին, 6-րդ հոդվածի 2-րդ կետ, 9-րդ հոդված		
35	Ձեռնարկատիրական շահույթ (%)	0
36	35 տողը բացարձակ մեծությամբ (7+9+11+13+15+17+19+21+23+25+26+27+28+29+31+32+34) x35	0
Հղում՝ Ստանդարտ 7.7.4 բաժնի 3-րդ կետ, Վերլուծություն		
37	Վերարտադրման (կամ փոխարինման) ծախսեր (7+9+11+13+15+17+19+21+23+25+26+27+28+29+31+32+34+36)	140,083

ԾԱՌԵՐԻ և ՄՇԱԿԱԲՈՒ ՅՍԵՐԻ ՓՈԽՐ ԱՏՈՒ ՑՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒ ԹՅՈՒՆ

Տնկիների և հասուն ոչ պտղատու ծառերի գնահատում

41. Տնկիների և հասուն ոչ պտղատու ծառերի դիմաց փոխհատուցումը պետք է տրամադրվի ներդրված գումարի հիման վրա. Գնահատման համար անհրաժեշտ են հետևյալ ելակետային տվյալները
 ա. ծառատեսակ,
 բ. ծառի տարիք,
 գ. ծառի գտնվելու տարածաշրջանը:

Տնկիների Գնահատման Գործընթաց

42. Տվյալ ծառատեսակի տնկիի գինը հստակեցվել է: Տնկիների շուկայական գինը որոշվել է ՀՀ-ում տնկիների շուկայական միջին գների հիման վրա: Իրականացվել է գների ուսումնասիրությունն Առինջ գյուղի մուտքի մոտ գտնվող տնկիների շուկայում, այնուհետև տեղեկություններ են ձեռք բերվել մի քանի վաճառողներից, ինչի հիման վրա ձևավորվել է միջին գին:
43. Տնկիների գնահատման համար կիրառվում է հետևյալ բանաձևը՝
ՄՏ = ՏՇԱ + ՏՄ
 որտեղ՝
ՄՏ - Տնկիի (կանգուն) շուկայական արժեք,
ՏՇԱ - Տնկիի շուկայական արժեք (առանց տնկելու),
ՏՄ - Տնկիի տնկման ծախսեր:

Ոչ պտղատու ծառերի գնահատման գործընթաց

44. Ոչ պտղատու ծառերի գնահատման համար կիրառվում է հետևյալ բանաձևը՝
Մոռ = Տա + Պա x Տբ
 որտեղ՝
Մոռ - Հասուն ոչ պտղատու ծառի շուկայական արժեք,
Տա - Տնկիի շուկայական արժեք,
Պա - Հասուն ոչ պտղատու ծառի պահպանման համար անհրաժեշտ տարեկան միջոցառումների ծախսեր,
Տբ - Հասուն ոչ պտղատու ծառի տարիք:

45. Սահմանված ծառատեսակի տնկիի գինը որոշելուց հետո հաշվարկվել են հասուն ոչ պտղատու ծառի պահպանման համար անհրաժեշտ տարեկան միջոցառումների ծախսերը: Այդ ծախսերը սահմանվեցին որպես այդ տարածքում ընդունված ծախսերի միակցություն, ինչն արտացոլված է ստորև աղյուսակում.

#	Գործողությունը	Տարեկան քանակը
1.	Ծառի էտ	1 անգամ
2.	Ծառի բնի սպիտակեցում	1 անգամ
3.	Ոռոգում	3-8 անգամ (կախված տարածաշրջանից)
4.	Պարարտագում	1 անգամ
5.	Կուլտիվացիա	1 անգամ
6.	Ծառի սրսկում	1 անգամ
7.	Բաժանների փխրեցում	1 անգամ

Պտղատու ծառերի գնահատման մեթոդաբանություն

46. Պտղատու ծառերի դիմաց փոխհատուցումը պետք է տրամադրվի այնքան, որքան կազմում է մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքը՝ բազմապատկած այն տարիների քանակով, որքան անհրաժեշտ է նոր լրիվ պտղատու ծառ աճեցնելու համար: Պտղատու ծառերի գնահատման համար անհրաժեշտ են հետևյալ ելակետային տվյալները՝

- i. ծառատեսակ
- ii. ծառի արդյունաբերական բերք տալու տարիք,
- iii. բերքատվությունը,
- iv. բերքի արժեքը,
- v. ծառի գտնվելու տարածաշրջանը:

Քայլ 1 Տարիք, երբ ծառը տալիս է բերք արդյունաբերական չափով

47. Մասնագիտացված հաստատությունների կողմից իրականացված հետազոտությունները, մասնավորապես՝ Հայաստանի ազգային գյուղատնտեսական համալսարանի և մասնագիտական գրականությունը, օգտագործվել են տվյալ ծառի ամբողջական զարգացման համար անհրաժեշտ տարիների քանակը որոշելու համար:

Քայլ 2 Մեկ կիլոգրամ մրգի շուկայական արժեքը

48. Մրգատու ծառի տարեկան զուտ արժեքը սահմանվել է որպես շուկայական եկամուտ ծառից ստացված տարեկան բերքից: Այսպիսով՝ որոշվել է տվյալ ծառատեսակից ստացվող 1 կիլոգրամ մրգի գինը: Հաշվարկները կատարելիս հաշվի են առնվել մի քանի գործոններ.

Հայաստանի Ազգային Վիճակագրական Ծառայությունից ստացված Հայաստանի Հանրապետությունում (գյուղատնտեսական ապրանքներ) իրացման միջին տարեկան գների մասին տեղեկատվությունը հրատարակվել է Ագրոլրատու տասնօրյա թերթի⁴ 2014թ-ի բոլոր առակա խնդիրների մեջ: Անհատական հետազոտություն է իրականացվել որոշակի տիպի մրգերի գինը որոշելու համար, քանի որ հնարավոր չէր ճշտել դրանց գները վերը նշված պաշտոնական աղբյուրներից:

Քայլ 3 Ծառատեսակի բերքատվությունը

49. Որոշվել է ծառի բերքատվությունը: Բերքատվությունը որոշվել է՝ հիմք ընդունելով մասնագիտական գրականությունը, ինչպես նաև տարբեր մասնագիտացված հաստատություններին հարցումները (օրինակ՝ Հայաստանի Ազգային Ագրարային Համալսարան):

Քայլ 4 Փոխհատուցման հաշվարկումը

50. Բերքատու ծառերի գնահատման համար կիրառվել է հետևյալ բանաձևը.

$$ՄԲ = ՏՔ \times ՏՇԶԵ$$

Որտեղ՝

ՄԲ – Բերքատու ծառի շուկայական գինը

ՏՔ – Այն տարիների քանակը, որն անհրաժեշտ է նոր ծառը լիարժեք պտղատվության տարիքին աճեցնելու համար

ՏՇԶԵ – Տարեկան շուկայական զուտ եկամուտը

⁴ Հրատարակչություն՝ ՀՀ Գյուղատնտեսություն և առևտուր, «Գյուղատնտեսական Աջակցություն» Հանրապետական կենտրոն» ՓԲԸ

Փայ տան յ ու թ տվող ծառերի գնահատման մեթոդաբան ու թ յ ու ն

- 51. Փայտանյութ տվող ծառերը պետք է գնահատվեն տարիքի կարգի հիման վրա (տնկիներ, միջին հասունության ծառեր, հասուն ծառեր), ինչպես նաև փայտի որակի ու ծավալի հիման վրա: Փայտանյութ տվող ծառերի գնահատման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալներն են՝
 - i. ծառատեսակ,
 - ii. ծառի տրամագիծը սմ-ով՝ չափված գետնից 1,3 մ բարձրությամբ, կեղևի հետ միասին
 - iii. վերամշակման ենթակա բնի երկարությունը (բարձրությունը) (մ)⁵:

Քայ Լ 1 Ծառի ծավալի սահման ու մ

- 52. Ելակետային տվյալների հիման վրա փայտանյութ տվող ծառերը դասակարգվում են՝ ըստ ծավալի և տեսակի (շինարարության փայտանյութ և վառելիքի փայտանյութ): Ծավալը որոշելու նպատակով ծառերը դասակարգվում են՝ ըստ տրամագծի՝
 - i. մանր (տնկիներ)՝ 3,0-11,0 սմ,
 - ii. միջին (միջին հասունության ծառեր)՝ 12,0-24,0 սմ,
 - iii. խոշոր (հասուն ծառեր)՝ 25,0 սմ և ավել բնի հաստություն ունեցող ծառեր:
- 53. Ծառի դասակարգումը ցույց է տրված ստորև աղյուսակում: Թափոնները որոշվում են՝ որպես հատման մնացորդների և կեղևի ծավալների գումար: Փայտանյութ տվող ծառերի վառելափայտի ծավալը հավասար է կեղևով բնի ծավալից հանած փայտանյութի և թափոնների ծավալները (սյունյակ 3-(7+8)):
- 54. Եթե ծառը լրիվ վառելափայտ է, բնի ընդհանուր ծավալը սյունյակ 3-ից տեղափոխվում է 9-րդի տակ: Այդպիսի ծառի ծավալը (11) կազմվում է բնի (9) և սաղարթի ծավալի (10) գումարից: Իսկ փայտանյութ տվող ծառի ընդհանուր ծավալը՝ ընդհանուր լիկվիդը՝ (11) կազմվում է 7-րդ, 9-րդ և 10-րդ սյունակների գումարից:

Ծառի բնի չափերը			Հոծ ծավալը խորանարդ մետրերով							
D1,3	H	կեղևի հետ	Փայտանյութ					Վառելափայտ		
			Խոշոր	Միջին	Մանր	Ընդամենը	Թափոններ	Բնից	Սաղարթից	Ընդհանուր լիկվիդ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	15	0,084	-	-	0,03	0,03	0,03	0,02	0,01	0,06
Սյունակ 1- ծառի բնի տրամագիծն է՝ կրծքավանդակի բարձրությունից հաշված. D1,3, այսինքն՝ գետնից 1,3 բարձրությամբ տրամագիծը՝ արտահայտված սմ-ով Սյունակ 2- ծառի բնի բարձրությունն է, H՝ մ-ով Սյունակ 3- ծառի բնի ծավալն է կեղևով՝ V, խորանարդ մետրով Հղում. “Անտառապահի համառոտ ձեռնարկը”, Հայկ Հախիմյան, Վանաձոր, 1996										

Քայ Լ 2 Փայ տան յ ու թի շ ու կ այ ակ ան գ ն ի ս ա հ մ ան ու մ ր

- 55. Փայտանյութի շուկայական գինը սահմանվել է գնահատման պահի դրությամբ ՀՀ-ում փայտանյութի շուկայում առկա միջին արժեքի հիման վրա: Կատարվեց Մալաթիա-Սեբաստիա և Էրեբունի համայնքների վառելանյութ հանդիսացող փայտի շուկայական գնի ուսումնասիրություն, և այն միջինացվեց մի քանի տարբեր վաճառողներից ստացված տեղեկությունների հիման վրա:

⁵ Այս տվյալը անհրաժեշտ չէ բնի համար (ենթակա է գործընթացի),որի երկարությունը ավելի քիչ է, քան 1,0մ, ինչպես նաև այն ծառերի համար, որի տրամագիծը ավելի քիչ է, քան 13,0 սմ:

Քայլ 3 Փոխհատուցման հաշվարկ

56. Փայտանյութ տվող ծառերի գնահատման համար կիրառվում է հետևյալ բանաձևը՝

$$\text{ՓԾԾԳ} = \text{ՓԽԾԳ} \times \text{ՇՕՕ} + \text{ՎԾԽ} \times \text{ՎՓԾ}$$

Որտեղ՝

ՓԾԾԳ – Փայտանյութ տվող ծառի շուկայական գինը

ՓԽԾԳ – Շինարարության համար օգտագործվող 1 խորանարդ մետր փայտանյութի շուկայական գինը,

ՇՕՕ – Շինարարության համար օգտագործվող փայտանյութի ծավալը,

ՎԾԽ – Վառելանյութ հանդիսացող 1 խորանարդ մետր փայտի շուկայական գինը,

ՎՓԾ – Վառելանյութ հանդիսացող փայտի ծավալը

Մշակարձայն սի գնահատման մեթոդաբանություն

Մշակարձայն սի գնահատման մեթոդաբանություն

57. Մշակաբույսի փոխհատուցումը որոշվում է մշակաբույսի տարեկան զուտ շուկայական արժեքի հիման վրա: Ստորև բերված են գնահատված մշակաբույսի համար օգտագործված անհրաժեշտ ելակետային տվյալները՝

- i. մշակաբույսի տեսակը,
- ii. բերք,
- iii. մշակաբույսի արժեքը,
- iv. այն տարածաշրջանը, որտեղ մշակաբույս կա

Քայլ 1. Մեկ տարվա եկամտի գուտ շուկայական արժեքի սահմանումը

58. Մշակաբույսի մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքը մշակաբույսից ստացվող մեկ տարվա բերքի շուկայական արժեքն է: Մեկ տարվա եկամտի զուտ շուկայական արժեքի որոշման համար նախ որոշվում է տվյալ մշակաբույսից ստացվող բերքի 1 կգ շուկայական արժեքը: Հաշվարկները կատարելիս հաշվի է առնվել հետևյալը՝

Հայաստանի Ազգային Վիճակագրական Ծառայությունից ստացված Հայաստանի Հանրապետությունում (գյուղատնտեսական ապրանքներ) իրացման միջին տարեկան գների մասին տեղեկատվությունը հրատարակվել է Ազգային տնտեսական տնտեսության թերթի⁴ 2014թ-ի բոլոր առակա խնդիրների մեջ: Անհատական հետազոտություն է իրականացվել որոշակի տիպի մշակաբույսերի գինը որոշելու համար, քանի որ հնարավոր չէր ճշտել դրանց գները վերը նշված պաշտոնական աղբյուրներից:

Քայլ 2 Մշակարձայն սի բերքի սահմանումը

59. Բերքը սահմանվում է՝ հիմնվելով հետևյալի վրա՝

- i. մասնագիտական գրականություն,
- ii. միջին հաշվով բերքի ցուցիչներ՝ հրատարակված⁶ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Վիճակագրական ծառայության կողմից, որի վերլուծությունները կատարվել են վերջին 1 տարվա համար, ինչպես նաև
- iii. հետազոտություններ տարբեր մասնագիտացված հաստատությունների հետ, ինչպես օրինակ՝ Հայաստանի ազգային գյուղատնտեսական համալսարանն է: 1 կգ մշակաբույսի շուկայական գինը բազմապատկվում էր բերքի ցուցիչով:

⁶ www.armstat.am

Քայլ 3 Փոխհատուցման հաշվարկ

60. Մշակաբույսերի գնահատման համար կիրառվում էր հետևյալ բանաձևը՝

$$ՄՇԳ = ՄՄԶԳ \times Մ$$

Որտեղ՝

ՄՇԳ – Մշակաբույսի շուկայական գինը

ՄՄԶԳ – Մեկ միավորի տարեկան եկամտի զուտ շուկայական գինը

Մ – Մշակաբույսեր ցանելու տարածքի մակերեսը

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐ

61. Տրանսպորտային ծախսերը որոշվում էին՝ շուկայում առկա մի քանի բեռնափոխադրող ընկերությունների առաջարկած ծառայությունների միջին գնի հիման վրա: Գներն այնպես էին հաշվարկվում, որ ԱԵԱ-ները կարողանան իրենց գույքը տեղափոխել 20 կմ շառավղի շրջանակներում:

62. Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ նմանատիպ կազմակերպություններն առաջարկում են բեռնատար փոքր մեքենաներ (ԳԱԶԵԼ) և մեծ բեռնատար մեքենաներ (ԳԱԶ-52 կամ ԶԻԼ 131՝ կահույք և կենցաղային իրեր տեղափոխելու համար, ՄԱԶ մակնիշի ավտոկոռունկ և ԿԱՄԱԶ մակնիշի քարշակ՝ ՕԴԱԶ մակնիշի կիսակցորդով՝ ոչ ստանդարտ եզրաչափքեր ունեցող գույք տեղափոխելու համար): Ծառայության արժեքը հաշվարկվել է հետևյալ չափանիշների հիման վրա՝

- i. երթուղիների քանակը,
- ii. տեղափոխման ենթակա ակտիվների/գույքերի քանակը,
- iii. բնակարանի հարկը,
- iv. վերելակի առկայությունը,
- v. մեկ գույքի չափը:

ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐ

63. Գործարքին առնչվող ծախսերը հաշվվում են անշարժ գույքի պետական գրանցման իրականացման դրույքաչափերի հիման վրա, որոնք հաստատված են նոտարական գրասենյակներում սահմանված ՀՀ օրենսդրության, վճարումների և պետական պարտականությունների համաձայն: Նաև հաշվի է առնված մի կտոր ակտիվի/գույքի՝ 2-3 մասերի բաժանվելու (ակտիվների/գույքերի մասնակի օտարման արդյունքում) հավանականությունը:

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Կնքման վայրը՝

Գնորդ՝

Ֆիզիկական անձ

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս *

ՀՀ * մարզի * համայնքն՝ ի դեմս *

Իրավաբանական անձ

անվանում *

գրանցման համար *

գտնվելու վայրը *

որի անունից կանոնադրության հիման վրա լիազորագրի հիման վրա հանդես է գալիս՝

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Վաճառող՝

Ֆիզիկական անձ

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս *

ՀՀ * մարզի * համայնքն՝ ի դեմս *

Իրավաբանական անձ

անվանում *

գրանցման համար *

գտնվելու վայրը *

որի անունից կանոնադրության հիման վրա լիազորագրի հիման վրա հանդես է գալիս՝

անուն *

ազգանուն *

հաշվառման հասցե *

անձնագրի /նույնականացման քարտի/ տվյալներ *

(սերիա, համար, երբ և ում կողմից է տրվել)

Սույն պայմանագրով վաճառողը պարտավորվում է սույն պայմանագրով նշված գնի դիմաց գնորդի սեփականությանը հանձնել սույն պայմանագրում նշված անշարժ գույքը:

Պայմանագրի առարկան.

Անշարժ գույքի մակերեսը՝

- հողամաս հա
- շենք, շինություններ

(ընդհանուր մակերեսի չափը կամ մակերեսների չափերը ըստ առանձին շենք, շինությունների)

Հասցե

Շենքի/շինության օգտագործման նպատակային նշանակությունը

Վաճառողը երաշխավորում է, որ սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի սեփականատերն է, գույքը վաճառված կամ դատական վեճի առարկա չէ:

Վաճառողը երաշխավորում է, որ

- սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման տրված կամ այլ կերպ ծանրաբեռնված չէ, արգելանքի տակ չի գտնվում:
- գնորդը տեղեկացված է սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի՝ այլ անձանց իրավունքներով ծանրաբեռնված լինելու մասին:
- Սույն պայմանագրով վաճառողը գնորդի սեփականությանն է հանձնում ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված [] թ. N [] գրանցման վկայականում նշված անշարժ գույքի միավորը ամբողջությամբ:
- Սույն պայմանագրով վաճառողը գնորդի սեփականությանն է հանձնում ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված [] թ. N [] գրանցման վկայականում նշված անշարժ գույքի միավորի՝ նախօրոք որպես առանձին գույքային միավոր չառանձնացված մասը, որի հատակագիծը կցվում է սույն պայմանագրին և կազմում է դրա բաղկացուցիչ մասը:

Անշարժ գույքի նշանակությունը՝ բնակելի
 հողամաս
 այլ անշարժ գույքի * []

Գինը

Սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի գինը կազմում է [] ՀՀ դրամ՝ ներառյալ ԱԱՀ, եթե կիրառելի է:

Սույն պայմանագրով նախատեսված անշարժ գույքի գինը՝

- վճարվել է ամբողջությամբ,
- վճարվելու է * [] օրվա ընթացքում:

Անշարժ գույքը գնորդին հանձնելը

- Անշարժ գույքի հանձնման ակտը պետք է կազմվի սույն պայմանագիրը հաստատելուց հետո * [] ընթացքում:
- Անշարժ գույքը սույն պայմանագիրը հաստատելու պահին հանձնվել է գնորդին:

Մույն պայմանագրով չկարգավորված հարաբերությունների նկատմամբ կիրառվում են պայմանագրի կնքման պահին գործող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը:

Ստորագրություններ`

Գնորդ _____
(անուն,ազգանուն) (ստորագրություն)

Վաճառող _____
(անուն,ազգանուն) (ստորագրություն)

(Եթե առկա է) **Անշարժ գույքի համատեղ սեփականության մասնակից**

_____ (անուն,ազգանուն) (ստորագրություն)

Մույն պայմանագիրը կողմերը ստորագրել են իմ` Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի աշխատակազմի _____ սպասարկման գրասենյակի աշխատակից` _____ ներկայությամբ: Նրանց (նաև ներկայացուցիչների, եթե պայմանագրի կողմ հանդես են գալիս Հայաստանի Հանրապետությունը, Հայաստանի Հանրապետության համայնքը կամ իրավաբանական անձը) անունը, ազգանունը, ինքնությունը ստուգված են:

_____ (տարեթիվ,ստորագրություն)

Հավելված 8

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ N _____

Հասցեն՝ _____

Գույքը տիրապետողը _____

(ազգանունը, անունը)

Հ/հ	Շինության չափը և իրավունքը				Զբաղեցրած հողամասի չափը և իրավունքը				Մեփակա- նությունը հաստա- տող փաս- տաթուղթ	
	ընդ- քմ	սեփ	վարձ	կարգ չունի	ընդ- քմ	օտարվող քմ	սեփ	վարձ		կարգ չունի
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.

ՕԲՅԵԿՏԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1.	Նպատակային նշանակությունը (հուշարձան հանդիսանալու մասին նշումով)	
2.	Մեփականության/վարձակալության վկայականի համարը և տրման ամսաթիվը	
	<i>Վկայականի տրման հիմքը</i>	
3.	Հարկայնությունը, հարկը	
4.	Տանիքը	
5.	Հիմնական պատերը	
6.	Միջհարկային ծածկը	
7.	Հարկի բարձրությունը /մ/	
8.	Շինության հիմքը	
9.	Հարդարման նկարագիրը	
	<i>սանհանգույց</i>	
	<i>դռներ, պատուհաններ</i>	

		հատակ
		առաստաղ
		տարածքի բարեկարգվածություն
		պարիսպ
10.	Բազմամյա տնկարկներ	
		Ընդհանուր հողատարածք
		Օտարվող հողատարածք
11.	Խմելու ջուր	
	ոռոգման ջուր	
12.	Էլեկտրաէներգիա	
13.	Կոյուղի	
14.	Հեռախոս	
15.	Լրացուցիչ նշումներ	

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԻՐԱՊԵՏՈՂԻ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԿԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

Հ/հ	Ազգանուն, Անուն	Ծննդյան թիվը	Ազգակցա- կան կապը	Նշված հասցեում հաշվառման թվագիրը	Գույքի նկատմամբ իրավունքը	Անձնագրի (ծննդյան վկայականի) համարը
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

ԿՑՎՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ

1. Մեփականության վկայականի հատակագծի պատճենը
2. Լուսանկարներ
3. Այլն

Նկարագիրը կազմեցին՝

(ազգանուն, անուն)		(ստորագրությունը)
(ազգանուն, անուն)		(ստորագրությունը)
(ազգանուն, անուն)		(ստորագրությունը)

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողներ, փաստացի օգտագործողներ՝

(կարգավիճակը)	(ազգանուն, անուն)	(ստորագրությունը)
(կարգավիճակը)	(ազգանուն, անուն)	(ստորագրությունը)
(կարգավիճակը)	(ազգանուն, անուն)	(ստորագրությունը)
(կարգավիճակը)	(ազգանուն, անուն)	(ստորագրությունը)

Ձեռքբերող՝

(պաշտոնը)	(ազգանուն, անուն)	(ստորագրությունը)
-----------	-------------------	-------------------

« ___ » _____ 20__

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Օտարվող հողակտորը կազմում է ամբողջ հողակտորի 10%-ից ավելին	Այո	Ոչ
	☐	☐

Առանց պետական գրանցման փաստացի օգտագործում	Օգտագործման ընդհանուր ժամկետը
Սահմանված կարգով պետական գրանցում ունեցող վարձակալություն	Վարձակալության մնացած ժամկետը

Ծառերի տեսակը և քանակը

Ծառի տեսակը	Ընդհանուր հողատարածք			Օտարվող հողատարածք		
	Նորատունկ	Դեռ ոչ բերքատու	Բերքատու	Նորատունկ	Դեռ ոչ բերքատու	Բերքատու
1.						
2.						

Աճեցվող բերքի տեսակը և քանակը

Մշակաբույսի տեսակը	Ամբողջ հողատարածքի վրա աճեցվող մակերեսը (քմ)	Օտարվող հատվածի վրա աճեցվող մակերեսը (քմ)
1.		
2.		

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողների, փաստացի օգտագործողների կոնտակտային տվյալներ`

Հեռ` _____
 Էլ. Փոստ` _____

Նկարագիրը կազմեցին`

 (ազգանուն, անուն)

 (ստորագրությունը)

 (ազգանուն, անուն)

 (ստորագրությունը)

Գույքի նկատմամբ գույքային իրավունքներ ունեցողներ, փաստացի օգտագործողներ`

(կարգավիճակը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

(կարգավիճակը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

Ձեռքբերող՝

(սպաշտոնը)

(ազգանուն, անուն)

(ստորագրությունը)

Համանք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վիճակ/կտրատումի	Փաստագրի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Չօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հաստակագրի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակումների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	Մեծություն	Ինժեղության կարգավիճակը	Համանք
Եղեգնաձոր	2	10-001-0056-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Եղեգնաձոր	3	10-001-0322-0001	անտառ	2	պետական	361			-	-	-	
Եղեգնաձոր	5	10-001-0327-0046	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	361		խաղող	հասուն բերքատու	10		3
Եղեգնաձոր	8	10-001-0367-0003	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241	ցորեն	-	-	-		2
Աղնջաձոր	15	10-004-0119-0012	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	289	ցորեն	-	-	-		3
Ագարակաձոր	16	10-004-0119-0009	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	289		ծիրան	հասուն բերքատու	12		3
Ագարակաձոր	21	10-004-0129-0016	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	31	առվույտ	-	-	-		1
Ագարակաձոր	21	10-004-0129-0017	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	403	առվույտ	-	-	-		1
Ագարակաձոր	21	10-004-0129-0018	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	51	առվույտ	-	-	-	2 Փարսու	5
Ագարակաձոր	24	10-004-0125-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Ագարակաձոր	26	10-004-0125-0054	գյուղատնտ.	2	համայնք	273			-	-	-	
Ագարակաձոր	27	10-004-0125-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	65			-	-	-	
Ագարակաձոր	27	10-004-0125-0025	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	258						1
Ագարակաձոր	28	10-004-0125-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	484			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյու/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող անվերք (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի սահմանում (քմ)	Առկա մշակումների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	Ճեղքող SS	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
Մալիշկա	29	10-032-0272-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Մալիշկա	30	10-032-0272-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Մալիշկա	31	10-032-0272-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Մալիշկա	32	10-032-0272-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Մալիշկա	33	10-032-0272-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մալիշկա	38	10-032-0221-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մալիշկա	39	10-032-0221-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	441			-	-	-	
Մալիշկա	40	10-032-0221-0449	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	315	առվույտ	-	-	-	1 Փարսու	4
Մալիշկա	41	10-032-0254-0007	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	69		խաղող	Հասուն բերքատու	10	1 Տարեց SS	2
Մալիշկա	41	10-032-0254-0008	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	218		Խաղող դեղձ տանձ սզնի փշարմավ	Հասուն բերքատու, հասուն ոչ բերքատու, տնկի, հասուն բերքատու, հասուն ոչ բերքատու	60 1 1 4 2		2
Մալիշկա	44	10-032-0221-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	484			-	-	-	
Մալիշկա	45	10-032-0221-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Մալիշկա	46	10-032-0221-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյուռ/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող անվերք (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի անվանումը (քմ)	Առկա մշակումների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	ՏՀ	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
Մալիշկա	47	10-032-0221-0522	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	440						1
Մալիշկա	48	10-032-0221-0616	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	273						1
Մալիշկա	50	10-032-0221-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մալիշկա	51	10-032-0225-0083	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	319						1
Մալիշկա	52	10-032-0225-0078	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	179	կորնգան	-	-	-	Փարոս	1
Մալիշկա	52	10-032-0225-0079	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	93	կորնգան	-	-	-		2
Արին	53	10-009-0118-0040	գյուղատնտ.	2	համայնք	273			-	-	-	
Արին	54	10-009-0118-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Արին	55	10-009-0118-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	144			-	-	-	
Արին	55	10-009-0118-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	96			-	-	-	
Արին	56	10-009-0118-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Արին	57	10-009-0119-0035	գյուղատնտ.	1	բաժնային սեփականութ.	324					1 Կանանց գլխավ. ՏՀ	2
Արին	58	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	118			-	-	-	
Արին	58	10-009-0115-0011	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	243						1
Արին	59	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	273			-	-	-	
Արին	60	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյուռի անվանումը	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի անվանումը (քմ)	Առկա մշակութային հուշարժանություններ	Առկա ծառերի տեսակը	ՅՆՈՒՄ SS	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
Արին	61	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	62	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Արին	63	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Արին	64	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	65	10-009-0115-0067	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	66	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Արին	67	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Արին	68	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	69	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Արին	70	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	71	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Արին	72	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	73	10-009-0115-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	75	10-009-0105-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Արին	76	10-009-0108-0008	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Արին	77	10-009-0112-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	324			-	-	-	
Արին	78	10-009-0111-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	79	10-009-0111-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյուռի և վկ/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Չօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի և սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակութային հուշարձաններ	Առկա ծառերի տեսակը	ՅՆՏ	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
Արին	80	10-009-0111-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Արին	81	10-009-0111-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	82	10-009-0111-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Արին	83	10-009-0111-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Գնդեվազ	84	10-016-0293-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	241			-	-	-	
Գնդեվազ	85	10-016-0293-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	324			-	-	-	
Գնդեվազ	86	10-016-0293-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	324			-	-	-	
Գնդեվազ	87	10-016-0293-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	241			-	-	-	
Գնդեվազ	88	10-016-0635-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	469			-	-	-	
Գնդեվազ	88	10-016-0635-000	գյուղատնտ.	2	պետական	15			-	-	-	
Գնդեվազ	89	10-016-0635-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	361			-	-	-	
Գնդեվազ	90	10-016-0229-0028	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	289	առվույտ	-	-	-	-	1
Գնդեվազ	91	10-016-0228-0033	գյուղատնտ.	1	բաժնային սեփականույթ.	116	կորնգան	-	-	-	-	1
Գնդեվազ	91	10-016-0228-0034	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	369	կորնգան	-	-	-	-	1
Գնդեվազ	92	10-016-0228-0059	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գնդեվազ	93	10-016-0228-0059	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գնդեվազ	94	10-016-0228-0059	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյուռի և վկ/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի և կառուցվածքի (քմ)	Առկա մշակագրությունների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	ՅԼՈՒՄԻ ՏՏ	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
Գնդեվազ	95	10-016-0228-0059	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գնդեվազ	96	10-016-0228-0059	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գնդեվազ	97	10-016-0228-0067	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գնդեվազ	98	10-016-0228-0059	գյուղատնտ.	2	համայնք	273			-	-	-	
Գնդեվազ	99	10-016-0214-0088	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Գնդեվազ	100	10-016-0214-0088	գյուղատնտ.	2	համայնք	484			-	-	-	
Մարավան	101	10-039-0316-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Մարավան	102	10-039-0316-0018	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Մարավան	103	10-039-0316-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մարավան	104	10-039-0316-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մարավան	105	10-039-0316-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մարավան	106	10-039-0338-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Մարավան	107	10-039-0338-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Մարավան	108	10-039-0338-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	273			-	-	-	
Մարավան	109	10-039-0338-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	273			-	-	-	
Մարավան	110	10-039-0338-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մարավան	111	10-039-0315-0004	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	441	կորնգան	-	-	-	Փարոս	1
Մարավան	112	10-039-0304-0078	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, ըստ սեփականության վիճակ/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), ըստ չափագրողի հաստատագրի	Ընդհանուր մակերես ըստ սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակամասերի տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	SS թաղանթ	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
Մարավան	113	10-039-0304-0058	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	441	առվույտ	-	-	-	-	1
Մարավան	114	10-039-0304-0078	գյուղատնտ.	2	համայնք	441			-	-	-	
Մարավան	115	10-039-0304-0078	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մարավան	116	10-039-0304-0078	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Մարավան	117	10-039-0304-0052	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	324						2
Մարավան	118	10-039-0310-0013	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Մարավան	119	10-039-0310-0013	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մարավան	120	10-039-0307-0041	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Մարավան	121	10-039-0307-0054	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Մարավան	122	10-039-0307-0054	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Մարավան	123	10-039-0307-0040	արդյունաբեր., հանքարդյուն. և այլ արտա	2	համայնք	273			-	-	-	
Մարավան	124	10-039-0307-0040	արդյունաբեր., հանքարդյուն. և այլ արտա	2	համայնք	361			-	-	-	
Մարավան	125	10-039-0307-0040	արդյունաբեր., հանքարդյուն. և այլ արտա	2	համայնք	324			-	-	-	
Մարավան	126	10-039-0307-0040	արդյունաբեր., հանքարդյուն. և այլ արտա	2	համայնք	273			-	-	-	
Մարավան	127	10-039-0307-0001	արդյունաբեր.,	2	համայնք	186			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փողոցի և վի/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Հնրհանուր մակերեսը բնակավայրի և սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակամասերի տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	SS թաղանթ	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
			հանքարդյուն. և այլ արտա									
Սարավան	127	10-039-0307-0040	արդյունաբեր., հանքարդյուն. և այլ արտա	2	համայնք	54			-	-	-	
Սարավան	128	10-039-0307-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Սարավան	129	10-039-0307-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Սարավան	130	10-039-0307-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Սարավան	131	10-039-0307-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Սարավան	132	10-039-0307-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	484			-	-	-	
Սարավան	133	10-039-0307-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գորհայք	134	09-028-0123-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241					-	
Գորհայք	135	09-028-0123-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241					-	
Գորհայք	136	09-028-0123-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241					-	
Գորհայք	137	09-028-0123-0003	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	289	կորնգան	-	-	-	-	2
Գորհայք	138	09-028-0123-0005	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	324						2
Գորհայք	139	09-028-0123-0027	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	289						1
Գորհայք	141	09-028-0123-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324					-	
Գորհայք	142	09-028-0123-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289					-	
Գորհայք	143	09-028-0123-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361					-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը և վի/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Չօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի անվանումը (քմ)	Առկա մշակույթների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	Տնտեսական արժեքը	Ինժեներիայի կառուցվածք	Համայնք
Գորհայք	144	09-028-0123-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	273					-	
Գորհայք	145	09-028-0003-0001	արդյունաբեր., հանքարդյուն. և այլ արտադրություն	2	համայնք	273					-	
Գորհայք	146	09-028-0002-0001	արդյունաբեր., հանքարդյուն. և այլ արտադրություն	2	համայնք	241			-	-	-	
Գորհայք	148	09-028-0123-0075	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Գորհայք	149	09-028-0123-0077	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Գորհայք	150	09-028-0119-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գորհայք	151	09-028-0119-0011	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241						2
Գորհայք	152	09-028-0119-0018	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	236						2
Գորհայք	153	09-028-0119-0022	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	324						3
Գորհայք	154	09-028-0119-0025	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241	հաճարենի	-	-	-		4
Գորհայք	155	09-028-0107-0028	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	234	հաճարենի	-	-	-		1
Գորհայք	156	09-028-0107-0024	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241	հաճարենի	-	-	-		3
Գորհայք	157	09-028-0107-0018	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	241						1
Գորհայք	158	09-028-0107-0007	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյուռի անվանումը	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող անվերք (քմ), բնակավայրի հատակագրի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի անվանումը (քմ)	Առկա մշակումների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	ՏՏ քառակուսի	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
Գորհայք	159	09-028-0106-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Գորհայք	160	09-028-0106-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	361			-	-	-	
Գորհայք	161	09-028-0110-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Գորհայք	162	09-028-0110-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Գորհայք	164	09-028-0111-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	324			-	-	-	
Ծղուկ	165	09-049-0205-0001	գյուղատնտ.	2	պետական	324			-	-	-	
Ծղուկ	166	09-049-0113-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Ծղուկ	168	09-049-0109-0022	գյուղատնտ.	2	համայնք	441			-	-	-	
Ծղուկ	169	09-049-0109-0022	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Ծղուկ	170	09-049-0109-0022	գյուղատնտ.	2	համայնք	463			-	-	-	
Ծղուկ	173	09-049-0001-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Ծղուկ	176	09-049-0128-0014	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	241						1
Ծղուկ	179	09-049-0135-0018	գյուղատնտ.	2	համայնք	441			-	-	-	
Ծղուկ	180	09-049-0136-0008	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Ծղուկ	181	09-049-0137-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	190			-	-	-	
Ծղուկ	181	09-049-0137-0002	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	82	խոտ	-	-	-	-	3
Մառնակունք	186	09-081-0124-0044	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	241						1
Մառնակունք	188	09-081-0123-0003	գյուղատնտ.	1	համասեփակա	324						1

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյուռ/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակամասերի տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	Ֆիդուցի SS	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
					նույնը							
Սառնակունք	189	09-081-0122-0007	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241						1
Սառնակունք	190	09-081-0119-0005	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	273	վարսակ	-	-	-		2
Սառնակունք	192	09-081-0118-0032	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	289	հաճարենի	-	-	-		3
Սպանդարյան	194	09-084-0111-0021	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241	հաճարենի	-	-	-		1
Սպանդարյան	195	09-084-0111-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	47			-	-	-	
Սպանդարյան	195	09-084-0111-0022	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	193					1 տարեց SS	3
Սպանդարյան	196	09-084-0111-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	119			-	-	-	
Սպանդարյան	196	09-084-0111-0023	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	205						2
Սպանդարյան	198	09-084-0111-0029	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241						1
Սպանդարյան	199	09-084-0110-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	273			-	-	-	
Անգեղակոթ	200	09-013-0205-0002	գյուղատնտ.	2	համայնք	217			-	-	-	
Անգեղակոթ	200	09-013-0205-0028	գյուղատնտ.	1	մասնավոր	72						1
Անգեղակոթ	201	09-013-0205-0002	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Անգեղակոթ	202	09-013-0205-0002	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Անգեղակոթ	203	09-013-0218-0013	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	241						2
Անգեղակոթ	204	09-013-0217-0010	գյուղատնտ.	1	համասեփական	211						2

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը, փյուռի անվանումը	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող անվերք (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի անվանումը (քմ)	Առկա մշակումների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	ՏՀ թաղանթ	Խոցելիության կարգավիճակը	Համայնք
					նույնը							
Անգեղակոթ	204	09-013-0217-0014	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	62	կորնգան	-	-	-	1 Կանանց գլխավ. ՏՀ	5
Անգեղակոթ	205	09-013-0217-0017	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	289						3
Անգեղակոթ	207	09-013-0217-0011	գյուղատնտ.	2	համայնք	223			-	-	-	
Անգեղակոթ	207	09-013-0217-0019	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	50						4
Անգեղակոթ	208	09-013-0215-0050	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Անգեղակոթ	209	09-013-0215-0050	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Անգեղակոթ	210	09-013-0215-0050	գյուղատնտ.	2	համայնք	241			-	-	-	
Անգեղակոթ	211	09-013-0215-0018	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	324	հաճարենի	-	-	-	2 Փարոս	4
Անգեղակոթ	212	09-069-0255-0013	բնակավայր	2	համայնք	604			-	-	-	
Անգեղակոթ	214	09-013-0100-0001	բնակավայր	2	համայնք	369			-	-	-	
Անգեղակոթ	214	09-013-0100-0031	բնակավայր	1	մասնավոր	183					Տարեց- ների գլխավ. ՏՀ	1
Անգեղակոթ	215	09-013-0003-0006	գյուղատնտ.	2	համայնք	463			-	-	-	
Անգեղակոթ	216	09-013-0222-0081	գյուղատնտ.	1	համասեփակա նություն	307						5
Անգեղակոթ	217	09-013-0222-0067	գյուղատնտ.	1	համասեփակա	361	ցորեն	-	-	-		2

Համայնք	Հենարան	Կարաստրային ծածկագիր	Նպատակային նշանակությունը, բնակավայրի անվանումը և վկ/կարաստրայի	Փաստացի Օգտագործում 1. Օգտ. 2. Հօգտ.	Գույքային իրավունքի տեսակը	Օտարվող մակերես (քմ), բնակավայրի հատակագծի	Ընդհանուր մակերեսը բնակավայրի սեփականության վկայականի (քմ)	Առկա մշակումների տեսակը	Առկա ծառերի տեսակը	ՅՆՈՒՄ ՏՏ	Խօսքերի/հարցումների	Համայնք
					նույն							
Անգեղակոթ	218	09-013-0223-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	307			-	-	-	
Անգեղակոթ	219	09-013-0223-0054	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	463						4
Անգեղակոթ	222	09-013-0223-0091	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	361	ցորեն	-	-	-		2
Անգեղակոթ	224	09-013-0227-0002	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	289	ցորեն	-	-	-	1 Փարսու	2
Անգեղակոթ	226	09-013-0215-0001	գյուղատնտ.	2	համայնք	289			-	-	-	
Անգեղակոթ	227	09-013-0214-0038	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	575	ցորեն	-	-	-		2
Անգեղակոթ	228	09-013-0215-0019	գյուղատնտ.	1	համասեփականություն	441	ցորեն	-	-	-	2 Փարսու	4